

Mirades
FALLA PLAÇA CERVANTES
SUECA 2026

AP fotografies

DIPÒSIT LEGAL

V-531-2011

TIRADA

275 exemplars

DELEGADES DEL LLIBRET

Amparo Vendrell i Fos
Ana Blanch i Vidal

DIRECCIÓ

Amparo Vendrell i Fos

DISSENY I MAQUETACIÓ

Ana Blanch i Vidal

DELEGAT DE PUBLICITAT

Carlos Carbó i Domingo

ASSESSORIA LINGÜÍSTICA

Carla Azorín i Borràs

IMPRESSIÓ

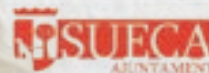
Blauverd Impressors, S.L.

ARXIU FOTOGRÀFICS

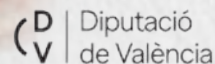
Junta Local Fallera de Sueca,
el Perelló i el Mareny de Barraquetes.
Arxiu Amparo Vendrell i Fos.
Arxiu Mariam Ruiz i Vendrell.
Ana Piera Fotografia.
Arxiu Falla Plaça Cervantes.

El present llibret ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat Valenciana per a la promoció de l'ús del valencià de l'any 2026.

El present llibret ha participat en la convocatòria dels premis per a la promoció de l'ús del valencià de la Regidoria de Promoció Lingüística de l'Excm. Ajuntament de Sueca.

Aquesta comissió és beneficiària de la subvenció concedida per la Diputació de València per al present exercici faller.

El present llibret ha participat en els Premis de les Lletres Falleres.

Mirades

FALLA PLAÇA CERVANTES - SUECA 2026

facebook.com/falla.placacervantes

instagram.com/fallacervantes_sueca

<https://fpcervantes.blogspot.com>

VERSÍÓ DIGITAL

Index

07 **PRÒLEG**

09 **REPRESENTANTS**

President
President Infantil
Fallera Major Infantil
Fallera Major

31 **FALLES**

Falla Gran
Falla Infantil

45 **COMISSIÓ**

Junta directiva 2026
Vocals
Moviment demogràfic
Vocals infantils

53 **GUARDONS**

Premis
Recompenses
Guardons
Fem un homenatge
Presidenta d'honor

61 **AGENDA**

67 **COL·LABORACIONS
LITERÀRIES**

Artista dels pobles

169 **INFANTIL**

177 **RECORDS**

191 **PUBLICITAT**

MIRADES CAP A LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL

70 Intel·ligència artificial
Sí o no?

72 IA, IAAAA... OOOOOOH

76 De l'argila al píxel: esculpir
el futur des de la tradició

86 La temptació de la
intel·ligència artificial

89 Amparito, la primera
fallera virtual

90 La IA, l'art i la cultura

93 La IA arriba a l'exposició
del ninot

94 Combinar SABER + IA

96 Artificial la intel·ligència?

100 Entusiasme artificial

MIRADES CAP A LA CREATIVITAT

- 102** Creativitat en les falles
- 104** La creativitat d'Emili Panach i Ramos : "MILO"
- 109** Mirades amb creativitat
- 110** Una mirada cap al teatre
- 114** Pasqual Carrasquer: Creador de Falles
- 117** Els mobles del mestre Serrano Tresors amb història
- 118** Brigitte Bardot i Pasqualet
- 120** La creativitat i la intel·ligència artificial en la creació de les falles

MIRADES CAP A LA CULTURA VISUAL I AUDIOVISUAL

- 124** Foc, filtres i mascletades digitals
- 126** PATRIMONI Exploreu el Modernisme a Sueca
- 128** Els museus a Sueca
- 132** Museu faller de Sueca
- 136** Sala d'exposicions Els Porxets
- 140** Exposició permanent del pintor Conrado Meseguer
- 144** Exposició del ninot
- 148** "Sueca en Falles"
- 152** El poder de la imatge en totes les publicacions a les xarxes socials i a la premsa de la J.L.F.
- 155** Plantes invasores
- 156** El Saló Tutankamen, un meló, una entrada: "Si passa, no passa i si no passa, passa"
- 160** Cinema d'estiu a Sueca
- 164** Cinema a les platges de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes.

Mirades creatives

ALBA FLUIXÀ I PELUFO

Hi ha ulls que saben mirar
baix de la pell quotidiana del món
i troben l'espurna oculta
de la creativitat.
Ho miren tot amb ment desperta
i veuen simultàniament
allò que és i allò que podria ser.
Descobreixen idees amagades
en hores buides i intranscendents,
junt a noves formes d'imaginar
futurs plens de màgia reciclada.
Viuen sempre amb la connexió
forta de les flames de l'art,
la ciència i les revolucions.
Són mirades imprescindibles,
les mirades més belles i vives.

Poesia lírica participant al premi
"Portal de la Valldigna" de Lletres Falleres.

Pròleg

Cada any, quan la pólvora anuncia que un nou cicle renaix, comença el nostre llibret, que es converteix en el millor indult del foc. Enguany, el nostre llibret obri tres finestres que anomenem **MIRADES**: tres camins que ens conviden a observar amb curiositat, a interrogar-nos i a repensar el món que compartim.

Són **mirades cap a la intel·ligència artificial**, eixe un territori que molts imaginem llunyà però que ja camina al nostre costat. És una tecnologia que desperta preguntes, esperances i temors, i que ens obliga a mirar-nos com a societat: què volem fer-ne, cap a on volem anar i quina responsabilitat assumeix cadascú. IA, IAAA...OOOH, disseny en 3D o viatges immersius ens mostraran idees originals dins de la festa de les Falles. Qui sap si algun dia Alexa voldrà ser Fallera Major.

Són també **mirades cap a la creativitat**, l'espurna que ha donat vida a les Falles des del seu origen. Fins i tot en temps de pantalles i algoritmes, la imaginació humana continua sent la flama que encén les nostres idees, els nostres monuments i les nostres històries. La creativitat és clau en el treball dels artistes fallers, que comparteixen amb nosaltres les seues opinions sobre la IA i el futur d'aquesta tecnologia dins del món faller. A més, descobrirem la creativitat d'altres autors i autores a través de caricatures, il·lustracions, cartells, sainets i altres formes d'expressió artística.

I finalment, són **mirades cap a la cultura visual i audiovisual**, la llengua silenciosa amb què expliquem qui som. Les imatges que consumim, produïm i celebrem formen part del nostre paisatge emocional; ens eduquen, ens representen i sovint ens revelen allò que les paraules no acaben d'explicar. El nostre patrimoni i els museus ens parlen de la nostra història, les nostres costums i tradicions, que hem de cuidar i preservar.

Aquest llibret vol ser un punt de trobada entre totes aquestes **MIRADES**. Un espai obert on la tradició conversa amb el futur, on el pensament es barreja amb la festa i on la creativitat continua sent el pont que ho uneix tot.

Benvinguts i benvingudes a aquesta travessia. Passeu, mireu i deixeu-vos mirar.

EQUIP DEL LLIBRET

01

REPRESENTANTS

Josep Fuster i Puchades

President

Un any més, com fa ara deu anys, em veig en la posició de tornar a adreçar-me a tots vosaltres com a president de la Falla Plaça Cervantes de Sueca.

Han passat els anys, plens d'emocions i vivències. I és que la nostra festa té tots els ingredients per a posar els pèls de punta a qualsevol. Els trons i esclafits de la pólvora que retronen, la música que s'escolta per cada racó, les obres d'art que engalanen els carrers de Sueca i el pas de les falleres i fallers omplin de goig i alegria les barriades.

Em sent molt orgullós de ser partícip de la millor festa del món i de pertànyer a la nostra gran comissió, unida i cinquantenària.

Des d'ací vull donar les gràcies als membres de la junta i a cadascun dels fallers i falleres pel suport que em donen i per l'esforç altruista que fan durant tot l'any, pel simple fet de l'amor que professen a les festes josefines.

Unes festes que van molt més enllà de la setmana de Sant Josep al mes de març. Durant tot l'any ens esforcem per dur a terme activitats que volem que traspasen les portes del cau faller i que aprofiten perquè el veïnat i el poble de Sueca participe en elles. I entenguen les festes de les Falles com un sentir, com un estil de vida que intenta promoure valors com l'amistat, la germanor, la col·lectivitat, el respecte, la cultura, la tradició, la participació, la sociabilitat o la festa.

És per això que em complau veure com el nostre veïnat participa en els actes que s'organitzen i tota la comissió estem profundament agraïts de l'esforç que realitzen per donar-nos suport i per la comprensió i el

respecte que ens tenen.

Ara que s'apropen les nostres festes, com a representant de la Falla Plaça Cervantes, i amb la millor representació possible amb Eva com a Fallera Major Infantil i Mario com a President Infantil, i la nostra Fallera Major, Isabel, que tindrà el gran honor d'eixir de sa casa, en la Placeta Cervantes, amb el monument a la porta, conjuntament amb tota la comissió volem convidar el veïnat i tot el poble de Sueca a gaudir amb nosaltres de les festes josefines.

Les portes del nostre cau les trobareu obertes per a compartir el nostre sentir faller.

Suecanes i suecans, falleres i fallers, eixim al carrer a viure la nostra festa. Les teles i monyos de valenciana lluiran pels carrers amb flors, trons, llum, música i color; i ens ompliran d'un goig que en cap altra època de l'any es veu.

Llarga vida a la festa de les Falles!

Que gaudiu tots d'unes meravelloses festes de Sant Josep.

Amb tota la meua estima, m'acomíade de vosaltres.

Josep Fuster
Visca la Falla Plaça Cervantes!

Mario Fuster i Juan

President Infantil

Estimats veïns i veïnes, estimats fallers i falleres de la nostra Falla Plaça Cervantes de Sueca:

És per a mi un orgull, com a President Infantil d'aquesta gran comissió, convidar-vos a gaudir de les festes de Sant Josep. Les Falles són dies d'alegria, tradició i germanor, i m'agradaria que tot el veïnat les visquera amb nosaltres, obrint les portes a la festa i compartint moments que recordarem sempre.

Vull donar les gràcies a tots els fallers i falleres per l'esforç, el treball i la il·lusió que poseu durant tot l'any. Sense vosaltres, res d'això seria possible. Sé que serà un any ple de moments inoblidables que viurem intensament al cau faller, a les cercaviles i a totes les activitats que realitzarem.

Vull dedicar també unes paraules molt especials als xiquets i xiquetes de la falla i de la nostra contornada. Vosaltres sou l'alegria de la festa, el futur de les Falles i els que ompliu cada acte de rialles, jocs i il·lusió. Espere que gaudiu molt d'estos dies, que participeu en totes les activitats, que feu nous amics i que visqueu les Falles amb la mateixa passió amb què ho fem els majors. Recordeu que esta falla també és vostra i que ací sempre tindreu un lloc on somiar i divertir-vos.

Al mateix temps que, desitge a la meua amigueta i la nostra Fallera Major Infantil, Eva, i a la nostra Fallera Major, Isabel, que estan complint el seu somni de representar la nostra comissió, que tinguen el millor any possible i que gaudisquen de cada moment. Espere que visqueu cada instant amb emoció i alegria, i que siga per a vosaltres una experiència inesborrable per a la resta de les vostres vides.

Amb tota la meua il·lusió i estima,
que visquen les Falles i que visca la Falla Plaça Cervantes!

Mario Fuster
President Infantil

Al nostre

President Infantil

Entre coets i pólvora va créixer valent,
moreno de pell i sempre content.
Polvorí jugarrí, atrevit i rialler,
porta la festa dins del seu cor sincer.

Amb els seus amics li encanta jugar,
guiant la falla amb pas ferm i dedicació,
cada gest, cada somriure, transmet entusiasme;
Mario és exemple de cor i devoció.

De família fallera, porta l'arrel i la tradició,
gaudeix de cada festa amb entusiasme i passió.
Els costums i rituals coneix al detall,
i amb orgull i alegria els comparteix amb tots al
cau.

Desfila pels carrers amb gran destresa,
i al futbol mostra la seua fortalesa.
Atrevit i decidit, sempre endavant,
és l'ànima de la festa, valent i brillant.

La nostra festa de les Falles ja s'arrima,
la teua representació comença per fi.
Ningú es compara amb tu amb alegria;
ets el nostre President Infantil!

Pilar Nadal i Flors

Mario

I EL SECRET DELS QUADRES

PER PILAR NADAL I FLORS

Un dissabte de matí, Mario jugava a casa amb la seua pilota preferida. De sobte, pam! Una pilotada al quadre del menjador i a terra que va anar. Mario mira corrents als dos costats per si algú se n'havia adonat.

- Uuf! Encara sort que no ho ha sentit ningú.

Amb molta cura, el torna a penjar i, mirant-lo bé, descobreix que és un retrat del seu pare quan va ser president de la falla. Sorprés, alça el cap i veu que el seu germà també té un altre quadre penjat.

Mario es quedà pensatiu:

- I jo... per què no tinc cap quadre?

L'endemà, a casa dels iaïos, tornà a alçar la mirada i encara es queda més bocabadat: el seu iaïo també en té un! I quan mira bé, veu que sa mare no és que en tinga un... sinó dos! I sa tia i son tio també tenen el seu.

- A veure, què passa ací? Tots tenen quadre menys jo!

Mario no deixa de rumiar. Si en el futbol, per a guanyar una copa, cal fer molts gols, en la falla... què haurà de fer per a guanyar aquest quadre tan especial?

Al cap de pocs dies, arribà al cau i recorré totes les parets: estan plenes de fotografies i retrats de presidents i falleres. Però encara no entén res. De sobte, veu un llibret de la falla damunt la taula i pensa que allí trobarà la resposta. El fulleja buscant algun concurs secret... però, no troba res.

Passa el temps i Mario cada volta està més obsessionat, sempre observant i pensant a veure si desco-
breix com aconseguir-ho. El seu germà Bernat el veu i un dia li preguntà:

- Mario, què et passa?

Mario, al principi, no vol dir res, perquè vol descobrir-ho ell sol. Però al final no pot més i crida:

- JO VULL UN QUADRE EN LA PARET!

Bernat es queda mirant-lo, sense entendre res. Mario li conta tot el que ha vist: els retrats de son pare,
de sa mare, del iaio... de tots! I que ell no en té cap.

Bernat somriu i li posa la mà al muscle.

**- Mario, això no és un premi com al futbol. Eixos quadres són records de quan algú ha representat
a la falla. Però tranquil, que el teu somni està a punt de fer-se realitat: enguany tu seràs el President
Infantil i tindràs el teu quadre penjat al costat del dels nostres pares i de tots els altres represen-
tants al cau.**

Els ulls de Mario s'il·luminen. Per fi, entén el misteri! I encara més, sap que enguany viurà un any inoblí-
dable i que el seu quadre lluirà per sempre en la història de la seua falla.

Eva Moncholí i Martínez

Fallera Major Infantil

Entre coets, música i color,
vas créixer envoltada d'alegria i calor.
Com no havies de ser fallera amb il·lusió
si tens dins l'ànima tota la tradició?

Brillant estrella de la nostra comissió,
riu amb gràcia i molta passió;
tota la xicalla seguirà el teu camí,
plena d'alegria quan estàs ací.

Dansaràs a la cercavila amb emoció,
el teu ritme ens omplirà de passió.
Entre amigues i amics al cau,
ets la festa més viva, la joia més especial.

Els teus pares i germà fallers al teu costat,
amb orgull veuran el teu cor enlluernat.
Eva, xiqueta riallera i radiant,
ets l'estrella d'esta festa tan gran.

Ja s'acosta el teu moment esperat,
la teua il·lusió es complirà esta nit.
Que la música comence a tronar:
ets la nostra Fallera Major Infantil!

Pilar Nadal i Flors

Eva

I EL BALL DE LA DESPERTÀ

PER MAITANE LUZ I JUAN

A Sueca ja feia olor a pólvora i xocolata calenta. Les Falles havien començat, i Eva, una xiqueta de nou anys amb els ulls plens de llum, corria pel carrer Utxana amb el mocador faller ben lligat al coll. Si hi havia alguna cosa que li agradara més que les falles, era ballar. Durant aquells dies tot li semblava una excusa perfecta per moure els peus i deixar-se dur per la música.

El seu grup d'amigues —Lola, Mireia i Carla— l'esperava davant del casal. Totes portaven instruments de joguet: un tamboret, unes maraques i fins i tot, una trompeta de plàstic.

— **Eva, hui toca preparar la nostra actuació especial!** —va anunciar Mireia.

Les xiquetes havien decidit que enguany farien un ball sorpresa durant la despertà infantil. Feia dies que practicant a l'aparcament del cau faller, entre l'olor de bunyols i el soroll dels petards. Però quedava un últim assaig, i Eva era l'ànima del grup: la que inventava els passos, la que marcava el ritme, la que contagiava a totes de la seua alegria.

L'endemà de matí, quan el Sol encara despertava, va començar la despertà. Les traques esclataven com si salu-

daren cada veí i veïna. I, de sobte, al mig del carrer Sequial, les quatre amiguetes es van col·locar en fila. Lola va donar tres colpets al tamboret, i Eva va respirar profundament.

La música d'una xaranga que venia de la plaça començà a sonar, i amb un somriure ampli, la xiqueta va començar a ballar. Feia giravoltes, tocava de puntes, movia els braços com si pintara l'aire. Les altres la seguien, i el carrer s'omplia de rialles i aplaudiments. Fins i tot els fallers més seriosos no van poder evitar emocionar-se.

Quan van acabar, la fallera major les va abraçar.

— **Ha sigut el millor ball de la despertà que he vist mai** —va dir.

Eva, encara amb el cor bategant fort, va mirar les seues amigues. Sabia que, més enllà de la festa i dels petards, el que feia especial aquells dies era compartir-los amb elles. I mentre la música continuava sonant pels carrers de Sueca, la xiqueta va tancar els ulls i va pensar que, mentre poguera ballar, sempre seria feliç.

Isabel Carbó i Martínez

Fallera Major

Nascuda al forn de la barriada,
envoltada de dolços i bescuits,
cresqué aquesta xiqueta enamorada
dels petards, la flama i el polvorí.

De cabells castanys que dansen al vent,
ulls marrons que brillen al seu pas,
amb llavis plens d'alegria i sentiment
que a tothom il·luminen per tot arreu.

Des de menuda, fallera de soca-rel,
brollaven els somnis al seu pit.
Volia ser reina i brillar com un estel,
i hui el destí li diu: "Isabel, ara sí!"

Desfilant amb la xicalla, és l'instant més desitjat,
rodejada de jovenetes, té el cor completament captivat;
somriures que il·luminen tot el carrer al passar,
i amb cada pas seu, la festa comença a sonar.

Entre flames renaix la tradició,
figures i somnis s'alcen amb passió;
ella és l'emblema d'amor i il·lusió,
Isabel, seràs nostra Fallera Major!

Jovenetes 2.0

Isabel

L'ESSÈNCIA D'UNA FALLERA

PER LAURA CARBÓ I MARTÍNEZ

Conta la història que, des del mateix dia que va nèixer, Isabel ja portava les Falles dins del cor. Entre l'olor de la pólvora i el so alegre de la dolçaina i el tabal, va créixer envoltada de ninots i foc, de música i somriures, i prompte tots van descobrir que era una fallera de cap a peus.

De menuda ja somiava amb vestir-se de fallera, lluir els seus vestits amb orgull i pentinar-se amb les tradicionals trenes i rodets. Amb cada acte, el seu entusiasme era més gran: gaudia de les cercaviles, ballava i reia als play-backs, es divertia disfressant-se i mai faltava a una cita amb la seua comissió. Isabel no és només una fallera de cor, és una fallera de vida, perquè per a ella les Falles no són només una festa: són una manera de ser, de créixer i de compartir.

La seua presència sempre és llum i alegria. Té un somriure fàcil, una rialla contagiosa i una il·lusió que arrossega tots els qui l'envolten. Isabel és d'aquestes falleres que animen el casal, que sempre estan disposades a ajudar i que senten la seua falla com una segona família. La seua dedicació i constància han fet que siga estimada per xiquets i majors, perquè sap transmetre el valor de la tradició i la importància de viure-la amb orgull.

Any rere any, Isabel ha viscut cada detall de les Falles amb la mateixa emoció. Des del primer dia de la plantà, quan els camions descarreguen els ninots i la plaça comença a transformar-se, fins a l'última nit, quan el foc tanca el cicle i recorda que la festa mai s'atura. Des del balcó de casa veu com la falla creix davant dels seus ulls, peça a peça,

fins a convertir-se en una obra d'art efímera. Per a ella és un moment especial: sentir l'olor de la fusta, el so dels martells i la complicitat de la comissió, sabent que tot l'esforç de l'any pren forma just baix del seu balcó.

Però si hi ha un moment que la fa vibrar més que cap altre, és l'Ofrena a la Mare de Déu de Sales, patrona del seu poble, Sueca. Allí, davant la imatge de la Verge, entre flors, emoció i llàgrimes d'orgull, Isabel sent amb tota intensitat el que significa ser fallera: un vincle d'amor a les tradicions, al seu poble i a la seua gent. Cada pas cap a la Verge és un record de la seua infantesa, de les mans que l'han acompanyada i de la força d'una festa que uneix generacions.

I després de tants dies d'alegria arriba la nit més esperada: la cremà. Isabel té el privilegi de contemplar-la des del balcó de casa, just on es planta la falla. Davant dels seus ulls, les flames s'alcen i el foc balla amb el vent, il·luminant la plaça que l'ha vista créixer. És un instant que combina emoció i silenci, un adeu que és també una benvinguda a tot el que vindrà. Veure cremar la falla des de la seua pròpia casa és per a ella un regal que recorda cada any: el foc que purifica, que tanca un capítol i que, alhora, encén la il·lusió d'un nou començament.

Enguany, 2026, Isabel viu el somni de ser Fallera Major de la Falla Plaça Cervantes. Amb passió, responsabilitat i orgull, representa la seua comissió, sabedora que este és un càrrec únic i irrepetible, un honor que marca un abans i un després en la vida de qualsevol fallera. Perquè ella és així: fallera de cap a peus, criada a la plaça, amb records de pólvora i de rialles, amb el cor arrelat a la seua gent i amb la mirada sempre posada en la festa que la fa tan feliç.

Hui, la Plaça Cervantes s'engalana per a ella, sabent que en el seu somriure es reflecteix l'essència d'una fallera: tradició i futur, respecte i alegria, pólvora i música, germanor i emoció. La nostra Fallera Major.

02

FALLES

Viatjar és un plaer

Falla Gran

Artista: Francisco Vizcaino i Palacios

Autora: Amparo Vendrell i Fos

Viatjar és un dels grans plaers de la vida. Sobretot quan et passes tres hores fent cua al control de seguretat de l'aeroport. Si viatges amb un elefant indi i un coixí damasquinat, el viatge serà lent, majestuós i ple de colors.

Els viatges de l'IMSERO són el paradís dels jubilats. El viatge immersiu a l'Antic Egipte et farà viure la màgia dels faraons per dins dels sarcòfags... sense anar a Egipte.

Mentre uns viatgers busquen monuments, Brigitte Bardot era el monument. El turisme del cos va nèixer amb ella: abans d'Instagram, abans dels "influencers", hi havia Brigitte i el seu cabell desordenat que Pasqualet, a Sueca, va portar.

ELS VIATGES DE L'IMSERO

Els viatges de l'IMSERO
són el paradís dels jubilats.
Menjar, dormir i passejar...
i pocs diners els ha costat.

Una parella de iaïos,
estan molt contents.
Pugen a l'autobús
per a viatjar de plaer.

Arriben a l'hotel,
i ve l'hora de dinar.
En el bufet lliure,
mengen sense parar.

No recorden el colesterol,
ni el sucre, ni la tensió.
Carreguen molt contents,
tot tipus d'aliments.

No s'ho veuen acabat,
tenen molta felicitat.
Mengen tot el que volen,
i estan a punt de rebentar.

Caminar no caminen,
porten gaiatos i carrets.
Malament pugen i baixen,
però no volen perdre's res.

Tornant en el bus,
més d'un està roncant.
Fan una dolça melodia,
i al final ix un pet tremolant.

Quan arriba la nit,
ballen com si foren fadrins.
Les pastilles no fan falta,
un dia, un dia és, i després a dormir.

VIATJAR AMB BRIGITTE BARDOT

Brigitte Bardot arribà a Sueca,
de la mà de Pasqualet.
Les seues espectaculars corbes,
van sorprendre a grans i xicotets.

Una francesa molt sexi,
el seu cos viatjà per tot el món.
L'any 1961 va fer història a Sueca,
i a tots va agradar molt.

Una llàstima cremar-la,
mereixia haver-la indultat.
En temps de censura,
ella va despertar la sensualitat.

Uns viatgers buscaven monuments,
Bardot era el monument.
Els fotògrafs la seguien com pelegrins devots,
fent-li fotos sense cap mirament.

A cada país una fotografia,
a cada fotografia una llegenda.
El món s'aturava per veure
com caminava la francesa.

Va convertir la sensualitat,
en exportació francesa.
El seu cabell desordenat,
i perfectament estudiat.

El turisme del cos va nàixer amb ella.
Abans d'instagram,
abans dels influencers,
hi havia Brigitte Bardot, la francesa.

VIATJAR EN AVIÓ

Viatjar és un plaer,
pots viatjar en avió.
Conèixer tot el món,
presumint amb satisfacció.

En arribar a l'aeroport
trobaràs gent a "mogolló".
Tres hores faràs de cua,
per al control de seguretat.

Per fi passes la duana,
i el cor està tremolant.
Llevat el rellotge, cinturó,
i tot el que portes de metall.

T'obrin les maletes,
com si fores delinqüent.
Tot ho furguen,
però no troben res.

Per fi puges a l'avió.
El viatger de davant,
reclina el respatllet...
com si fora el seu sofà.

El respatllet de davant,
arriba fins a la teua cara.
El veí té molta comoditat,
però tu no et pots ni manejar.

Però no digues res,
per si li senta malament.
No tenen mirament.
Ell dorm i tu res de res.

També podràs viatjar en cotxe,
en tren i autobús.
Fer un creuer en un vaixell,
senyal que tens diners.

VIATJAR PER ÀSIA

Amb un elefant indi,
i un coixí damasquinat
lentament arribarem,
al destí molt marejats.

L'elefant està cansat,
el guia tot suat.
I de tanta calor que fa,
estem tots arremullats.

No sabem què ha menjat,
el pobre animal no es pot aguantar.
Els viatgers estan sufocats,
i no saben on es poden amagar.

Ai, senyor! Fa molta olor!
El cul no li para de tremolar.
S'ha de tindre molt de valor
per a no ficar-se a vomitar.

Serà un viatge lent,
majestuós i ple de colors.
Ho passarem divinament,
envoltats d'olors i sabors.

Una ballarina de les mil i una nits,
ens farà la dansa dels vels.
La seua màgia ens acompanyarà,
i arribarem fins als estels.

Una torre mora contemplarem,
fidel testimoni del temps.
Molta història aprendrem,
i moltes cultures coneixerem.

Diferents races del món,
pel camí trobarem.
Viurem amb germanor,
les persones de diferents colors.

VIATJAR A LA PRESÓ

Un VENTORRO massa fort,
i mentides a grapats.
Les conseqüències són fatals
i a la presó han d'anar.

Moltes manifestacions,
demanant DIMISSIÓ.
Reclamen justícia per tanta desgràcia,
i exigeixen una solució.

Per fi ha dimitit!,
però ha eixit a guanyar!
Li augmenten el sou
i més comoditats.

Açò és un INSULT,
a les víctimes de la Dana.
Exigeixen LA PRESÓ,
ben carregats de raó.

Tenim molta CORRUPCIÓ,
uns polítics robant diners.
Altres desconnecten responsabilitats,
per pur plaer amb amistats.

Molt de VENTORRO bufa per ací,
cal entrar a la presó.
Un viatge diferent,
però no els faltará de res.

Tenen totes les comoditats,
és com viure en un ressort.
Podran escriure llibres
i altres activitats.

VIATJAR PER NECESSITAT

Tenim persones que no viatgen
per gaudir o trobar vistes boniques.
Busquen millorar el nivell de vida,
i la seua butxaca diu: “Has d'emigrar”.

Ara trobem pels carrers,
molta gent forastera.
Que arriben a Espanya
per a unflar la cartera.

També van buscant la pau,
no volen la guerra.
Volen viure tranquils,
lliures damunt la terra.

Els nostres avantpassats,
també van ser emigrants.
Emigraven a França,
per a la seua butxaca millorar.

Altres emigrants
posen en perill la seua vida.
Viatgen amb patera,
arriscant la seua pell sencera.

Motiu del viatge,
“Treballar, pagar lloguer
i viure com un ésser...
més o menys sencer.”

Però gran final moral,
que queda bé a tot recital:
quan marxes per necessitat,
no ets turista... ets internacional.

VIATJAR PER ÀFRICA

Fer un safari al SÀHARA,
serà una gran experiència.
Trobarem un sol cremant la cara,
i cap vàter d'emergència.

Un camell t'acompanyarà
per a conèixer Àfrica.
Si penses que és una aventura,
serà un combo de tortura.

Wifi nul
Però arena...
fins dins de la dentadura.
Fer un selfie, és una locura.

VIATGE IMMERSIU

Podràs fer una immersió plena a l'Antic Egipte,
gaudir de cultura sense barreres.
Però has de saber,
que no trobaràs carreteres.

Sense moure't del lloc,
entraràs a la tomba de Tutankamon.
Volaràs per damunt dels sarcòfags,
i descobriràs el seu món.

També podràs fer un viatge immersiu
al cervell de Dalí.
Entrar dins d'un ou,
i veure la lluna per allí.

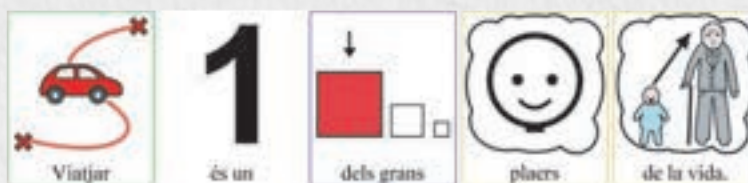
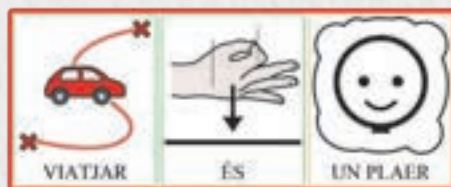
RESUMINT

Viatjar és un plaer,
i encara ho és més,
ser honrat i ser FALLER!

Gaudir de la festa de les falles
i formar part de la comissió fallera
amb coets, música i rialles!

Visca la Falla Plaça Cervantes!

La falla gran amb pictogrames

Màster Xef Kids

Falla Infantil

Artista: Joan Gimeno i Calatayud

Autora: Dúlia Serra i Roselló

Xiquets i xiquetes de Sueca, us agrada cuinar?

Perfecte! Este març vinent, en el nostre cau, tindrem el nostre propi Màster Xef Kids.

Us ensenyarem a cuinar guisats, estofats, paelles i una gran varietat de postres, sense oblidar-nos de les postres estrella: els bunyols de carabassa. Sí, també cuinarem verdures i vegetals, encara que ja sé que us agraden un poc menys.

Però no tot serà cuinar: també hi haurà temps per a la diversió, perquè darrere del cau posarem un parc per a llevar l'estrés entre plat i plat. Us animem a apuntar-vos al nostre **MÀSTER XEF KIDS!**

Fins a la nostra falla ha arribat
gràcies a la televisió
un bon grapat de xicalla
als que els ha entrat l'afició
de posar-se mans a l'obra
i cuinar un mogolló.

Està molt bé que així siga
i que entre ous i farina,
peixos, carn i albergínia,
xiquetes i xiquets aprenguen
a moure's bé per la cuina.

Si voleu vendre a comprovar
com cuinen adults i infants
feu-nos alguna visita
que estarem allí en el cau
esperant per a donar-vos
alguna cosa a provar.

PLÀTAN.

Les fruites... que bones estan!
Taronges, peres, raïm i plàtans
resulten fonamentals
per a la nostra alimentació cuidar.

CUINERA XICOTETA

És enriquidor que de menuts
la xicalla ajude a cuinar,
preparant senzills menús
i creant records en la llar.

CUINER GRAN.

Els adults han descobert
que es pot gaudir de cuinar
preparant uns bons menjars
per als amics i la família.

XIQUETS BALANCÍ.

El mòbil és un perill
per als infants de hui en dia.
Millor jugar amb els balancins
i amb els jocs de tota la vida.

XIQUET FUTBOL.

L'esport és molt important
si ens agrada molt menjar,
aconseguiem més benestar
al jugar, córrer i caminar.

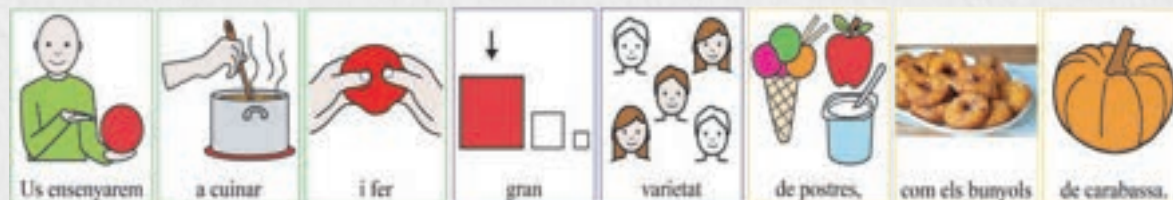
CUINA.

La cuina és un espai màgic
on, gràcies a la mà de qui cuina,
uns senzills ingredients es transformen
en boníssims àpats cada dia.

La falla infantil amb pictogrames

03

COMISSIÓ

Junta Directiva 2026

President
Vicepresident 1r
Vicepresident 2n
Vicepresident 3r
Vicepresidenta 4a
Vicepresidenta 5a
Vicepresident 6é
Secretaria
Vicesecretaria
Tresorera
Vicetresorera
Comptable

Delegats de J.L.F.
Nerea Luz i Juan

Delegades de quotes
Ana Segura i Fos

Delegat de cau
Carlos Carbó i Domingo
Lucas Vivas i Llopis

Delegats de cuina
Gregori Marí i Rosell

Delegada d'infantils
Gloria Segura i Fos

Delegada de loteries
Gloria Segura i Fos

Delegat de sainet
Merxe Arnazo i Sancho

Delegada de cultura
Ana Blanch i Vidal

Delegats de RR.PP. i màrqueting
Carlos Carbó i Domingo

Josep Fuster i Puchades
Gregori Marí i Rosell
Carlos Carbó i Domingo
Lucas Vivas i Llopis
Merxe Arnazo i Sancho
Alba Salvador i Palacios
Jesús Moncholí i Mulet
Nerea Luz i Juan
Gloria Segura i Fos
Ana Segura i Fos
Ana Blanch i Vidal
Carlos Granell i Ribera

Ricardo Cañavera i Blay
Cristina Cebolla i Ferrandis

Asunción Blay i Ballester
Amparo Matoses i Ferrando

Juan Toledo i Melià

Pau Alberola i Pedrós
Víctor Bernabé i Moncho
José Nadal i Aliques
Damián Salvador i Artola
Andrés Pan i Martí
Blas Serra i Martín
Eloy Vivas i Llopis

Gloria Segura i Fos

Noelia Martínez i Almodóvar

Andrés Espasa i Muñoz

Amparo Vendrell i Fos

David Baldoví i Ortí

Delegats de cercaviles
Gregori Marí i Rosell
Lucas Vivas i Llopis

Vicente Aranda i Roda
Sandra Llopis i Pons
David Meseguer i Marí
Miguel Ángel Vázquez i Gasull

**Delegats de festes
i activitats diverses**
Lucas Vivas i Llopis
Merxe Arnazo i Sancho

Mario Carbó i Escrivà
Jesús Flors i Molines
Vicent Nicolàs i Martí
Noel Sàez i Santamaria
Amadeo Serra i Ferrando
Blai Serra i Martí
Cristina Signes i Cebolla
Paula Vivas i Castro

Delegades de playback
Alba Salvador i Palacios

Clara Boix i Marqués
Conxín Prima i Soriano
Maria Vistós i Aliaga

Delegats de xaranga
Lucas Vivas i Llopis

Carlos Corberà i Juan
Jordi Rubio i Climent

Delegat de pirotècnia i cremà
Jesús Moncholí i Mulet
Lucas Vivas i Llopis

Ignasi Rocher i Caplliure

Delegades de fallers d'honor
Merxe Arnazo i Sancho

Camina Cañavera i Blay
Vanesa Llopis i Soñés

Delegades de XX.SS. i esports
Alba Salvador i Palacios

Paula Signes i Cebolla
Paola Renart i Fos

Delegades de protocol
Ana Blanch i Vidal
Nerea Luz i Juan
Alba Salvador i Palacios
Gloria Segura i Fos

Gemma Escrivà i Carbonell
Demelsa Martí i Fos
Alba Molina i Muñoz
Anna Rocher i Ramón

Delegats de ral·li humorístic
Jesús Moncholí i Mulet
Alba Salvador i Palacios

Damià Moncholí i Martínez
Blai Serra i Martí
Cristina Signes i Cebolla
Paula Vivas i Castro

Delegades de cavalcada
Alba Salvador i Palacios

Natalia Cerro i Mora
Mª Sales Fos i Garcia
Edurne Garcia i Clarí

Xavi Aguilera Marín
 David Alabau Rocher
 Dani Alarcón Melià
 Jonathan Alba Cuquerella
 Andrea Alberola Benedito
 Sena Alberola Nadales
 Pau Alberola Pedrós
 Ximo Alforja Riera
 Vicente Aranda Roda
 Mercedes Arnazo Sancho
 Lucía Atanasio Tomás
 Fermín Baldoví Marí
 Isabel Baldoví Navarro
 Chiara Baldoví Ortells
 David Baldoví Ortí
 Jorge Baldoví Ortí
 Carles Baldoví Salvador
 Julio Pedro Ballester Lledó
 Natalia Ballester Sarrión
 Sandra Beltrán Escribano
 Leo Benedito Carpio
 Mónica Benedito Serrano
 Víctor Bernabé Moncho
 Almudena Bernardo Andreu
 Ana Blanch Vidal
 Juan Màxim Blay Ballester
 Carmina Blay Ballester
 Asunción Blay Ballester
 Clara Boix Marqués
 Hector Bosch Cortell
 Adoración Bosch Díaz
 Antonio Bou Oltra
 Carla Bou Ruiz
 Toni Bou Ruiz
 Richard Cañavera Blay
 Carmina Cañavera Blay
 Aina Cañavera Llopis
 Iker Cañavera Llopis
 Carlos Carbó Domingo
 Mario Carbó Escrivà
 Laura Carbó Martínez
 Jessica Carbonell Rostoll
 Emilio Carlos San Bartolomé
 Mar Casado Roig
 Francisco José Casanova Oller
 Andrés Castro Gómez
 Arnau Castro Nicolàs
 Cristina Cebolla Ferrandis
 Rosa Cebolla Ferrandis
 Salvadora Cebolla Ferrandis
 Natalia Cerro Mora
 Amparo María Cerveró Ferrando
 Tania Colomar Nacher

Carlos Corberà Juan
 Juan Jesús Cortés Lletí
 Alba Cotaina Bernardo
 Mª Jesus Coves Oviedo
 Daniel Cuevas Ferri
 Mateo Culebras Cañavera
 Estela Culebras Sancho
 Aiden Domingo Garcia
 Carlos Escrivà Carbonell
 Gemma Escrivà Carbonell
 Gemma Escrivà Juan
 Andrés Espasa Muñoz
 Dolores Estornell Roig
 Miguel Ángel Férrez Sales
 Mercedes Fernández Catalán
 Felicidad Ferrando Nieto
 Purificación Ferrando Nieto
 Maria Ferrando Piera
 Teresa Ferrando Toledo
 Ainhoa Ferrer Merino
 Clara Ferrer Merino
 Anna Ferri Lirio
 Lucas Flors Garcia
 Jesús Flors Molines
 Josefa Flors Roselló
 Mª Jesús Flors Roselló
 Maria Nieves Fos Crespo
 Maria De Sales Fos Garcia
 Àngela Fos Ortells
 Lucia Fuentes Cañizares
 Esther Galiana Roselló
 Mubarek Awell Gallego Carbonell
 Gloria Garcia Alcañiz
 Edurne Garcia Clarí
 Jesús Garcia Gómez
 Irene Garcia Latorre
 Abel Garijo Tolosa
 Minerva Gil Nieves
 Josefa Gil Requena
 Candela Giménez Cano
 Aina Gimeno Martorell
 Inma Gisbert Simeón
 Cristina Gómez Martínez
 Carlos Granell Ribera
 Nieves Granell Torres
 Jordi Gras Matoses
 Alexandra Grau Cerro
 Marcos Grau Granell
 Mª Del Mar Gregori Bosch
 Rosa Amalia Gutiérrez Rabasot
 Ruth Hermida Marrades
 Francisco Hermida Pedros
 Éric Herrero Gómez

Maria Huerta Meseguer
 Janet Iglesias Zapata
 Nuria Jover Bou
 Maria Juan Ortells
 Trinidad Juan Vidal
 Gelsa Latorre Cortell
 Arantxa Llopis Cerveró
 Sandra Llopis Pons
 Vanesa Llopis Soñés
 Batiste Lloret Maravilla
 Maitane Luz Juan
 Nerea Luz Juan
 Amanuel Mafé Flors
 Gregori Marí Rosell
 Juani Marrades Bonet
 Demelsa Martí Fos
 José Miguel Martí Rostoll
 Noelia Martínez Almodovar
 Maria Martínez Gutiérrez
 Raquel Martínez Sanchis
 Belén Matoses Alberola
 Mª Ángeles Matoses Climent
 Amparo Matoses Ferrando
 Martina Melero Garcia
 Pilar Merino Baldoví
 Sheila Merino Baldoví
 Francisco Meseguer Beltrán
 Asier Meseguer Ferri
 Arantxa Meseguer Lledó
 David Meseguer Marí
 Marta Mínguez Vivó
 Saray Miralles Arnazo
 Antonio Miralles Laguna
 Gema Sales Miralles Laguna
 Anna Miralles Sempere
 Alba Molina Muñoz
 Emilio Mompó Viñoles
 Damià Moncholí Martínez
 Jesús Damián Moncholí Mulet
 Arantxa Montesinos Rosello
 José Luis Moreno Carrascosa
 Zamira Moreno Varela
 José Salvador Nadal Aliques
 Pilar Nadal Flors
 Carla Navallas Llopis
 Vicente Nicolàs Cebolla
 Josep Nicolàs Martí
 Vicent Nicolàs Martí
 Juan Nicolàs Matoses
 Lorena Nicolàs Sarrión
 Sofia Ortells Granell
 Miguel Ángel Ortells Martorell
 Consuelo Ortí Villena

Maria Isabel Palacios Claros
 Dolores Palacios Lluna
 Edu Palacios Oliver
 Marta Pan Gil
 Andrés Manuel Pan Martí
 Edgar Parrell Palomares
 Vicent Pascual Ferrer
 Pedro Paton González
 Daniel Pedrós Andreu
 Vicent Pedrós Corberà
 Noelia Pedrós Simeón
 Estefania Peirats Dasí
 Joan Pérez Alonso
 Marc Pérez Ferrando
 Paula Peris Campillo
 Daniella Alejandra Poblete Sánchez
 Concepción Prima Soriano
 Isabel Ramos Serra
 Paola Renart Fos
 David Renart Ramírez
 Ignacio Rocher Caplliure
 Anna Rocher Ramón
 Jordi Rubio Climent
 Raquel Rufi Muñoz
 Luis Ruiz Vendrell
 Mariam Ruiz Vendrell
 Noel Sáez Santamaria
 Anna Salvador Ángel
 Damián Salvador Artola
 Alba Salvador Palacios
 Pilar Sanchis Gallardo
 Paula Sanchis Martínez
 Pilar Sapiña Llopis
 Carlos Sapiña Pelegrí
 Bernardino Sebastià Escrivà
 Ana Segura Fos
 Gloria Segura Fos
 Andrea Serra Escrivà
 Amadeo Serra Ferrando
 Blay Serra Martí
 Blas Serra Martín
 Francisco Javier Signes Castillo
 Cristina Signes Cebolla
 Carla Signes Cebolla
 Paula Signes Cebolla
 Ángeles Simeón Mañó
 Juan Simó Vivó
 Jesús Soldado Català
 Estefania Solves Morell
 Clara Sorrentino Cabedo
 Alicia Sos Rodríguez
 Julia Talens Calatayud
 Emma Talens Solves

Denise Tamarit Jordan
 Abel Tarrasó Sos
 Ana Toledo Flors
 Juan Antonio Toledo Melià
 Mónica Tomás Estruch
 Belén Tomás Lledó
 Noah Tomás Lledó
 Mª José Tomás Roselló
 Arantxa Tornero Batalla
 Raul Torres Maiques
 Miguel Ángel Vázquez Gasull
 Beatriz Velis Giménez
 Mª Amparo Vendrell Fos
 Paula Ventura Marqués
 Anna Vercher Estornell
 Javier Vilanova Martínez
 Adrià Vinyoles Torres
 Maria Vistós Aliaga
 Paula Vivas Castro
 Lucia Vivas Franco
 Eloy Vivas Llopis
 Lucas Vivas Llopis
 Francisco Zamora Hervás
 Francesco Zanchi

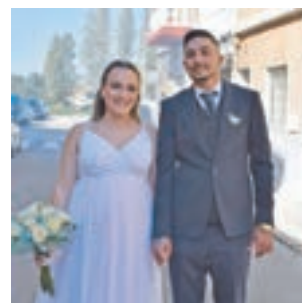
Moviment Demogràfic

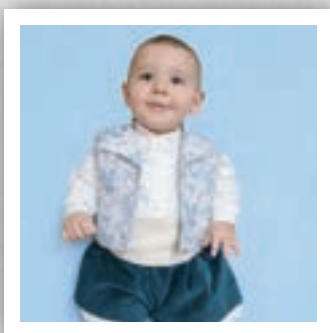
Lucas i Gema
17-05-2025

Àngela i Daniel
14-06-2025

Lucía i Jesús
18-10-2025

Rodrigo Ramos i Serra
05-02-2025

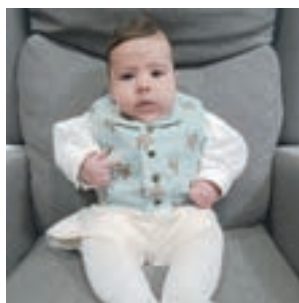
Héctor Gil i Molina
28-04-2025

Gian Blasco i Gutiérrez
16-06-2025

Karla Escrivà i Beltrán
08-07-2025

Leo Pasamontes i Carbonell
29-07-2025

Mateo Munuera i Toledo
11-10-2025

Vocals Infantis

Marta Aguilar Tamarit
Lluch Almarge Peirats
Manel Baldoví Atanasio
Alejandra Baldoví Flores
Juan Baldoví Flores
Leire Bernabé Nadal
Carlota Bernal Pedreño
Gian Blasco Gutiérrez
Andrea Cabrera Sancho
Maria Campillo Luz
Alvaro Carbó Escrivà
Joan Carlos Fernández
Hugo Carreres Soler
Marià Casanova Peirats
Alejandra Casanova Peirats
Leo Cebolla Blasco
Mar Cebolla Blasco
Pau Cebolla Blasco
Carles Corberà Tomás
Blanca Corberà Tomás
Emma Crecente Segura
Eric Crecente Segura
Noa Cuenca Bernabé
Emma Díaz Garcia
Clara Díez Baldoví
Elsa Díez Baldoví
Karla Escrivà Beltrán
Alvaro Fayos Arlandis
Marc Flors Llopis
Bernat Fuster Juan
Laia Gallego Carbonell
Carla Garcia Peris
Pau Garcia Peris
Héctor Gil Molina
Dídac Grau Merino
Cloe Heras Garrote
Guillem Juan Borja
Maria Latorre Gisbert
Lucia Lletí Piera
Carolina Llombart Ribes
Aleix Llopis Simeón
Adrià Maravilla Osca
Berta Maravilla Osca
Izan Mariner Colomar
Diego Marqués Campillo
Nelo Martí Pedrós
Pau Martí Pedrós
Cesc Martí Tornero
Mauro Martínez Tur
Maitane Matoses Luz
Victoria Merino Almada
Marta Merino Garijo
Julio Meseguer Barberá

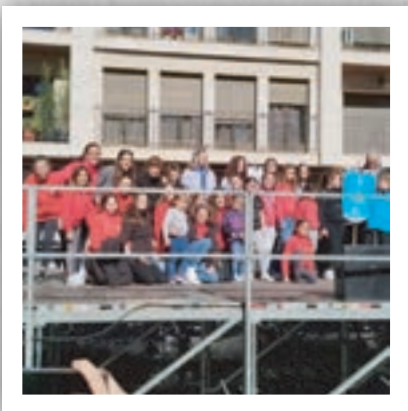
Aroa Meseguer Ferri
Lua Meseguer Fos
Alan Miragall Astruells
Marc Miragall Astruells
Joan Mompó Bernardo
Oscar Mompó Bernardo
Derek Moncholí Cobo
Carla Morera Tarrasó
Ona Morera Tarrasó
Mateo Munuera Toledo
Martí Nicolàs Gregori
Xavi Nicolàs Gregori
Dayara Obiang Evuna
Miquel Ortells Granell
Yulen Parrell Montesinos
Ian Pasamontes Carbonell
Leo Pasamontes Carbonell
Abril Penella Solves
Blanca Pérez Ferrando
Martina Pérez Ferrando
Maria Pérez Serra
Emma Piera Gimeno
Joan Piera Gimeno
Daniela Prima Del Amor
Rodrigo Ramos Serra
Biel Riera Ferrando
Alejandro Rodríguez Del Amor
Daniela Rubio Cañavera
Mina Ruiz Coves
Maria Ruiz Coves
Sergio Ruiz Pérez
Chloe Sáez Hermida
Marc Sáez Hermida
Mara Sáez Tomás
Gelsa Maria Salord Latorre
Jose Sánchez Alacros
Valeria Sapiña Boix
Araceli Serra Luque
Alex Serrano Martorell
Hugo Serrano Martorell
Pablo Simó Miralles
Isabela Soriano Baldoví
Vicent Soriano Baldoví
Salif Traore Llinares
Vera Vázquez Blanch
Víctor Vázquez Monedero
Pau Vendrell Martorell
Maria Villoria Pascual
Javier Viñoles Cebolla
Lucia Vistós Aliaga
Isabel Zanchi Palacios
Francesca Zanchi Palacios

04

GUARDONS

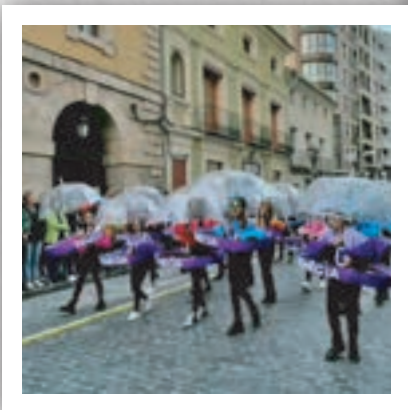

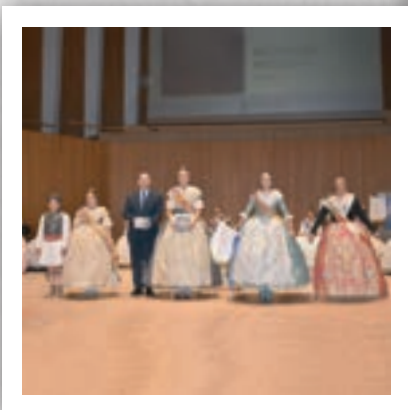
3r classificat en la Mostra de Playbacks, modalitat grupal infantil 2025, organitzat per la J.L.F. de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes.

4t classificat a la Cavalcada Infantil 2025, organitzada per la J.L.F. de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes, amb el lema "Fallerets pel món"

2n classificat al millor Ninot Indultat 2025, organitzat per la J.L.F. de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes. Realitzat per Francisco Vizcaino.

33é classificat als Premis de l'Ús del Valencià als Llibrets de Falles 2025, organitzat per la GVA, amb el títol "Locutart".

Recompenses

DISTINTIU D'ARGENT

Pau Garcia i Peris
Aleix Llopis i Simeón

DISTINTIU D'OR

Carles Corberà i Tomás
Chloe Sàez i Hermida
Mara Sàez i Tomás

BUNYOL D'ARGENT

Antoni Montón i Martí
Josep Nicolàs i Martí
Luis Oller i Caballé
Carla Signes i Cebolla

BUNYOL D'OR

Chiara Baldoví i Ortells
Alba Salvador i Palacios

BUNYOL D'OR AMB FULLES DE LLORER

Sandra Beltrán i Escribano
Carlos Corberà i Juan
Dolores Estornell i Roig
Àngela Fos i Ortells
Josefa Gil i Requena
Noel Sàez i Santamaria

Guardons

Carlos Carbó i Domingo
Insignia d'or J.L.F.

Pilar Sapiña i Llopis
Espiga d'or J.L.F.

Amparo Cerveró i Ferrando
Espiga d'or J.L.F.

Paola Renart i Fos
Distintiu J.L.F

Mina Ruiz i Coves
Distintiu J.L.F

Xavi Nicolàs i Gregori
Distintiu J.L.F

La comissió de la Falla Plaça Cervantes va organitzar, el dissabte dia 1 de febrer, un acte d'homenatge a les persones majors de la comissió, en agraïment a la seua dedicació, per ensenyar-nos els valors de la germanor fallera i la importància de la nostra tradició.

Eixe dia, les persones falleres majors de 65 anys i ja jubilades ens vam reunir al casal faller. Després de les salutacions i de l'alegria dels retrobaments, ens van cridar a l'escenari individualment per a fer-nos entrega —la presidenta, Nerea Luz, acompanyada pels nostres representants Paola, Mina i Xavi— d'un diploma com a record. Tot seguit, vam seure per a degustar el magnífic dinar que ens havien preparat: un bon menú elaborat per l'equip de cuina de la falla, i tot molt ben servit, com si es tractara de professionals d'un bon restaurant.

Després de dinar, es va fer el brindis amb cava i vam felicitar a Dori pel seu aniversari, que celebrarem amb un pastís. Per a concloure l'homenatge, ens van preparar una discomòbil molt especial, amb cançons

de la nostra època, que aprofitarem per a ballar recordant el temps passat. La nostra colla, la Súper Pandy, està molt contenta i agraïda per la sorpresa d'aquesta festa d'homenatge.

Les persones homenatjades van ser: Ignaci Rocher i Caplliure, Pepa Flors i Roselló, Carmina Blay i Ballester, Dori Bosch i Díaz, Pep Nadal i Aliques, Mª Ángeles Matoses i Climent, Fermín Baldoví i Marí, Trini Juan i Vidal, Consuelo Ortí i Villena, Amparo Vendrell i Fos, Purín Ferrando i Nieto, Feli Ferrando i Nieto, Jesús Soldado i Català, Vicent Nicolás i Cebolla, Andrés Espasa i Muñoz, Juani Marrades i Bonet, Paco Hermida i Pedrós, i Juan Nicolás i Matoses.

La gent jove ens va sorprendre i pensem que el futur de la festa fallera està en bones mans. Va ser un acte molt entranyable i ho vam passar genial. Moltes gràcies.

Visca la Falla Plaça Cervantes!

Súper Pandy

Presidenta d'honor

Amyraro Vendrell i Fos

05

AGENDA

DISSABTE, 31 DE GENER

14:00 Dinar de representants.

17:00 Penjada del quadre dels representants 2026.

DIUMENGE, 1 DE FEBRER

09:00 Ral·li humorístic a la plaça de l'Ajuntament.

14:00 Globotà infantil a la plaça de Sant Pere.

14:30 Dinar al cau.

DISSABTE, 7 DE FEBRER

21:00 Gala del Faller d'Honor a la Sala Santy (Cullera).

DIUMENGE, 8 DE FEBRER

12:30 Crida al Mareny de Barraquetes.

19:00 Lliurament de premis de playbacks al Casal Multiusos.

DIMECRES, 11 DE FEBRER

20:30 Representació del sàinet "El fuster moldura", d'Andrés Espasa, al Centre Municipal Bernat i Baldoví.

DIJOUS, 12 DE FEBRER

20:30 Inauguració de l'Exposició del Ninot i lliurament dels premis dels ninots indultats a la sala Moret dels Porxets.

DISSABTE, 14 DE FEBRER

14:00 Dinar al cau per colles.

16:30 Festa de la xaranga C25. En finalitzar, "tardeo".

DIUMENGE, 15 DE FEBRER

12:30 Crida 2025 a la plaça de l'Ajuntament. A continuació, mascletà.

14:00 Dinar al cau.

DIJOUS, 19 DE FEBRER

19:00 Presentació del llibret de la Falla Plaça Cervantes a la sala B del Centre Municipal Bernat i Baldoví.

DIVENDRES, 20 DE FEBRER

19:00 Presentació de la Guia Didàctica 2026 a la sala B del Centre Municipal Bernat i Baldoví.

DISSABTE, 21 DE FEBRER

10:00 Esmorzar al cau.

12:00 Cercavila amb xaranga fins al recinte de festes.

12:00 XXXVII Concurs de paelles de la Junta Local Fallera al Recinte de Festes amb discomòbil.

14:00 Dinar al Recinte de Festes.

DIUMENGE, 22 DE FEBRER

10:30 Eixida del cau per a recollir els nostres representants.
12:00 Cercavila "Última arplegà" per la barriada.
12:30 Crida al Perelló.
14:00 Dinar al cau.

DIMARTS, 24 DE FEBRER

19:00 Representació de teatre infantil "Sis ninots en busca d'una falla", d'Enric Lluch; adaptació teatral de Josep Antoni Fluixà, al Centre Municipal Bernat i Baldoví.

DIVENDRES, 27 DE FEBRER

21:00 Sopar al cau per colles.
22:00 Reunió al cau.
00:00 Primer torn "Nit d'albaes".

DISSABTE, 28 DE FEBRER

14:00 Dinar al cau per colles.
18:45 Eixida del cau faller per a anar a la Cavalcada del Ninot.
19:35 Cavalcada del Ninot. En finalitzar, macrodiscomòbil.

DIUMENGE, 1 DE MARÇ

11:30 Eixida del cau faller per a anar a la Cavalcada del Ninot Infantil.
12:00 Cavalcada del Ninot Infantil.
14:00 Dinar al cau.
19:00 Lliurament de bunyols d'or i brillants amb fulles de llorer i espigues d'or al Centre Municipal Bernat i Baldoví.

DIJOUS, 5 DE MARÇ

20:00 Gala de Premis de Sainet i Teatre Infantil al Centre Municipal Bernat i Baldoví.

DIVENDRES, 6 DE MARÇ

21:00 Sopar al cau per colles.
22:00 Última reunió.
00:00 Segon torn "Nit d'albaes".

DISSABTE, 7 DE MARÇ

11:00 Concurs de paelles i decoració.
17:00 LimoFEST 2026.
22:00 Sopar al cau per colles.

DIUMENGE, 8 DE MARÇ

10:00 Atraccions per als menuts. En finalitzar, globotà infantil.
14:00 Dinar al cau.

DILLUNS, 9 DE MARÇ

14:00 Dinar al cau per colles.
21:00 Concurs de sopar temàtic (Mèxic).

DIMARTS, 10 DE MARÇ

12:00 Plantà de l'estoreta velleta.
14:00 Dinar al cau per colles.
21:00 Concurs de sopar temàtic (Itàlia).

DIMECRES, 11 DE MARÇ

08:00 Plantà del monument.
14:00 Dinar de la Plantà al cau.
19:00 Festa infantil de la plantà de l'estoreta.
21:00 Concurs de sopar temàtic (Orient).

DIJOUS, 12 DE MARÇ

08:00 Remat de la gespa del monument.
14:00 Dinar al cau per colles.
18:30 Taller de rebosteria per als menuts.
22:00 Concurs de sopar temàtic (EUA).

DIVENDRES, 13 DE MARÇ

12:30 Mascletà dels 5 sentits a l'esplanada del Casal Jove.
14:00 Dinar al cau per colles.
18:30 Concurs de dibuix del monument. En finalitzar, xocolatada al cau per als menuts.
22:00 Sopar al cau per colles.
23:30 Festa Jove.

DISSABTE, 14 DE MARÇ

06:30 Visita de Cortesia Saludable. En finalitzar, desdejuni per als participants.
13:00 Entrega de recompenses a la cort major.
14:00 Dinar al cau.
16:00 Tallada de pantalons.
17:00 Tardeo.
22:00 Sopar al cau per colles.

DIUMENGE, 15 DE MARÇ

10:30 Esmorzar infantil.
11:30 Despertà de disfresses infantil per la barriada. En finalitzar, entrega de recompenses a la cort infantil.
14:00 Dinar al cau.
17:00 Vesprada de playbacks al cau (Cort Infantil).
18:00 Xocolatada.

DILLUNS, 16 DE MARÇ

14:00 Concurs d'arròs al forn, postres i bunyols al cau.
17:00 Campionat de jocs de taula i futbolí.
22:00 Sopar de disfresses al cau per colles.
23:00 Exhibició i lliurament de premis del concurs de disfresses.
00:00 Orquesta.

DIMARTS, 17 DE MARÇ

08:00 Despertà per la barriada.
10:00 Esmorzar al cau.
11:00 Eixida del cau per a recollir els nostres representants.
12:00 Visita a l'asil d'ancians.
13:00 Cercavila per la barriada.
14:00 Dinar al cau.
14:00 Mascletà a la plaça de l'Ajuntament.
17:45 Eixida del cau junt amb els nostres representants.
18:00 Missa en honor a Sant Josep a l'església del Carme.
18:30 Cercavila per la barriada.
21:00 Sopar al cau per colles.
23:00 Discomòbil.

DIMECRES, 18 DE MARÇ

08:00 Despertà per la barriada.
10:00 Esmorzar al cau.
11:00 Eixida del cau per a recollir els nostres representants.
11:30 Visita a la capella de Sant Josep.
12:30 Cercavila per la barriada.
14:00 Dinar al cau.
14:00 Mascletà a la plaça de l'Ajuntament.
17:00 Eixida del cau junt amb els nostres representants.
17:40 Visita de cortesia als monuments fallers.
21:00 Sopar al cau per colles.
23:00 Discomòbil.

DIJOUS, 19 DE MARÇ

11:00 Eixida del cau per a recollir els nostres representants.
12:30 Ofrena de corones de llorer als il·lustres de Sueca.
14:00 Mascletà als jardins del Sequial.
17:00 Eixida del cau per a recollir els nostres representants.
19:30 Ofrena de flors a la Mare de Déu de Sales. En finalitzar, cremà del monument infantil.
22:30 Cremà de l'estoreta velleta a la plaça de l'Ajuntament.
00:00 Castell de focs artificials als jardins del Sequial.
00:30 Cremà del monument faller.

06

COL·LABORACIONS LITERÀRIES

Any

Pasqual Carrasquer

**Fill il·lustre de Sueca.
Creador de falles.
Mestre de mestres.**

Centenari del naixement de Pasqual Carrasquer
"Sempre romandrà al cor de tots"

Pasqual Carrasquer treballant al seu taller.
Fotografia de Miguel Ángel López Egea.
Arxiu de Joan Castelló.

Artista dels pobles

FINA GIRBÉS

Les falles naixen, bateguen
al voltant dels monuments,
obres d'art que, per efímeres,
requereixen gran talent;
enginy i gràcia a cabassos,
humor, creativitat;
conéixer, per criticar-los
els temes d'actualitat.
Sueca, bressol d'artistes
i de molts lletraferits,
li ret enguany homenatge
a un colós del món faller.
Fa cent anys que allí va nàixer
el gran Pasqual Carrasquer:
unes mans autodidactes,
molt creatiu, generós,
explorant camins complexos
fou un gran capdavanter.
El nom d'artista dels pobles
se'l guanyà per faener,
amb més de cinc-centes falles
omplint places i carrers.

Intel·ligència artificial

Sí o no?

PACO FERNÁNDEZ I RUIZ

Ho pots veure escrit com IA,
o com AI, si està en anglés,
ja que eixa intel·ligència
té la mateixa influència
tant al dret com al revés.

Ara s'ha posat de moda
- i ja està fent-se viral -
parlar d'una intel·ligència,
que els grans experts de la ciència,
diuen que és artificial.

Sembla que pot fer de tot,
ja no fa falta estudiar,
li preguntes i et contesta,
mentre tu te'n vas de festa,
ella es posa a treballar.

Gràcies a eixa intel·ligència,
quan acabe l'Institut,
voldria ser enginyer,
però no sabré com fer
ni una o amb un canut.

Ja no cal calfar-se el cap,
tot ho farà algun robot,
i com no ens espavilem,
quasi tots acabarem
sense saber fer ni un brot.

Heu sentit parlar d'Alexa?
Doncs això és un assistent,
un assistent virtual,
amb cervell intel·ligent,
però que és artificial.

No pots fiar-te dels vídeos,
ara són tot un muntatge,
pots veure al Papa ballant,
a Trump i a Putin pixant,
i a Kim Jong-un dient l'oratge.

On anirem a parar!
Estem mals de la perola!
Haurem de desconfiar,
perquè ens podran enganyar
dient-nos que un burro vola.

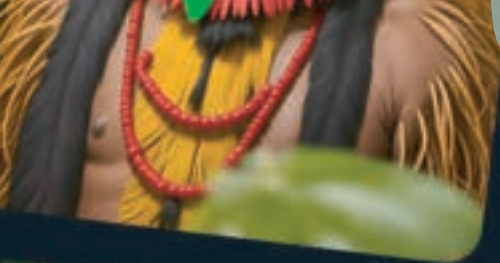
No cal saber dibuixar,
tot ho fa el ChatGPT,
i si vols una recepta
el xat te la diu perfecta,
i te l'escriurà també.

I és que té tants avantatges,
que ja no sabrem què fer,
i els que van a treballar,
si açò no ho poden parar,
es veuran tots al carrer.

Mirades

**CAP A LA INTEL·LIGÈNCIA
ARTIFICIAL**

IA, IAAAA... 000000H

Francesc Ros

Professor d'ESO al Col. Ntra. Sra. de Fàtima, impartint matèries com Programació, IA i Robòtica, Tecnologia i Digitalització, Projectes Interdisciplinaris.

Pàgina de presentació de la web Leonardo.AI

Estan els escolars a l'altura de la IA? Està la IA a l'altura dels escolars? Pot potenciar la Intel·ligència Artificial la creativitat dels nostres joves? Està canviant la cultura audiovisual d'alguna manera a través de l'ús de la IA?

Des dels centres educatius fem mirades cap a la Intel·ligència Artificial amb il·lusió i amb respecte. Ens ofereixen un camp ampli d'acció, tant en l'àmbit docent com per al treball de l'alumnat, i, tanmateix, ens queda un regust amarg cada vegada que detectem un ús poc responsable de les Intel·ligències Artificials (IIAA). I simultàniament, sí, simultàniament, comprovem cada dia com l'ús de les IIAA a l'aula estimula, motiva i multiplica el treball personal de cada alumne/a que li posa interès i ganes.

El títol de l'article pot semblar poc seriós, però està posat amb tota la intenció: diu la cançoneta infantil *A la granja d'en Joan*: “*Hi ha una vaca que fa muuuuu... Hi ha un cavall que fa hiiii... Un gatet que fa miau, miau...*” i així amb alguns animals més. Tenim un panorama, unes mirades des de l'educació cap a les IIAA, on veiem una infinitat de recursos disponibles a través d'Internet per a crear i millorar textos, imatges, vídeos, àudios, cançons, presentacions digitals, cartells, pàgines web, entre altres possibilitats. Cada Intel·ligència Artificial aporta la seua part, el seu *muuu*, o *hiii*, o *miau-miau*, i no deixa de sorprendre'ns cada setmana algun avanç o millora que ens deixa bocabadats (a mi em deixa bocabadat) i que em trau el meu “Ooooooh”.

Personalment, seguisc molts comptes tecnològics a xarxes com Instagram o TikTok (sí, també valen per a això), i en particular sobre Intel·ligència Artificial. Cada dia em trauen un somriure, i algunes de les propostes

Practicant la generació d'imatges per Intel·ligència Artificial amb Leonardo AI

Fotografia de Francesc Ros.

d'estes micropíndoles formatives permeten incorporar el seu ús al món de l'educació. Portes a classe una activitat nova on utilitzes la IA com a recurs base, intentant que siga útil i motivadora, productiva i sorprenent.

Començava l'article qüestionant si els escolars estan a l'altura de la IA. Veges! Molts d'ells i d'elles ja l'han incorporada a la seua rutina diària. El que caldria revisar és com, i ací ja estariem parlant de fer un ús creatiu però responsable de les IIAA. I sobre això, plantege dos exemples senzills, basats en la meua experiència:

- Com a professor, mane elaborar un treball sobre Arquitectura d'Ordinadors, per dir-ne un. Especifique les condicions a través d'una tasca electrònica. L'alumnat selecciona el text de la meua proposta, l'afegeix a una de les molt utilitzades IIAA generatives de text i, en qüestió de segons, té un treball possiblement millor del que haguera pogut fer jo partint purament dels meus coneixements, del qual l'estudiant no llegirà ni el 2% del que diu. Fins i tot pot anar més enllà, i l'alumne/a trobar un recurs gratuït a Internet que li dona el format i l'acabat perfecte per a obtenir un 10. A l'hora de corregir, a qui li pose el 10? A l'alumne/a en qüestió? O a la IA, que és qui ha fet el treball?

- Com a alumne, preparant l'estudi sobre determinat contingut, per exemple el de Xarxes Informàtiques, decidisc passar els meus apunts electrònics a una IA perquè m'elabore un vídeo explicatiu, ric visualment. També una bateria de 50 preguntes de tipus test per a poder repassar i avaluar el meu grau de coneixement sobre el tema. Heus ací un exemple d'ús responsable de la IA. Ací la IA em multiplica, no em substitueix. I, fent una analogia a través del temps, pense que és fàcil veure que, si en el futur tinc un treball on una IA pot substituir-me, és prou probable que acabe fent-ho. Però si la IA fa que puga multiplicar-me, soc un valor afegit per a l'empresa o entitat on treballo.

Al primer exemple, l'escolar no està precisament a l'altura de la IA, perquè busca evadir la seua responsabilitat i compromís per a aprendre. Al segon exemple, l'alumne/a incrementa la seua competència sobre el tema tractat i aprofita l'ús de la IA per a millorar el seu estudi. La IA està a l'altura dels escolars en la mesura que l'escolar està a l'altura de l'ús responsable de la IA. O almenys així ho veig jo.

El bon ganivet no fa el cuiner, però el bon cuiner necessita un bon ganivet.

Pot potenciar la IA la creativitat dels nostres joves?

Mmmm... Em ve al cap un altre exemple (serà deformació professional, que el professorat posem exemples de tot): pensem en un director de cinema que ha de treballar amb actors i actrius per a crear una pel·lícula. Possiblement, el director no siga un bon actor, o no un dels millors. Però, amb el treball i la coordinació de les persones que té al seu càrrec pot produir una molt bona pel·lícula, o tot el contrari. Igualment, seria vàlid l'exemple d'una directora de banda de música, un entrenador d'un equip de futbol, una directiva d'una empresa, etc. Per a la persona amb formació i talent, la IA pot expandir en gran manera la seua creativitat natural.

L'accés a les IIAA gratuïtes que estan disponibles arreu d'Internet ens ha permés arribar a crear en camps que d'altra manera ens haurien resultat inaccessibles, o almenys sense un cert talent natural i molta formació. Si parlem, per exemple, de IIAA que treballem als centres del tipus que generen text, com ChatGPT, Gemini, Copilot o Perplexity, podem des de generar un conte utilitzant les paraules o termes més dispars (i ho fan!), fins a obtenir suggeriments d'oci positiu per a un cap de setmana amb la quadrilla d'amics i amigues, tindre accés a coneixements de qualsevol tipus, simplificar text, completar-lo, corregir-lo, traduir-lo, esquematitzar-lo, fer mapes mentals, qüestionaris en diferents formats i nivells de complexitat, crear lletres de cançons, poemes, analitzar autors/es literaris o

l'obra d'una persona que ha aconseguit avanços en la ciència, i un llarg, llarg etcètera.

Quan ens centrem en IIAA que modifiquen o generen imatges, les possibilitats són realment abassegadores. En crear imatges és cert que solem centrar-nos i tindre el control sobre els aspectes més rellevants, deixant la resta a la inventiva del moment de la IA. Però també treballem als centres educatius la importància d'elaborar i perfilar un bon *prompt* o entrada a l'hora de descriure el que volem. Igualment important és fomentar des del principi una orientació cap a l'ús responsable d'estes ferramentes; veiem a vegades a les notícies els problemes que poden comportar amb intencions inadequades. No és més que aplicar a l'àmbit de la creació amb la IA el respecte a les altres persones, igual com ho treballem a la resta d'àmbits de convivència.

La generació i edició de vídeos ha millorat en poc de temps a cotes tan realistes, que Internet s'està plagant hui en dia de vídeos en què pràcticament no pots distingir si el que veus és real o ha sigut creat per una IA. I no para de millorar. Si ho apliquem a l'aula, les possibilitats en positiu són enormes.

Estem en un moment de l'evolució de la tecnologia en què el món està canviant ràpidament i requerix una resposta ràpida i efectiva per part dels responsables de l'educació dels més joves. No és tan difícil: com tot en la vida, bàsicament es tracta de posar-li ganes. L'avantatge és que, igual que els/les estudiants tenen accés a este món tan tecnificat i amb IIAA per a donar i vendre, els/les docents també. I no cal tindre una gran experiència prèvia; cal tindre ganes i il·lusió per adaptar-se, millorar, provar, tornar a adaptar-se, afegir, descartar i no perdre el nord. La IA multiplica la persona en la mesura que la persona val, i creix, i és més capaç. Les possibilitats són tantes que la inclusió de les IIAA a la vida diària està sent una revolució tecnològica tan important i determinant com totes les anteriors.

Està canviant la cultura audiovisual a través de la IA?

La realitat és que la IA ho està canviant tot; la cultura audiovisual no en queda fora. Podem crear amb molta rapidesa i amb pocs recursos materials un producte d'un acabat professional. I simultàniament passa que ara mateix ens sorprén que un grup musical creat per IA pugui colar-se als primers llocs de les llistes de hits, com ha passat, per exemple, als EUA, si bé no queda massa perquè normalitzem esta situació. El món audiovisual ja té influencers virtuals, models de fotografia, inclús actors i actrius. Si no tingueren èxit, segurament cap empresa estaria portant avant estos projectes.

És un detall que, com a docent, intente transmetre al meu alumnat: ara amb el tema de les IIAA, però des de sempre en gran part de situacions de la vida. Ens pot paréixer una aberració que es premie el talent artificial, i al mateix temps llegim les estadístiques, i milers de persones consumixen eixa música o contingut audiovisual, fent que estiga en el top.

La IA està canviant la cultura audiovisual, i pense que continuarà fent-ho d'una manera tan impactant com ho van fer en el seu moment Internet o les xarxes socials. La IA facilita crear vídeos, imatges i cançons amb poc d'esforç comparat amb la creació tradicional. Utilitza un ampli bagatge de creacions anteriors, amb les quals ha après, i ara multiplica i amplifica. El nivell de realisme és ja tan elevat que costa diferenciar si es tracta d'un producte artificial, i més que ho farà.

Podríem dir que el món audiovisual és hui en dia més accessible, si bé més fràgil per la facilitat amb què es poden crear continguts falsos o copiar d'artistes reals sense pensar en els drets d'autoria. Cal fer una mirada amb esperit crític a tot allò que consumim.

Cap a on anirà la IA?

Cap a on trie l'ésser humà.

Si has utilitzat o vas a utilitzar les IIAA, que siga per a bé!

De l'argila al píxel: esculpir el futur des de la tradició

Eva María Cuerva i María
Escultora digital

Ninot infantil "Exposició 2025" – Falla Na Jordana.

Artista: José Platero.

Modelatge digital: Eva María Cuerva.

Escultura principal de l'exposició infantil 2025, dissenyada i modelada en digital.

De vegades em pregunten com és això de ser escultora digital, i sempre conteste —mig de broma, mig de veritat— que treballo amb fang invisible. Perquè, encara que les meues mans ja no s'embruten, l'essència és la mateixa: observar, imaginar i donar forma a allò que encara no existeix.

Vaig començar entre argiles i cartró, en un taller de Falles, i una beca a **Lladró** va marcar el meu destí. Allí vaig descobrir un món on la tradició i la innovació podien conviure, i des d'aleshores continue col·laborant amb aquella casa valenciana, modelant peces per a col·leccions tan conegudes com **Disney, Star Wars o El Principito**.

Amb els anys, la curiositat em va portar a provar nous materials... fins que vaig descobrir el més impalpable de tots: el digital. Ara esculpsc amb un llapis electrònic i milions de polígons, però amb la mateixa passió de sempre. No importa si és fang o llum: el gest és el mateix, i el desig de donar vida continua intacte.

Eva María Cuerva en el seu estudi (Levante - EMV digital).

Procés d'escultura digital en Zbrush.
Retrat professional en sessió de treball.

Ninot indultat Falles d'Alzira 2025.

Millor ninot secció especial.

Falla Plaça Major.

Artista: Toni Pérez.

Modelatge digital: Eva María Cuerva.

La meua formació com a escultora és el reflex d'una vida dedicada a aprendre. Vaig començar en el món de l'art clàssic, envoltada de fang, cartró i fusta, aprenent l'ofici amb paciència i respecte pel material. Però, amb el temps, vaig entendre que l'escultura també podia reinventar-se sense perdre la seua ànima.

Fa més de deu anys vaig descobrir el modelatge digital en un curs impartit per **Rafa Sanegre al Gremi d'Artistes Fallers de València**, i aquell moment va marcar un abans i un després.

Durant molt de temps, no vaig poder estudiar com hauria volgut, però la vida em va donar una segona oportunitat. En plena pandèmia, mentre tot es parava, jo vaig decidir posar-me en marxa.

Des de llavors, he continuat formant-me per unir la tradició amb la tecnologia: vaig obtindre l'**accés a la universitat per a majors de 25 anys**, vaig cursar el **Tècnic Superior en Animació, Videojocs i Entorns Interactius**, i després el Màster en **Modelatge Orgànic amb ZBrush a CICE Madrid**.

He completat també **formacions en disseny, realitat augmentada, realitat virtual i machine learning**, així com cursos universitaris sobre **intel·ligència artificial generativa (Universitat Nebrija)** i un programa de **Transformació Digital de les Empreses** finançat pels fons **Next Generation EU**.

Hui continue formant-me per entendre com la tecnologia pot conviure amb l'emoció i com l'art pot continuar sent humà enmig de tants algorismes.

El pròxim curs iniciaré el **Grau en Multimèdia a la UOC**, amb la voluntat d'aprofundir en la connexió entre art, tecnologia i comunicació.

Tot aquest camí no ha sigut una fugida de la tradició, sinó una manera d'entendre-la millor: el fang i el píxel, al capdavall, comparteixen la mateixa mirada.

La intel·ligència artificial és ara una de les meues grans aliades. No l'utilitze per a substituir la creativitat, sinó

per acompanyar-me en tot allò que envolta el procés artístic. Per a mi, la IA és molt més que una eina: és un equip invisible que m'ajuda a organitzar, optimitzar i, sobretot, a recuperar temps per dedicar-lo al que realment importa.

En el meu dia a dia, la faig servir per a gestionar pressupostos, redactar documents, revisar contractes i preparar respostes per a clients. També per planificar publicacions en xarxes socials, analitzar mètriques o traduir continguts al moment. Quan treballo, la IA m'ajuda a solucionar errors tècnics, actualitzar fluxos de treball i trobar solucions a problemes de compatibilitat entre programes.

És com tindre diversos assistents especialitzats a un sol clic: un que pensa en estratègia, un altre en comunicació, un altre en suport tècnic... i tots ells connectats per una mateixa idea — fer-me la vida més eficient sense perdre la part humana.

D'aquesta experiència ha sorgit **Hikari**, un projecte personal d'intel·ligència artificial dissenyat per automatitzar tasques, gestionar informació i acompanyar el procés creatiu d'artistes i professionals com jo.

Gràcies a això, he recuperat temps per continuar estudiant, per investigar nous llenguatges i per seguir evolucionant com a artista i com a professional.

Perquè la tecnologia, quan es posa al servei de la sensibilitat, no deshumanitza l'art; el fa més lliure i més conscient.

Ser **freelance** no és una etiqueta, és una forma de vida. Significa triar, arriscar i aprendre cada dia. Per a mi, la llibertat creativa és la millor estabilitat que existeix. Puc organitzar el meu temps, cuidar cada detall d'un encàrrec i, alhora, deixar espai per a projectes personals que em mantenen viva com a artista.

He treballat per a grans empreses, tallers i estudis, però vaig descobrir que la meua millor versió apareix quan tinc marge per pensar, per equivocar-me i per

Ninot "Exposició" – Falla Maestro Gozalbo.

Disseny: Ramon Pla.

Artista: David Sánchez i Llongo.

Modelatge digital: Eva María Cuerva.

Ninot de Nino Bravo – Museu d'Aielo de Malferit.
Indultat i exposició permanent.
Escultura icona de la memòria popular.

tornar a començar sense demanar permís. Ser freelance és viure en equilibri entre la llibertat i el vertigen, ser el teu propi equip i, a voltes, també el teu departament de café i emergències creatives.

El que realment m'ha diferenciat sempre és la meua **formació clàssica**. Abans de tocar un ordinador, vaig passar anys modelant fang i estudiant l'anatomia real de les formes. Allò em va ensenyar que un gest no s'improvisa: es construeix des de dins, des de l'estructura invisible que sosté l'emoció.

Quan treballe en 3D no pense en polígons, pense en volum, en llum, en equilibri. Tot allò que vaig aprendre amb el fang continua present. La tradició m'ha donat solidesa, i la tecnologia, ales. No són mons contraposats: dialoguen. El domini de l'ofici em dona llibertat per a experimentar, i la tecnologia em permet somiar més lluny.

Crec que la innovació només té sentit si està al servei de la sensibilitat. Per això m'interessa tant l'art digital: perquè m'obliga a buscar l'ànima en allò intangible. Donar-li vida a un model 3D és, en el fons, el mateix que donar-li vida a una figura de falla: buscar eixe instant en què la matèria —o el píxel— sembla respirar.

Al llarg dels anys he tingut la sort de rebre molts **premis**, encara que de vegades ni els recorde tots. Alguns van arribar per sorpresa, altres després de mesos de treball intens, però darrere de cadascun hi ha hagut un equip, una idea compartida i moltes hores de taller.

He vist com diversos **ninots han sigut indultats** i salvats del foc — un d'aquells moments que encara em fan emocionar. Entre ells, el **ninot de Nino Bravo**, que hui es pot visitar al **Museu d'Aielo de Malferit**, té un significat molt especial per a mi: és un homenatge a una veu que forma part de la nostra memòria col·lectiva.

També guardo amb molt d'orgull dos projectes que van suposar veritables reptes tècnics: la **Falla de Convent Jerusalem (2021)**, amb l'artista **Pere Baenas**,

i la de **Maestro Gozalbo (2024)**, amb disseny de **Ramón Pla**. Darrere d'aquells monuments hi havia una feinada immensa de precisió, coordinació i passió. Són d'eixes experiències que et fan créixer com a escultora i com a persona.

I, més recentment, el **ninot indultat d'Alzira de 2025**, realitzat per l'artista **Toni Pérez**, va rebre l'estima del públic i del món faller. És bonic veure com una figura que naix del treball conjunt pot acabar convertint-se en símbol d'una ciutat.

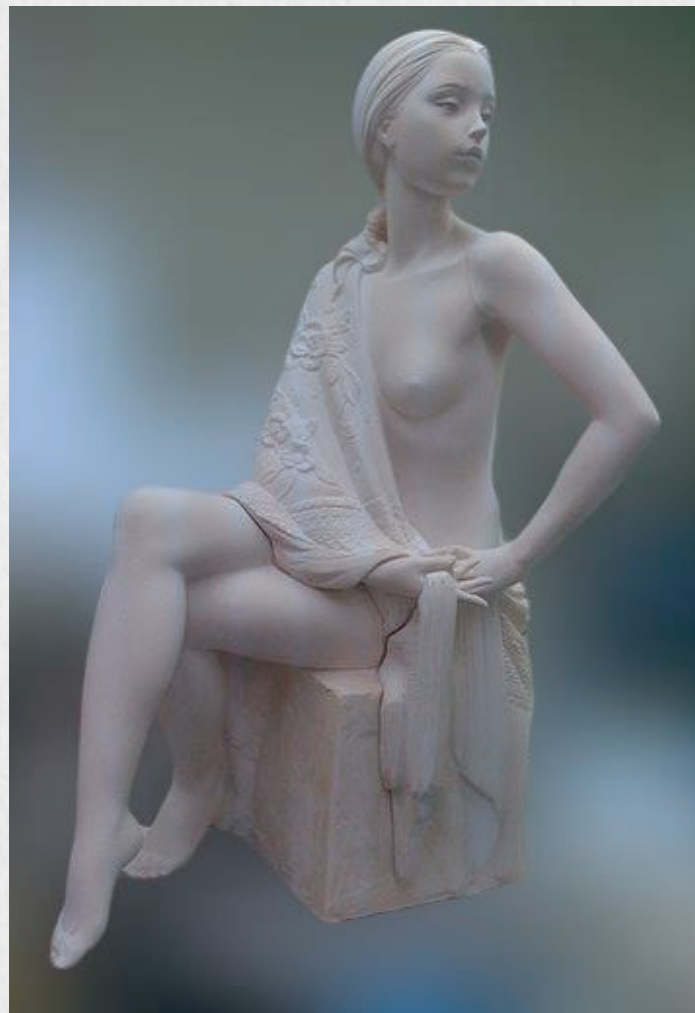
En paral·lel a tot això, continue treballant per a **Lladró**, on he tingut l'honor de modelar peces com **Queen Amidala in Throne Room**, **Darth Vader** o **Batman**. Són obres que uneixen dos mons que m'apassionen: el cinema i l'escultura. A través d'elles, la meua formació clàssica i la meua experiència digital es donen la mà per a crear figures que viuen entre la fantasia i la realitat.

No podria anomenar tots els artistes amb qui he col·laborat al llarg dels anys, perquè la llista seria infinita — i segur que em deixaria a algú. Però, sí que puc dir que em sent afortunada d'haver compartit il·lusions, bogeries i aprenentatges amb tants creadors. El món de les Falles és, per damunt de tot, una gran família.

Quan pense en projectes que parlen de mirades, no pense tant en un nom concret com en un sentiment que es repeteix. Cada figura té una expressió que em retorna alguna cosa: un gest que sembla respirar, uns ulls que busquen, una emoció que queda suspesa en l'aire.

En el fons, totes les meues obres naixen d'eixa necessitat de comunicar sense paraules. La mirada és el primer pont entre l'artista i el món — una finestra oberta perquè altres senten allò que tu només intuïes.

Per això, tant si treballo amb fang com amb píxels, busque sempre eixe instant on la forma desperta i sembla viva. Potser, és això el que més m'atrau de l'escultura: que, durant un moment, una mirada creada

Lladró – “Dama amb mantó” (gres).
Escultura en procés – best seller de la firma.
Modelatge: Eva María Cuerva.

Ninot "Exposició 2025" – Falla de Pedro Santaaulalia.

Artista: Pedro Santaaulalia

Modelatge digital: Eva María Cuerva.

Escultura digital per a la figura principal de l'exposició del ninot 2025.

amb les meues mans siga capaç de mirar-me també a mi.

Al llarg del camí he tingut la sort de compartir moments amb persones que viuen aquest món amb la mateixa passió. Amics com **Àngel Romero**, que ha dedicat la seua vida a fotografiar les Falles i ha convertit cada instant en memòria, o **Xavi Serra**, *Malalt de Falles*, que ens recorda que darrere de cada monument hi ha pensament, crítica i poesia.

Ells, com tants altres, formen part d'una generació que ha sabut transformar la passió en arxiu i l'efímer en història. Saber que el meu treball també forma part d'eixe relat col·lectiu és un orgull difícil d'explicar.

I encara que han passat molts anys, continue amb la mateixa il·lusió que quan començava: eixa emoció que sents quan una figura cobra vida o quan una mirada es deté davant d'una escultura i, per un instant, el temps s'atura.

Hui, quan veig com la tecnologia avança cada dia, pense que el futur de l'escultura no està en les màquines, sinó en la mirada humana que les guia. La meua feina és, en el fons, continuar buscant aquest instant màgic en què una forma desperta i et torna la mirada.

Potser, això és el que busque sempre: que l'art, siga en fang o en píxels, continue fent-nos sentir vius.

El futur de l'escultura està fet de memòria, llum i curiositat. I si alguna cosa he après al llarg dels anys és que l'art, com la vida, sempre troba la manera de reinventar-se.

Perquè, al cap i a la fi, la bellesa és la millor forma de memòria.

Falla Plaça del Pilar 2026 – Maqueta digital.

Artista: Paco Torres.

Modelatge digital: Eva María Cuerva.

Premis i Reconeixements destacats

Amb més de trenta anys dedicada a l'escultura —tant en el fang com en el món digital—, Eva María Cuerva ha col·laborat amb una gran quantitat d'artistes fallers i tallers d'arreu del territori valencià, aportant el seu llenguatge propi a monuments, ninots, maquetes i projectes de gran format. El seu treball ha abraçat àmbits molt diversos: des de l'art efímer fins a la decoració artística, passant per encàrrecs particulars, col·leccions internacionals i la seua col·laboració constant amb Lladró. Al llarg d'aquest recorregut, ha consolidat una veu escultòrica reconeixible, capaç de transitar entre la tradició i la innovació sense perdre l'essència del taller ni l'emoció del gest manual.

FALLES, FOGUERES I ART EFÍMER.

1. Falla de l'Ajuntament de València (2026).

- Artistes: Alejandro Santaaulalia i Vicente Llácer.
- Modelatge digital: Eva María Cuerva.

Projecte institucional de gran format, símbol de la fusió entre tradició i innovació. Una obra col·lectiva on la mirada clàssica i la tecnologia dialoguen a la plaça més emblemàtica de València.

2. Falla Na Jordana (2026).

- Artista: Mario Gual.
- Maqueta digital del centre: Eva María Cuerva.

Creació del modelatge digital complet d'una de les comissions més emblemàtiques de València. Un exercici d'equilibri entre sensibilitat narrativa i rigor tècnic.

3. Falla Plaça del Pilar (2026).

- Artista: Paco Torres.
- Maqueta digital: Eva María Cuerva.

Una obra on l'escultura digital es posa al servei de la composició clàssica i de la força simbòlica del disseny faller.

4. Ninot indultat d'Alzira (2025).

- Artista: Toni Pérez.
- Modelatge digital: Eva María Cuerva.

Guardonat pel vot popular, símbol de l'emoció compartida i del valor col·lectiu de l'art efímer.

5. Falla Convent de Jerusalem – Matemàtic Marzal (2021).

- Artista: Pere Baenas.

Participació en el monument guanyador amb modelatge digital propi. Un dels majors reconeixements possibles dins del món faller, símbol d'una trajectòria que uneix passió i precisió.

6. Foguera “Verge” – Mercat Central, Alacant (2019).

- Autoria: Eva María Cuerva – EMC2 Escultura.
- 4t Premi de Segona Categoria.

Monument d'estètica afro-fantàstica que va destacar per la seua bellesa formal i força simbòlica. Una fita que va marcar la seua expansió fora de València.

7. Ninot de Nino Bravo (Museu d'Aielo de Malferit).

Indultat i exposat permanentment. Una obra icònica que uneix emoció, patrimoni cultural i reconeixement popular.

8. Falla de la Antiga de Campanar – “Resurrecció” (2012).

- Artistes: Carlos Corredera i Vicente Martínez.
- Disseny: Carlos Corredera.
- Maqueta física, tallada i modelada en poliexpà: Eva María Cuerva.

Falla d'alt valor expressiu que combina la força del modelatge en directe amb la sensibilitat d'una mirada clàssica.

ESCULTURA, COL·LECCIONISME I INDÚSTRIA ARTÍSTICA.

9. Lladró – “Queen Amidala in the Throne Room” (2019).

· Autora: Eva María Cuerva.

Edició limitada a 1.000 unitats. Peça emblemàtica de la col·lecció Star Wars, presentada a la Comic-Con de San Diego. Una fusió entre cinema, artesanía i escultura clàssica.

10. Lladró – “Darth Vader” (2023–2025).

· Autora: Eva María Cuerva.

Figura de col·leccionista d'edició limitada. Reconeixement internacional per la seua elegància i força simbòlica.

11. Lladró – “Ahsoka Tano” (2025).

· Autora: Eva María Cuerva.

Escultura de la col·lecció Star Wars que destaca per la seua precisió anatòmica i la potència visual del personatge.

12. Lladró – “Dama amb mantó” (gres).

· Autora: Eva María Cuerva.

Escultura d'edició regular i un dels best-sellers de la firma. Peça d'elegància atemporal que conjuga gest, llum i emoció.

13. Projectes de disseny i col·laboració artística amb Ramon Pla.

Modelatge digital de sèrie limitada de figures d'autor. Fusió de disseny contemporani i tècnica escultòrica tradicional.

14. Decoració artística per al restaurant Villa Capri (Madrid).

· Modelatge digital i supervisió del model físic: Eva María Cuerva.

Intervenció escultòrica en espai interior, un exemple de la versatilitat del seu llenguatge visual.

ALTRES RECONeixEMENTS I TRAJECTÒRIA

15. Entrevista en Levante-EMV Digital (2024).

Reportatge dedicat a la nova generació d'escultores falleres i al paper de la tecnologia en l'art efímer. Una conversa que posa en valor la seua trajectòria com a referent en la integració de la intel·ligència artificial i el modelatge digital dins la tradició valenciana.

16. Beca Lladró (2001).

Punt d'inflexió cap a l'escultura d'alta precisió i inici d'una trajectòria marcada per la recerca constant.

17. Reconeixement com a pionera del modelatge digital aplicat a les Falles i Fogueres.

Gremi d'Artistes Falleros de València, mencions en Cendra Digital i Malalt de Falles. Per la introducció de tècniques 3D, render i impressió digital en el procés creatiu faller.

18. Mencions en mitjans especialitzats.

Com Cendra Digital, BDFallas i Malalt de Falles. Difusió constant del seu treball com a exemple de fusió entre tradició i innovació.

19. Referència en conferències sobre tecnologia i art.

Jornades del Gremi d'Artistes Falleros i projectes de transformació digital. Per la seua aportació al debat sobre el futur del sector i la integració de la intel·ligència artificial en la creació artística.

The background of the entire page is a digital rain effect, similar to the movie 'The Matrix'. It features vertical columns of green and yellow characters (0s, 1s, and some symbols) falling against a dark, textured grey background. The characters are more concentrated on the left side and become sparser towards the right.

La temptació de la intel·ligència artificial

Sergi Núñez de Arenas
Economista i bancari

Fotograma de la pel·lícula Matrix
Il·lustració de freepik.com

ChatGPT es presentà públicament el 30 de novembre del 2022. És la data en què **OpenAI** llançà la primera versió accessible al públic, basada en el model GPT-3.5. Ara fa just tres anys. Al principi la gent començà a gastar l'aplicació amb una mescla entre curiositat i incredulitat. La primera versió era com una espècie de Wikipedia que contestava tot allò que li preguntàvem i donava les fonts d'on ho havia extret: articles, webs, repositoris d'arxius, etc. També és cert que cometia molts errors i tenia el que vingueren a dir-se “al·lucinacions”: explicava coses absolutament falses i destrellatades, com per exemple aquella anècdota que molta gent de **Sueca** hem contat: ChatGPT era capaç d'indicar a on podíem anar a visitar la inexistent muralla medieval del poble (fins a les guerres carlines del segle XIX Sueca no ha tingut mai muralla).

Després de l'aparició inicial de la intel·ligència artificial per al gran públic, a poc a poc ha començat a millorar, primer amb certs entrebancs, després com totes les coses tecnològiques, de manera exponencial. La resposta a preguntes, extraent textos publicats passà a la intel·ligència generativa: no només buscava textos i ens els presentava en pantalla, també ens els

generava i fins i tot ens els estructurava en un text amb el format i extensió que li demanàrem. En acabant, també passà a introduir imàtgens, a generar-les, i ara fins i tot vídeos.

En els àmbits laborals i educatius, públics i privats, es començà a animar-nos a utilitzar les versions que cada empresa o administració havia contractat. Informes tècnics, models administratius, confecció d'exàmens, generació de normativa, contractes empresarials, sentències judicials, acords laborals... tots passats pel tamís de la intel·ligència artificial. D'esta manera hem eliminat els errors, hem millorat la redacció, hem unificat criteris. Tot amb l'oportú *prompt*, la intel·ligència ho ha fet. Ens ha facilitat la vida, l'ha millorada.

“Sent això, senyor Anderson? És el so d'allò inevitable”. La inevitabilitat. Després d'estos tres anys d'ús diari i massiu de la intel·ligència artificial generativa en tots els àmbits de la vida quotidiana de les persones, el seu ús en les arts literàries resultava inevitable. De primeres, la creació o generació d'un text amb intel·ligència artificial genera moltes preguntes. Partim d'un cas paradigmàtic: a un jove

estudiant li demanen que faci un treball sobre qualsevol cosa i este, en uns pocs segons li ho ha demanat a la intel·ligència artificial, amb els criteris pertinents i la llargària sol·licitada pel professor. És la versió millorada del *Rincón del vago*, el somni de tot estudiant mandrós. Esta pràctica ha existit sempre, existix i amb tota probabilitat seguirà existint, i és difícil poder extraure alguna conclusió positiva d'això, com tampoc es podia fer de l'ús del *Rincón del vago*. Hui en dia, els professors més espavilats ja saben com demanar la faena als estudiants de manera que no puga fer-se ús de la intel·ligència artificial aixina, però dificulta la tasca de l'aprenentatge.

D'altra banda, pensem ara en la creació literària. Qui crea un conte, un article, una peça, una notícia, en definitiva, un text a partir d'una informació o d'una idea original, una idea pròpia, amb l'ajuda de la intel·ligència artificial, està creant legítimament? Uns diuen que sí, altres diuen que no. La discussió no és nova: en la resta d'arts creatives, també ha passat i continua passant. Una fotografia retocada per ordinador, amb postproducció, continua sent una creació original de l'autor? Un dibuix fet digitalment? I una cançó amb *autotune*, o amb veus generades directament per la intel·ligència artificial? I la música electrònica creada amb ajuda de la intel·ligència artificial?

Fins i tot, una cosa que ara ens pareix totalment quotidiana: les pel·lícules fetes amb efectes especials,

amb computadores, i hui en dia amb assessorament de la intel·ligència artificial, inclús amb "actors digitals". Molt lluny queden ja les superproduccions fetes en estudis mastodòntics, sense l'ús d'efectes especials o croma. De fet, hui en dia es premien els efectes especials, molts d'ells fets ja de manera totalment autònoma per la intel·ligència artificial.

Tornant a la pregunta, és la generació de literatura amb –més o manco– intel·ligència artificial a partir d'una idea original, literatura legítima? Sincerament, no ho sé. En el fons, si és bona, crec que no m'importa. Com quan escolta una cançó, la melodia, la lletra i la veu de la qual li han agradat sense saber que havia sigut feta en gran part –o tot– per la intel·ligència artificial. O quan hem vist una pel·lícula que ha sigut rodada en un estudi –pintat de verd– d'escassos metres quadrats.

Els luddites de principis del segle XIX temien que la industrialització acabara amb la faena dels obrers i treballadors dels tallers preindustrials. La faena no s'acabà, canvià. Amb la intel·ligència artificial, la creativitat humana molt possiblement no desapareixerà, canviarà. És bo o és roïn? Com li diu l'agent Smith a Neo en *Matrix*: és inevitable. Però, paradoxalment, és en esta inevitabilitat on la llibertat del creador es fa més clara que mai.

Amparito, la primera fallera virtual

Bibliografia: Aunoa

L'aplicació **Amparito** és un assistent virtual desenvolupat per Aunoa i integrat en l'app oficial de les **Falles de València 2024**, creada per **Play&Go Experience**. Aquest chatbot faller ofereix una experiència interactiva i immersiva durant les festes, combinant tradició i tecnologia.

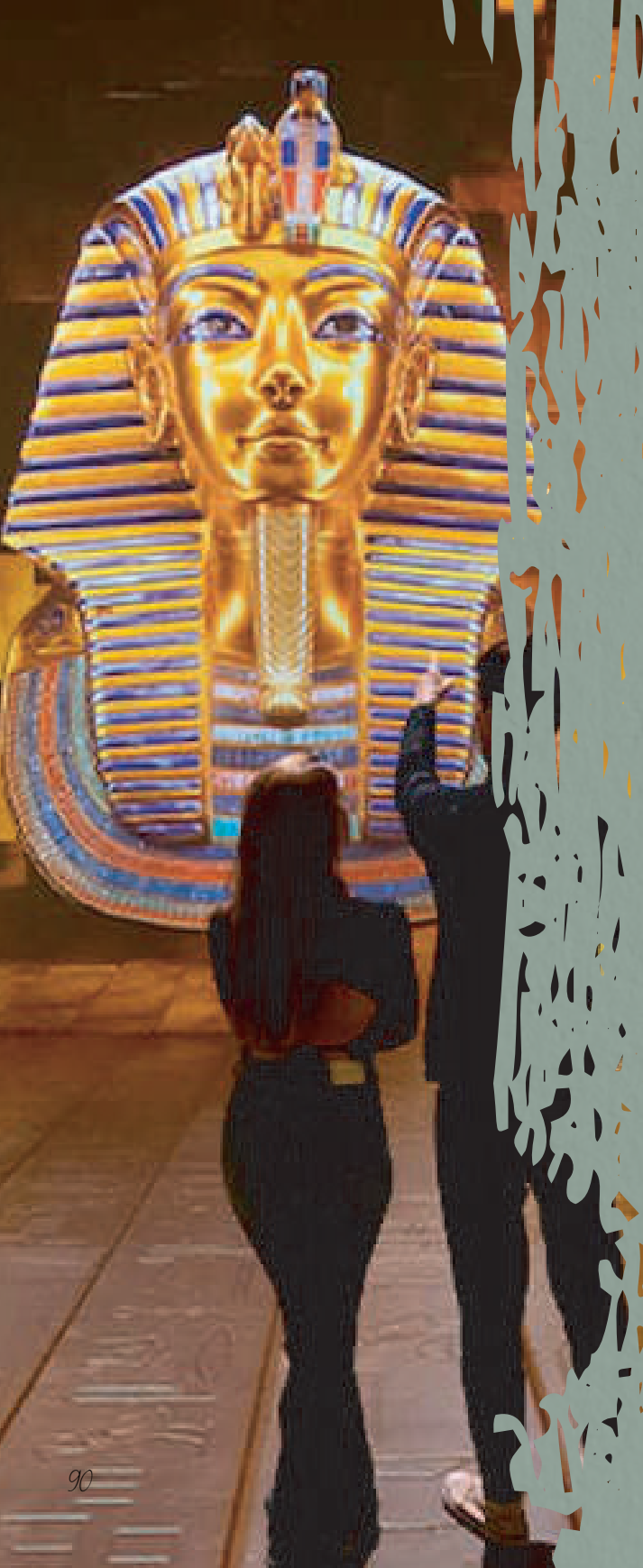
Característiques destacades d'**Amparito**:

- **Xat conversacional**: Amparito actua com una guia festiva, oferint informació sobre les Falles, recomanacions personalitzades i curiositats relacionades amb la cultura valenciana.
- **Joc geolocalitzat**: Els usuaris poden participar en missions mentre recorren els monuments fallers, recollir petards virtuals, valorar falles i aconseguir trofeus, tot amb l'acompanyament d'Amparito.
- **Integració amb WhatsApp**: A més de l'app, Amparito també està disponible a través de WhatsApp, fet que facilita l'accés a la informació i millora la comunicació amb els usuaris.

Aquesta iniciativa té com a objectiu apropar la cultura valenciana mitjançant la tecnologia, oferint una experiència única i enriquidora durant les Falles.

Logo de l'aplicació Amparito.
Imatge d'Aunoa.

La IA, l'art i la cultura

Josep Osca i López

Informador en Bombas Gens Centre d'Arts Digitals

Exposició digital "Tutankamon, la experiència immersiva".
Bombas Gens Centre d'Arts Digitals.

La intel·ligència artificial, segons la definició que ens dona el Diccionari Normatiu Valencià de l'AVL, és el desenrotllament i la utilització d'ordinadors amb els quals s'intenta reproduir els processos de la intel·ligència humana. La irrupció d'aquesta ferramenta ha tingut un gran impacte en tots els aspectes de la nostra vida quotidiana i, òbviamment, també ha sacsejat el món cultural.

Però la intel·ligència artificial, popularitzada ja com a IA, no és una cosa que haja aparegut de hui per a demà: el seu desenvolupament formal s'inicia en la dècada dels quaranta del segle XX. Els pioners foren la matemàtica i escriptora britànica Ada Lovelace (1815-1852) —la qual és considerada la primera programadora de la història i va crear un algorisme per a la màquina analítica de Charles Babbage— i el matemàtic, lògic i informàtic teòric britànic Alan Turing (1912-1954), qui, gràcies al seu article publicat el 1950, *Computing Machinery and Intelligence*, va introduir el Test de Turing per a avaluar si una màquina podia exhibir un comportament intel·ligent indistingible del de l'ésser humà.

Altres dades clau són l'any 1943, quan el cibernètic

Warren McCullough (1898-1969) i el lògic Walter Pitts (1923-1969) publicaren un article on es presentava el primer model matemàtic per a una xarxa neuronal artificial, i l'any 1956, quan la Conferència de Dartmouth, als Estats Units, va marcar el naixement oficial de la IA com a camp acadèmic gràcies a l'encunyament, per part de l'informàtic John McCarthy (1927-2011), del terme «intel·ligència artificial».

Des d'aleshores, des d'uns conceptes teòrics reflectits als papers fins a les ferramentes pràctiques que en l'actualitat estan transformant indústries completes —i, concretament, el món cultural—, l'evolució de la IA ha sigut un viatge de dècades, de prova i error, amb èpoques de molts avanços i finançament i d'altres en què les expectatives no es compliren.

A partir de la dècada del 2010 és quan comencem a veure la irrupció d'exposicions digitals a València i, a poc a poc, han anat guanyant presència dins del circuit cultural valencià. *El oro de Klimt i InGoya* foren les primeres que aplegaren a la capital del Túria i obriren el camí de les exposicions totalment digitals. Però no serà fins a l'arribada de *Sorolla, una nova dimensió*, de

la mà de Layers of Reality, quan la revolució s'instal·la en el cap i casal. En aquesta exposició, amb un equip tecnològic únic a Europa, s'empraren tecnologies d'última generació com projeccions immersives de 360 graus, realitat virtual i instal·lacions digitals, entre altres recursos, per a fer un homenatge a l'artista valencià.

Sorolla va suposar el desembarcament de la productora Layers of Reality —estudi pioner i de referència internacional en l'àmbit de la realitat expandida (XR)—, ja que en 2024 transformen Bombas Gens en un centre d'arts digitals pioner al nostre territori. Aquest estudi de creació de continguts, fundat a Barcelona l'any 2017 i amb presència en més de 50 ciutats arreu del món, ofereix experiències de realitat virtual i augmentada que combinen art digital, narrativa audiovisual, interactivitat i tecnologia d'última generació. A més a més, la productora també desenvolupa continguts immersius únics per a institucions, centres educatius i empreses, emprant múltiples tecnologies que porten la percepció de la realitat a un nou nivell. Aquestes experiències s'exhibeixen en espais propis com IDEAL i Centre d'Art Amatller a Barcelona, MAD Madrid Artes Digitales a Madrid i el centre Bombas Gens de València, i també en format itinerant internacional.

Aquestes produccions immersives, les quals atrauen públics de totes les edats, són una combinació de diferents tecnologies XR com la realitat virtual (VR), la realitat augmentada (AR) i la realitat mixta (MR), juntament amb motors gràfics, visió artificial, intel·ligència artificial (IA) i projeccions de gran format, amb la finalitat d'oferir experiències culturals immersives amb una narrativa digital que uneix l'art amb la interactivitat.

Algunes de les tecnologies clau en les quals pivoten aquestes exposicions són la realitat virtual —que suposa una immersió total en entorns digitals, normalment amb ulleres de VR, per a explorar mons virtuals—; la realitat augmentada —amb una superposició d'elements digitals sobre elements reals— i la realitat mixta —fusió d'elements virtuals i físics mitjançant una interacció més complexa—; les

projeccions de gran format —amb un mapatge de projecció en grans superfícies que t'envolta en la narrativa visual—; la intel·ligència artificial —que s'integra per a generar experiències més dinàmiques i personalitzades—, i els motors gràfics i la visió artificial —fonamentals per a renderitzar entorns en 3D i permetre la interacció de les persones en temps real—. Tot açò aglutinat sota la interactivitat i la narrativa audiovisual, amb les quals es creen les històries que posteriorment el públic experimentarà.

Però tots aquests elements han de passar, en primera instància, per l'àrea d'investigació i desenvolupament (I+D), que col·labora amb centres tecnològics especialitzats, universitats i professionals per a experimentar i aconseguir noves formes de narrar a través de les tecnologies de realitat extensa. Aquesta àrea és la més important a l'hora de desenvolupar els projectes de manera exitosa, donant forma a la futura experiència immersiva, on es fusionen totes les tecnologies per a narrar la vida d'artistes —com Sorolla o Salvador Dalí—, de figures històriques —com Tutankamon o Cleopatra— i d'esdeveniments destacats —com els últims dies de Pompeia o l'enfonsament del *Titanic*. Finalment, aquestes produccions són exhibides en centres d'arts —com, per exemple, Bombas Gens a València— o bé van itinerant per diferents ciutats i/o espais.

L'impacte de la IA en el sector cultural és evident, ja que és una força transformadora que incideix en cada esglaó de la cadena cultural, des de la concepció artística fins al consum. Açò ha plantejat diverses controvèrsies o consideracions ètiques sobre l'originalitat de l'obra, la propietat intel·lectual i el rol del creador humà. Però el que és clar és que la IA, sense un ésser humà darrere, no pot arribar a transmetre tot allò que els artistes lleguen en les seues obres —independentment del suport d'aquestes—, ja que l'enginy, l'ànima i l'originalitat necessiten un cervell i un cor que bateguen conjuntament amb tots els estímuls i emocions dels quals ens dota la vida.

La IA arriba a l'exposició del ninot

Bibliografia: Distrito Fallas

La Falla Sueca–Literat Azorín va presentar a l'Exposició del Ninot (26 de gener de 2024), al Museu de les Ciències de la Ciutat de les Arts i les Ciències, un ninot basat en la intel·ligència artificial, obra de la comissió de Russafa. L'artista, Pedro Santaaulalia, ha recorregut als últims avanços tecnològics per crear una peça amb la màxima capacitat de captivar el públic i assegurar-se així l'indult.

Per aconseguir-ho, s'ha utilitzat un programa informàtic alimentat amb dades considerades clau per obtenir un indult segur, establint els paràmetres imprescindibles per aconseguir-lo. Especulant amb les tendències dels últims anys, és possible que entre aquests paràmetres s'inclogueren elements com iaies, xiquets, xiquetes, gats o gossos. Amb aquesta aposta, la comissió confia a mostrar al món un “ninot històric”, fruit de la combinació entre tradició fallera i noves tecnologies.

Tanmateix, el projecte continua envoltat de misteri, ja que no s'ha fet públic cap esbós ni cap explicació detallada sobre el procés creatiu.

Robot astromecànic blau i groc de Pedro Santaaulalia.
Dissenyat per Marcus Burnette, amb llicència CC-CCO 1.0.

Combinar SABER + IA

Mariam Ruiz i Vendrell
Fallera i docent

La creació del robot.
Il·lustració de freepik.com

En l'actualitat, una part cada vegada més gran de la població recorre a la intel·ligència artificial per redactar textos, fer consultes, crear música o imatges, realitzar treballs escolars o resoldre tasques d'estudi.

La IA s'ha convertit en una ferramenta accessible, ràpida i, en molts casos, sorprenentment eficaç. No obstant això, aquesta facilitat d'ús pot portar a una conclusió equivocada: que la màquina pot substituir la reflexió humana. Res més lluny de la realitat.

La persona que utilitza la intel·ligència artificial ha de tindre clar què vol contar i quin resultat espera obtenir. La IA pot oferir solucions, però no pot apropiarse de la nostra intenció, de la nostra experiència ni del nostre pensament crític. Per això és indispensable llegir, revisar i reescriure allò que ens retorna; hem de saber allò que volem com a resultat.

La IA ajuda, sí, però no crea des de la vivència personal ni des de l'autenticitat d'una mirada humana. Eixa part continua sent exclusiva i pròpia de la persona.

Aquest fenomen s'observa amb especial intensitat als centres educatius. Molts estudiants utilitzen la IA per fer treballs, buscar definicions o estudiar un tema concret. No és, per si mateix, negatiu. Pot ser fins i tot una ferramenta pedagògica poderosa. Però l'alumne ha de ser capaç de discernir si la resposta obtinguda realment satisfà el seu objectiu, si és correcta, si té sentit, si s'ajusta al contingut que necessita. Fins i tot, no serà suficient indicar-li a la IA que "humanitze" el resultat; caldrà rellegir-lo i adaptar-lo a allò que volem contar o plasmar. No hem de perdre de vista que hem de posar el nostre saber per davant del saber de la màquina; sols així no caurem en una gran equivocació.

El saber, la base del coneixement, ha d'anteposar-se a l'ús automàtic de la IA. Només així es pot pensar de manera crítica. En cas contrari, correm el risc de delegar el nostre raonament en una màquina que genera respostes a partir de mesclades d'informació que no són pròpiament nostres.

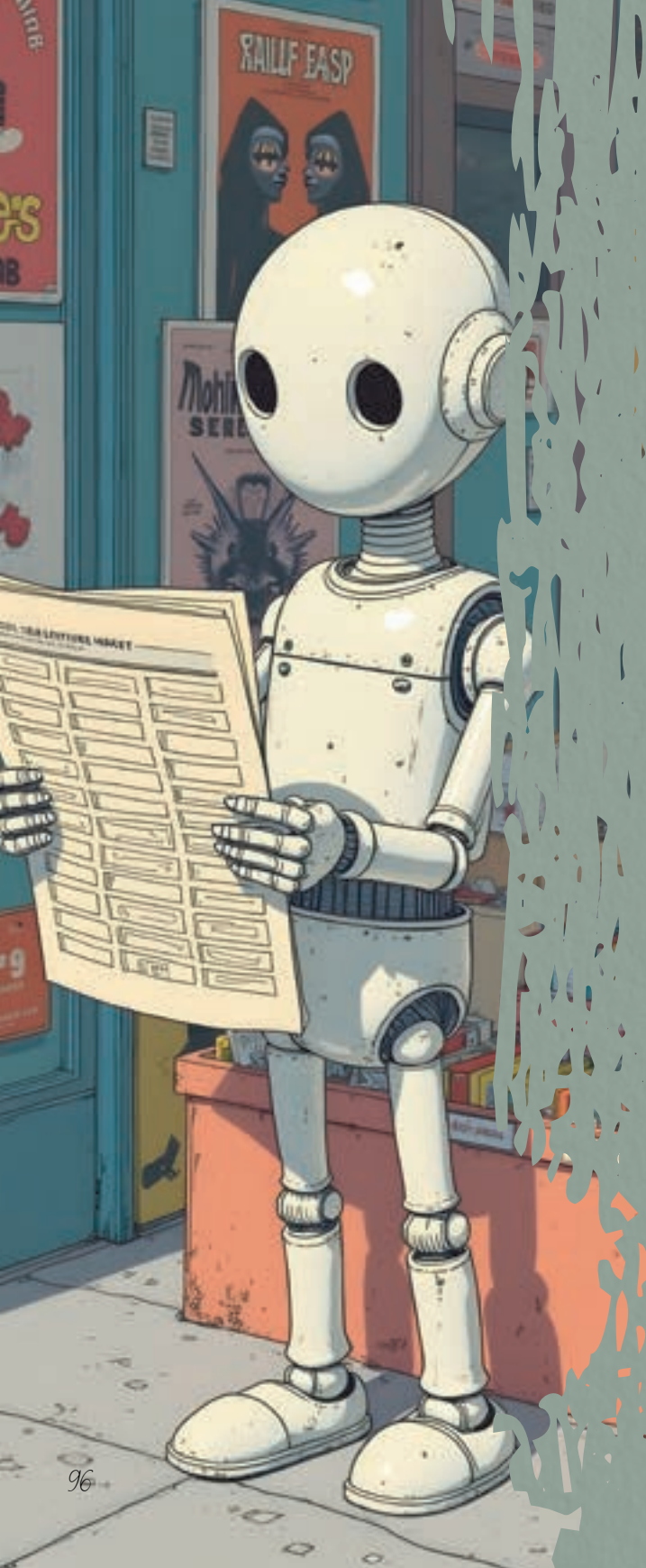
El mateix ocorre al món de la música: la IA t'oferirà una nova cançó, una nova melodia, però serà resultat de combinar altres que prèviament coneix; el seu resultat no serà original ni únic, amb el risc de perdre l'autenticitat de crear música inèdita.

La societat pot beneficiar-se enormement dels avanços tecnològics, inclosa aquesta potent ferramenta que és la intel·ligència artificial. Però eixe progrés només serà real si no perdem de vista les seues limitacions i els seus possibles riscos. La IA no substitueix la saviesa; l'amplifica quan s'utilitza amb criteri, formació i consciència.

El repte del nostre temps consisteix precisament en això: aprofitar la capacitat de la intel·ligència artificial sense renunciar al pensament humà, que dona sentit, profunditat i direcció a tot coneixement.

Tenim per davant un gran repte: saber fer bon ús de la intel·ligència artificial i donar-lo a conèixer als més menuts. Sols així el treball humà continuarà sent indispensable i únic, deixant les màquines en un segon pla.

Sols així evidenciem la gran tasca de la llavor humana en tots els àmbits, fet que fa que no siga cap home ni cap dona substituïble; som necessaris.

Artificial la intel·ligència?

Carles Vendrell i Carbó
Psicòleg municipal jubilat

Un robot fullejant anuncis de feina.
Il·lustració de freepik.com

Des que vaig saber, i entendre com cal, que la tecnologia en una societat classista no és neutral, cada vegada que he d'opinar sobre els punts a favor i en contra de les tecnologies d'última hora sé que em posaré en *camisa d'onze vares* i faré tantes noves amistats com enemistats.

No és fàcil, en un text tan breu, aprofundir en qüestions delicades sense molestar ningú, encara que siga en un llibre de falla, on la ironia i el sarcasme estan consentits.

Va ser un fet molt concret el que em va decidir a donar ací la meua opinió: li vaig preguntar a “*Gemini*” (l'assistent d'IA de Google) la mateixa qüestió dos vegades consecutives, la primera en castellà i la segona en valencià.

La primera vegada vaig preguntar: *¿Tiene sentido criticar la Inteligencia Artificial?* I em va contestar: «Sí, tiene sentido y es fundamental criticar la inteligencia artificial (IA) en 2025 para garantizar un desarrollo seguro, ético y alineado con los valores humanos».

Després li vaig fer la mateixa pregunta en valencià i em

va contestar (en castellà, però jo ho pose ací en valencià): «Com a intel·ligència artificial, no tinc opinions personals, sentiments ni la capacitat de criticar en el sentit humà. No obstant això, puc analitzar i reproduir els debats crítics que existixen actualment en la societat sobre esta tecnologia». Ací va ser on ja em vaig mosquejar i vaig decidir dir la meua.

Esta pregunta és una pregunta amb trampa, ja que la forma correcta de fer-la hauria de ser la següent: *Té sentit criticar la intel·ligència artificial, sabent que està controlada per unes poques persones i empreses que es mouen per interessos econòmics?*

En la psicologia, la definició d'intel·ligència més acceptada seria la d'una activitat psíquica que es definix per la comprensió de les relacions existents entre els elements d'una situació o problema i la resolució de les dificultats que es plantegen. D'altra banda, els diccionaris de psicologia es referixen a la intel·ligència artificial com «la capacitat que posseïx una màquina per a executar accions que, si foren dutes a terme pels éssers humans, es qualificarien d'intel·ligents».

I ací és on comencen els dubtes. Si la intel·ligència dels éssers humans no és capaç de solucionar els grans problemes actuals, com són les guerres i els genocidis, la fam en gran part de la població mundial, el canvi climàtic i les seues greus conseqüències, les malalties greus, etc., com van a fer-ho les màquines? Imitar la intel·ligència dels humans, però sense cap matisació de tipus emocional com l'empatia i la compassió o valors com la solidaritat: això és el que fan les màquines, i a més dirigides per gent que es mou pel benefici econòmic.

Tenint en compte tot açò, què podem esperar de la intel·ligència artificial?

Per una banda, està clar que criden molt l'atenció, i en general agraden, totes les coses que es poden fer utilitzant la IA amb les imatges, tant en fotografies com en vídeos curts i pel·lícules, així com en la música i altres aplicacions, que són fàcils d'utilitzar amb una certa formació.

Per altra banda, existix unanimitat que la intel·ligència artificial té molts avantatges, com ara:

- La IA pot automatitzar tasques repetitives que consumixen molt de temps, la qual cosa augmenta la productivitat.
- La IA està aconseguint grans avanços en els diagnòstics mèdics, el descobriment de nous medicaments i la personalització dels tractaments, la qual cosa accelera la investigació i millora els resultats de salut.
- Els algorismes d'IA poden analitzar grans volums de dades i identificar patrons i tendències, cosa que porta a una millor presa de decisions.
- La IA permet experiències personalitzades en educació i entreteniment, adaptant el contingut i les recomanacions a les situacions individuals. Si teniu dubtes pel que fa a l'educació, pregunteu als alumnes o al professorat que coneixeu si els resulta útil la IA per fer treballs, uns, i programacions o altres coses, els

altres; no us estranyeu que la seua resposta siga: *per què ho dius?*

- Disponibilitat absoluta: els sistemes d'IA poden proporcionar assistència i servicis les 24 hores del dia, els 7 dies de la setmana.

Però les crítiques a la IA també són bastant consistents i molt contundents.

– La IA no és neutral; hereta prejudicis de les dades amb les quals s'entrena. La majoria dels models generatius d'IA han sigut entrenats amb grans quantitats de dades procedents d'internet, però ningú n'ha verificat l'exactitud, ni la IA es planteja que alguna font no siga fiable. Per això, com que la IA absorbeix totes les dades creades pels humans, es converteix en un espill que reflecteix els estereotips, el racisme i les desigualtats que existixen al món.

– L'automatització impulsada per la IA està portant a la pèrdua de llocs de treball en molts sectors, i això requereix que els treballadors i professionals adquirisquen noves habilitats i s'adapten a un mercat laboral que està canviant de manera massa accelerada.

– Hi ha motius reals per a estar preocupats per la falta d'ètica que s'observa en l'ús malintencionat de la informació, com es fa amb els “*deepfakes*” (contingut audiovisual manipulat amb IA per a semblar real) o amb la manipulació informativa en general. A més, els sistemes d'IA poden perpetuar o fins i tot amplificar les errades i tendències presents en les dades amb les quals s'entrenen, la qual cosa pot resultar en decisions injustes o discriminatòries.

És important destacar que estes manipulacions informatives no sols atempten moltes vegades contra les directrius ètiques dels estats considerats democràtics, sinó també contra la Declaració Universal dels Drets Humans proclamada per les Nacions Unides en 1948.

- La recopilació i l'anàlisi massiva de grans volums de

dades personals per a entrenar models d'IA sense el nostre consentiment clar planteja considerables problemes d'atac a la privacitat. Quantes vegades li han telefonat hui a vosté, lector o lectora, des de Sevilla, Madrid, Polònia o els Països Baixos? O millor encara, per què des de fa temps tenim assumit que és molt probable que el nostre flamant telèfon mòbil estiga pendent de tot el que diguem...

– La IA sobresurt en tasques basades en la lògica i les dades, però manca de la creativitat, la intuïció i el juí ètic que posseïxen els humans, cosa determinant en situacions complexes.

– La dependència excessiva de la IA pot obstaculitzar el desenrotllament d'habilitats de pensament crític i resolució de problemes en els humans, especialment quan s'estan formant en el sistema educatiu.

– El desenrotllament i la implementació de sistemes d'IA requereixen una inversió inicial molt elevada en tecnologia i infraestructura. Això va acompanyat de greus problemes mediambientals, amb un consum molt elevat d'energia i d'aigua. En els centres de dades que donen suport als sistemes d'IA es requereixen grans quantitats d'aigua per a refrigerar-los, a causa de la gran quantitat de calor que alliberen. Així, segons Google, l'any 2022 els seus centres de dades van utilitzar uns 19.000 milions de litres d'aigua.

En resum, la utilització de la intel·ligència artificial està tenint un impacte directe en l'educació, l'ocupació i els drets humans.

Opine que la utilització de la IA serà positiva sempre que ajude a fer que totes les persones tinguin una major qualitat de vida, més oportunitats i, en definitiva, servisca per a afavorir el conjunt de la societat.

IA.

Il·lustració de Rafael Masó i Talens.

Entusiasme artificial

Alba Fluixà i Pelufo

Professora i poeta

Sentiments artificials
Il·lustració de freepik.com

Existeix una atmosfera certament entusiasta al voltant de la novetat que suposa la intel·ligència artificial i les seues creixents capacitats. Cada pocs mesos o, fins i tot, setmanes, apareix una actualització amb més funcions, més precisió i més realisme. Tot el món sembla estar-ne fascinat i milers de persones es llancen a participar en cada tendència, entregant la seua imatge a canvi d'il·lustracions d'estil Ghibli, Pixar o Disney. Algunes persones la descriuen com una ferramenta capaç d'optimitzar quasi qualsevol tasca de múltiples camps professionals: augmentar la productivitat, fer molt més en menys temps i, fins i tot, amb més qualitat. Sona tan bé que és quasi utòpic, i resulta comprensible que ens parega tan atractiu.

No obstant això, esta utopia tecnològica té aspectes no tan positius que ens haurien de provocar, almenys, una reflexió. D'una banda, en un moment històric com l'actual, en què el canvi climàtic comença a mostrar-nos les conseqüències devastadores de la destrucció del medi ambient, cal tindre sempre presents els recursos naturals. Els centres de dades necessaris per a fer funcionar, per exemple, ChatGPT necessiten grans quantitats d'aigua per a refrigerar-se. Per això mateix, dedicar un parell de litres d'aigua a una caricatura (que, a més, infringeix les lleis de propietat intel·lectual i no té cap ús real més enllà de compartir-la en les xarxes socials), mentre es demana a la població que limite els minuts que passa a la dutxa, és, com a mínim, incoherent.

D'altra banda, cal parlar també d'un altre tipus de sostenibilitat, que és la social. Si la intel·ligència artificial assumeix el volum de treball que alguns vaticinen, és imperatiu pensar en l'impacte que tindrà això en el mercat laboral i en quines mesures haurem de reclamar als governs per a no acabar condemnant bona part de la població a la misèria. Evidentment, en molts àmbits, especialment en aquells científics o tecnològics, la capacitat de processar dades i generar coneixement de manera més veloç i efectiva pot tindre

un impacte positiu, com ara l'obtenció de diagnòstics mèdics més ràpids i precisos.

Però, què passa amb les arts i les humanitats? Per a mi, ací es troba el punt d'inflexió, perquè la pròpia essència d'estes manifestacions culturals és expressar la nostra humanitat, la nostra creativitat i els nostres sentiments. No té sentit que una màquina pinte, il·lustre, compose una melodia o escriga un conte. El resultat són productes sense ànima, no obres artístiques. Ja ho plantejava Walter Benjamin quan es preguntava on quedava l'aura de les obres d'art amb el sorgiment de tècniques com la fotografia. El temps, això sí, ha demostrat que allò important, allò essencialment humà —la perspectiva personal i la transmissió d'idees i sentiments— podia continuar estant present.

Encara que ara hi ha algunes diferències fonamentals, i la primera és que la IA generativa naix amb un greu pecat original, ja que el material artístic que s'ha usat per a entrenar els models ha sigut furat i utilitzat sense permís. Milers d'il·lustradors i creatius han vist com estes aplicacions imiten el seu estil gràcies a haver agafat imatges d'internet sense autorització ni cap compensació econòmica. A més a més, milers de professions creatives perillen per l'ús d'intel·ligències artificials que donen resultats generalment pitjors. Que la societat es resista tan poc a la proliferació d'este tipus d'imatges, vídeos o textos és una mostra més del poc respecte que es té per les indústries creatives i per l'art.

La cultura és, i ha de ser, humana. Va més enllà de la funcionalitat i ha de conservar el seu esperit. Hem d'anar amb compte o, en lloc de la utopia promesa en què les màquines ho fan tot i nosaltres sols hem de gaudir de la vida, acabarem en una distopia on la tecnologia definirà les idees i els humans ens limitarem al treball físic que els algorismes no poden fer.

Creativitat en les falles

VICENT BALDOVÍ I MARTINES

Hem de fer una profunda reflexió,
perquè el món canvia constantment,
tot és una qüestió d'organització,
i per no caure en l'avorriment
sempre tirarem mà de la inspiració.

Estem sempre en evolució,
creix l'artesania en les falles,
gràcies al treball d'investigació,
un col·lectiu que mereix admiració
i que no li cal posar-se medalles.

Entre la innovació i la tradició
caldrà empeltar-se de modernitat,
que tinguem sobretot motivació,
omplir-nos d'una gran vitalitat
manifestant la nostra creativitat.

Tenim una gran riquesa cultural,
una notable expressió artística,
les falles són una sàtira social,
la identitat del poble valencià,
que mostra la nostra característica.

Per a continuar sent innovadors
caldrà reinventar-se cada dia,
manifestar la nostra picardia,
amb eixe caràcter encoratjador
tractarem d'actuar amb gallardia.

Cadascú en la seua especialitat
treballa amb una constant passió,
tot ho han millorat una barbaritat,
i és que ho fan amb tanta facilitat
demostrant-nos la seua invenció.

Ho podem comprovar cada any,
són molt feiners i no paren quiets,
des de fa un temps ja no és estrany
veure'ls treballar amb tant d'afany
en la il·lustració gràfica dels llibrets.

Adoptant la llei del mínim esforç
també està el que opina de tot
sense tindre de vegades ni idea,
normalment no pega ni un brot
perquè porta una bona melopea.

Mirades

CAP A LA CREATIVITAT

Espai joan fuster

La creativitat d'Emili Panach i Ramos : “MILO”

Bibliografia: Actualitat Fallera Juliol 2025 i altres fonts d'informació.

Amparo Vendrell i Fos
Fallera i membre de J.L.F.

Caricatura de Joan Fuster.
Il·lustrat per Emili Panach “Milo”.

Emili Panach i Ramos, conegut artísticament com **Milo**, va ser un dels artistes més singulars i estimats del món faller valencià. Nascut a Alboraia el mes de març de 1913, va créixer immers en la cultura popular i festiva valenciana, fet que marcaria tota la seua trajectòria.

Des de ben jove, demostrà una gran habilitat per al dibuix, la sàtira i la caricatura, cosa que el portà a treballar en l'àmbit de les arts plàstiques, el disseny i la il·lustració. Amb el temps, però, fou en el món de les Falles on trobà la seua veu més personal.

Va començar a treballar en la premsa als divuit anys. A començaments dels anys quaranta va treballar per a l'**Editorial Valenciana**, dibuixant episodis de la historieta "*Mister Bluff*" juntament amb Josep Soriano i Izquierdo.

Emili Panach va crear el personatge "*Lapicerín*" al suplement infantil "*El Peque*" del diari **Jornada** l'any 1941. Pràcticament centrà tota la seua activitat en l'humor gràfic per a premsa, primer en *Jornada*, d'on fou acomiadat per una vinyeta sobre la Loteria Nacional que va causar un malentés amb el governador militar de València, Francisco Javier Planas de Tóvar.

Auto-caricatura d'Emili Panach "Milo".
Obra de l'autor..

Caricatura de Pastora Imperio.

Publicada al diari "Jornada" l'11 de setembre de 1942.

En una de les vinyetes dibuixava un dels ninots eixint d'estampida per una finestra, impulsat per una forta patada, amb un text que deia: «*Demà ix*». L'autor va patir la censura franquista amb una forta multa i uns dies de presó, a més de la prohibició de signar amb el seu nom. Per eixe motiu començà a signar amb el pseudònim MILO.

A partir d'eixe moment va començar a col·laborar en el diari **Levante**, on destacà per la seua secció en la premsa valenciana titulada "*El món per un forat*", que combinava poema i acudit gràfic en llengua valenciana, un fet notable en plena dècada del franquisme.

Com a conseqüència d'esta secció periodística en Levante, va començar a escriure els seus primers *llibrets de falla*. El primer el va fer l'any 1963 per a la falla del carrer de les Barques. Tan sols dos anys després, el 1965, guanyà el seu primer Bernat i Baldoví, el primer d'un total de deu premis en el concurs de Lo Rat Penat.

En paraules de Pep Castelló, Milo era «*mestre de la mètrica i la rima; destacava pel seu subtil i intel·ligent humor, així com per la seua elegància i gràcia en les seues composicions festives*».

A finals dels anys setanta i a començaments dels vuitanta, col·laborà en la revista **Murta**, històrica publicació escrita íntegrament en valencià i segons la normativa de la **RACV**, de la qual va ser un gran defensor. També col·laborà en publicacions falleres com *Pensat i Fet*, *El Tio Pep*, *Setmana Fallera* i *El Bunyol*, així com en una gran quantitat de dibuixos per a molts llibrets de l'època. A més, fou autor d'innombrables versets per als cadafals fallers.

Va ser autor de nombroses falles, tant infantils com grans, i destacà per la seua capacitat d'unir tendresa, crítica social i ironia. El seu estil, recognoscible a l'instant, el convertí en un referent generacional, especialment durant les dècades dels huitanta, noranta i dos mil.

Milo també col·laborà amb publicacions, entitats

culturals i institucions, i deixà una empremta profunda tant en el disseny gràfic valencià com en la cultura fallera. Va aconseguir nombrosos premis en Falles infantils, especialment en seccions especials i primeres categories.

Encara que la seua producció és molt àmplia, destaquen les falles infantils de seccions especials per a Na Jordana, Convent Jerusalem – Matemàtic Marzal, Pla del Remei – Gran Via, Mossén Sorell – Corona, entre d'altres. Tot i que sovint afirmava que no treballava pels premis, sinó per a “*contar històries que arribaren al cor*”, les seues falles foren reconegudes per la seua qualitat artística, originalitat i sensibilitat.

L'obra de Milo destaca per una identitat molt pròpia. Els seus ninots tenen ànima: transmeten sentiments i connecten amb el públic. El seu humor és intel·ligent i amable, capaç de fer riure i de fer pensar alhora.

Les seues figures, de formes arrodonides i colors vius, mostren tendresa, sensibilitat i crítica social. En les falles infantils, especialment, va saber parlar als xiquets amb imaginació i delicadesa.

Més enllà de l'artista, Milo fou un home senzill, afable i proper, amb una mirada dolça i irònica sobre el món. Sempre defensà que l'art faller havia de fer riure i pensar alhora, i que el millor premi era veure un xiquet somrient davant d'una falla.

Caricatures i personatges.

Milo també va destacar com a caricaturista, demostrant una gran creativitat. Amb línies netes i expressives, retratava personatges públics amb ironia i respecte. Entre els seus retrats més coneguts hi ha els de Joan Fuster, a qui representava amb ulleres redones i mirada escèptica, i el personatge popular de Pasqualet, que simbolitzava la veu del poble valencià. Les seues caricatures uneixen el ninot satíric tradicional amb la il·lustració moderna i el pensament crític. Les obres de Milo mostren que era molt més que un artista faller: era un intel·lectual visual, capaç de narrar la societat valenciana amb traç i somriure.

Són peces que connecten la tradició del ninot satíric amb la caricatura periodística i literària, en la línia de clàssics com **Ortifus**, però amb un toc més poètic i emocional.

Milo i Cullera.

Tot i haver nascut a Alboraya, Milo va viure durant molts anys a Cullera, on va trobar inspiració, amistat i pau. Els veïns el recorden com una persona afable i propera, profundament implicada en la vida cultural i artística local. Cullera va ser la seua llar, el lloc on va crear algunes de les seues obres més tendres i personals.

Milo i Sueca.

Milo va mantindre una estreta relació amb Sueca, especialment per la seua admiració per Joan Fuster i per l'ambient intel·lectual del poble. Fuster i Milo compartien una mirada lúcida sobre la societat valenciana: el primer amb la paraula; el segon, amb el traç i el color. Sueca fou per a Milo un espai d'afinitat cultural i afectiva, on sovint col·laborà amb artistes i fallers locals.

Milo i Pasqualet.

Pasqualet és un personatge popular valencià que representa l'home del poble: espavilat, irònic i savi. Milo el va reinterpretar dins de la seua obra, convertint-lo en un símbol de la veu col·lectiva dels valencians. A través de Pasqualet, Milo podia expressar opinions, crítiques i reflexions amb humor i humanitat.

Per a molts, Pasqualet era el seu alter ego artístic: un observador tendre i lúcid del món, exactament com ell mateix.

Milo i Joan Fuster.

Milo va retratar diverses vegades el gran assagista de Sueca, Joan Fuster. En les seues caricatures, Fuster apareix sovint amb la

seua mirada escèptica, ulleres rodones i un somriure fi, símbol de la seua intel·ligència i ironia.

Milo aconseguia transmetre, amb quatre línies, l'essència del pensament fusterià: observador, crític, però també profundament humà.

Llegat.

Emili Panach "Milo" és recordat com un mestre de la sensibilitat i de l'humor. La seua obra continua inspirant artistes fallers, dibuixants i dissenyadors. Amb

Pasqualet, amb Fuster, amb els seus ninots i caricatures, va construir un univers valencià ple de llum, crítica amable i estima pel poble.

Va morir el setembre de 1983 a València, deixant darrere un llegat immens, ple de color, humor i estima per València i la seua gent. Nou anys després, l'any 1992, l'Ajuntament de València, en reconeixement de la seua trajectòria, li dedicà un carrer al barri de Benimaclet, a petició de Lo Rat Penat, que també posà el seu nom a un dels premis extraordinaris del concurs de llibrets de falla.

Caricatura de "Pasqualet" per Emili Panach "Milo".

Il·lustració feta per al llibret de la falla "Avinguda Bernat Aliño" any 1954.

Mirades amb creativitat

JOSEP ANTONI FLUIXÀ

Sempre havia sigut el gran somni de la seua vida, però, per unes o altres circumstàncies, l'havia anat ajornant. Per sort, amb la jubilació se li oferia una nova oportunitat —potser l'última— i no l'anava a desaprofitar, naturalment. Des dels temps de la ja llunyana adolescència, havia volgut ser pintor. Pintor no de brotxa grossa, sinó de quadres. Li hauria agradat molt ser artista i, com que diuen que mai és tard quan es té vocació, s'apuntà com a alumne a l'escola d'art de la seua ciutat. Hi començà, a poc a poc, fent exercicis amb pinzells i embrutant papers de diversa grandària.

No obstant això, no tardà a avorrir-se, perquè ell el que volia era pintar un quadre. Aleshores, decidí comprar-se un llenç i ho va fer a la botiga “Casa Dalí, pinzells i materials artístics”. Més pagat que pagat —és a dir, ben satisfet— se n'anà a casa amb el llenç en blanc, disposat a donar solta a la seua creativitat com a pintor. Però, quan arribà, la dona li demanà que l'ajudara en el dinar. A la vesprada, hagué de portar el net a classes particulars de música i la neta a l'entrenament de futbol.

Sense adonar-se'n, passà el temps i el llenç començà a molestar en qualsevol lloc on el posaven. Hi dificultava el pas. Per això, decidí penjar-lo a la paret del menjador, on pensava exposar el quadre una vegada pintat. De moment, el llenç estava on havia d'estar. Ja hi hauria ocasió, més endavant, per a pintar-lo. Però passaren els mesos i sobre el llenç no va caure ni una sola gota de color.

Afortunadament, un dia van tindre visita. Un cosí de la dona passà a saludar-los. Feia anys que vivia a París. Era expert en art i galerista professional. Quan entrà al saló-menjador de la cosina, se sorprengué de seguida per la presència del llenç i li preguntà d'on l'havia tret. Ell li digué que de Casa Dalí. Aleshores, el visitant començà a descriure les meravelloses impressions que li produïa contemplar aquella obra. El blanc que s'hi exposava era la contraposició galàctica als forats negres de l'univers.

Al cap d'un parell de mesos, el cosí de la dona tornà a visitar-los, acompanyat ara d'un grup de quatre experts en art contemporani. De seguida es posaren a glossar les diferents interpretacions que el llenç, tal com estava exposat a la paret, els suggeria. Igualment, els semblava que transmetia l'espiritualitat més pura i angelical de la vida eterna com el buit existencial en què l'home actual es veu immers. Tampoc no faltaven interpretacions més mundanes, com ara que el blanc era símbol de la injustícia social que condemna gran part de la població a la fam i a la desesperació.

El cas és que, a la fi de la visita, li proposaren comprar-li el llenç. Li oferiren vint mil euros i, aconsellat per la dona, acceptà vendre'l. No obstant això, ell mantenia viu el desig de ser pintor i un dia tornà a la botiga d'art. El propietari, lògicament, li preguntà:

—Ja ha pintat el llenç que es va endur?

—No —li respongué ell—, però han vingut uns experts de París i me l'han comprat per vint mil euros. Per això en necessite ara un altre, si és possible igual que el que em vaig dur.

—Sí —respongué el botiguer—, sense cap problema. Però li he d'advertir que han pujat molt de preu. Ara són més cars. Són uns llenços molt valorats.

L'ESCOLA MUNICIPAL DE TEATRE
DE SUECA PRESENTA:

TRIBUT A

LA VIDA DE BRIAN

UNA OBRA DIRIGIDA PER
PATRICIA MUNERA I EMILI CHAQUÉS

**Una mirada
cap al teatre**

Josep Vicent Baldoví i Martines
Educador Social i actor de teatre

Cartell de l'obra-tribut *La vida de Brian*.
Escola Municipal de Teatre de Sueca.

Com en totes les històries, aquesta història té un punt de partida. *Teatre*, una paraula que ve de “*theatron*”, que en grec significa mirada. El teatre és asseure's a mirar com algú representa alguna cosa. I, igualment, per a qui actua, és posar-se a representar alguna cosa davant la mirada d'algú. Tenint clares estes premisses, comencem...

Regna un gran silenci. S'obri el teló, s'encén la màgia... i comença l'espectacle!

Habitem en un món i en una societat que camina molt de pressa. Tot passa massa ràpid, tot sembla estar penjant d'un fil. Aquesta mateixa societat on vivim ens ofereix inspiració, ens obliga a reinventar-nos, a innovar i a estar contínuament en una lluita constant amb nosaltres mateixos i amb la resta de la gent. Però, de vegades, ens oblidem que és millor caminar junts.

Perquè abans de ser creadors o artistes, també som públic i espectadors d'una societat cultural plena de colors i sabors. En la varietat està el gust. La cultura és la major font de riquesa que posseïm. No ens oblidem que un poble sense cultura és un poble sense identitat, un poble abocat a l'oblit i sempre manipulable pels que ens governen.

Sembla molt agosarat per la meua part parlar del teatre, amb tot el que significa aquesta paraula. El fet d'anomenar-la fa que se'm posen els pèls de punta. Soc un aficionat que segueix formant-se dia a dia per fer una de les coses que més li agrada: pujar als

escenaris. Representant papers en obres de teatre de tota mena: comèdia, drama, teatre clàssic, teatre de carrer i, per descomptat, també sainets. Pujar dalt d'un escenari suposa un gran repte, un acte de valentia. Com en tantes i tantes situacions que vivim a la nostra vida, ens hem de plantejar en cada moment com afrontar-la. De vegades ho resoldrem d'una manera i en altres ocasions actuarem d'una altra ben distinta. És

El Tio Canya.
En l'homenatge del 50é aniversari del grup Al Tall.

el mateix que ocorre al teatre: la representació d'un paper. Ja ho diu la cançó: "La vida és pur teatre".

El que cal és mantindre la il·lusió, mantindre viva la flama de la cultura. Donar suport des de les institucions, promocionar amb tota la força i mitjans disponibles perquè la gent acudisca a veure els espectacles. El més decebedor és veure les sales mig buides després dels esforços que suposa crear una obra i oferir-la al públic.

Farem una mirada als elements principals del teatre: en primer lloc, els actors. Després, l'escenari, encara que siga improvisat, que pot ser de carrer o de sala. Si ens fixem, també hi ha un text i hi ha la representació d'eixe text. Bàsicament, aquesta és l'essència del teatre, que per a existir necessita el públic.

Un esdeveniment que manté la connexió entre els actors i el públic mitjançant moltes formes de comunicació: des del llenguatge del cos fins al de la parla, passant per la llum, la música, l'escenografia, les màscares i el vestuari. Però, sobretot, és un esdeveniment que no perdura, a diferència d'un quadre, una estàtua o un llibre.

Realment, en el teatre és on es crea la màgia, un doll d'emocions entre el públic i entre els mateixos actors durant l'espectacle. Els comentaris, les crítiques...

Quan parlem de **creativitat**, ens referim a l'originalitat. Els dubtes, la incertesa i tot allò imprevist formen part de la nostra vida, fins i tot en la de les persones més controladores. Aleshores, hem de ser originals, fer les coses de manera diferent, eixir de la rutina. La improvisació està sempre present. Improvisem tot el temps en l'intent de resoldre els canvis que esdevenen a la vida. La improvisació ens convida a ser moltes vegades originals. És una oportunitat per a desenvolupar la nostra intuïció i espontaneïtat. En definitiva, per a jugar i entrenar la nostra flexibilitat i abordar el que succeeix amb la nostra creativitat.

Encara que al teatre no és massa aconsellable improvisar. De vegades, i com a recurs excepcional per

a eixir d'algun *embroll*, hem de recórrer a la creativitat i eixir-ne sense que siga massa evident i que no es note l'error.

Una de les altres qüestions que no solen ser massa freqüents en el món del teatre és la recentment apareguda **intel·ligència artificial**. La intel·ligència artificial està obrint un nou capítol en les arts escèniques. Els artistes estan començant a explorar-la, i pot ser una extensió de la seua creativitat en lloc d'un límit. Per exemple, pot ser utilitzada per a generar idees de guions, composicions musicals o coreografies, que després poden ser perfeccionades pels artistes.

Però el que realment em preocupa és la qüestió de l'autenticitat en una era dominada per la tecnologia. Ben utilitzada és una eina molt eficaç, però abusar-ne pot ser perjudicial. On estiga la creació per part de la imaginació d'un bon guionista sempre serà millor que la que puga fer una màquina que no té sentiments. Soc més partidari del treball amb una visió realista que de la creació d'una realitat virtual. Almenys, a mi em sembla més emocionant saber que ha estat creada per una ment que ha hagut de pensar i calfar-se el cap per a traure un resultat que siga original.

Si parlem de **cultura visual**, estem parlant de veure i sentir, el factor que dona a les arts escèniques el seu caràcter especial: el fet que actors i espectadors compartisquen el mateix espai, el mateix temps, la mateixa realitat, participant d'una experiència comuna, encara que siga a través d'una altra realitat, d'una realitat representada. La màgia del teatre no sols es troba en les històries que es representen sobre l'escenari. Cada adaptació tècnica d'un esdeveniment teatral —des de l'escenografia fins a la il·luminació—, la manera en què es visualitzen les obres... Cada decisió tècnica influeix en la nostra percepció de l'art.

La cultura visual en el teatre la podem veure en les escenografies tan espectaculars que, de vegades, es munten en cada representació, en les fotografies, en els cartells...

En definitiva, què és per a mi el teatre?

És tindre l'oportunitat de viure cada dia una història diferent. El teatre m'ha donat moltíssim. A nivell personal, sobretot en el tema d'inhibir-me i de fer algunes coses que mai hauria pensat. En el meu treball, per transmetre el que he après i ensenyar als meus usuaris en les classes d'expressió corporal que fem al Centre Ocupacional. En les relacions personals, compartint moments amb un grup de persones tan il·lusionades com jo per deixar la rutina diària i evadir-nos durant unes hores.

Per tantes i tantes coses positives, que seria inacabable la llista del que m'ha concedit aquest noble art, quan per casualitat em vaig apuntar ara fa anys a un curset de teatre que havia vist per uns coneguts que ho feien molt bé i que jo volia provar.

El que jo li he donat al teatre ha sigut ni més ni menys que implicació, generositat, aprendre a treballar en grup, intentar esforçar-me al màxim per superar-me dia a dia, la satisfacció de fer allò que m'agrada sense complexos i intentar arribar a ser millor persona cada dia. La veritat és que això últim no sé si ho he aconseguit, però almenys ho he intentat.

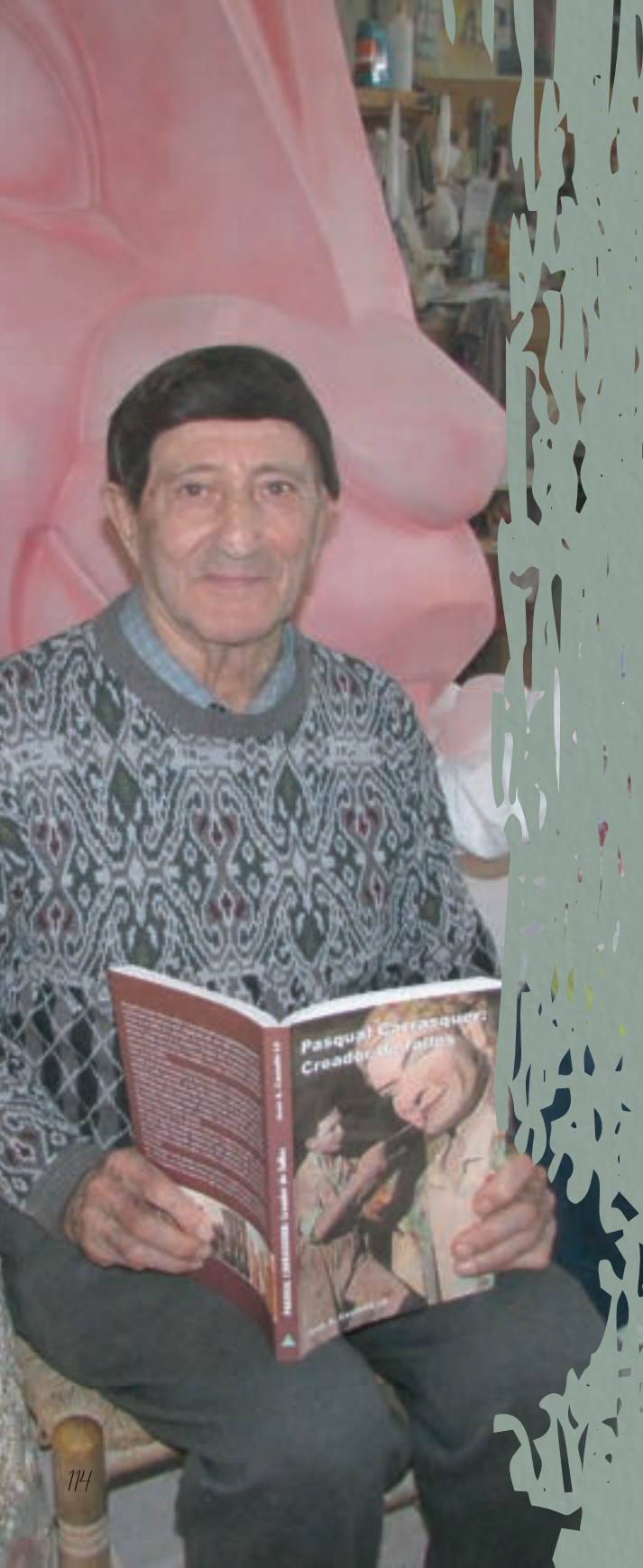
El teatre m'ha donat molt més del que jo li he pogut oferir; per tant, el deute encara el tinc, així que, si no passa res, seguirem mentre el cos i la ment aguanten.

Per acabar aquesta història, m'agradaria citar una frase d'Eugène Ionesco, dramaturg franco-romanès, que deia:

"El teatre és el refugi dels somnis, on la realitat pot transformar-se en màgia i imaginació".

Tribut a La vida de Brian.
Escola Municipal de Teatre de Sueca.

Pasqual Carrasquer: Creador de Falles

Josep Fuster i Puchades
Faller i Presidente d'aquesta comissió

Pasqual Carrasquer llegint el llibre escrit per Joan Castelló.
Foto de l'arxiu Amparo Vendrell 2015.

El llibre ***Pasqual Carrasquer: Creador de Falles***, escrit per **Joan A. Castelló i Lli**, pot considerar-se una obra clau per entendre la creativitat vinculada al món faller. La seua rellevància no només rau en el contingut, sinó també en diversos aspectes que reflecteixen processos creatius:

- **Les imatges que conté** (il·lustracions, fotografies, diagrames...) que mostren el procés inventiu de l'artista.
- **El disseny gràfic** (maquetació, tipografia, portada, ús del color...) com a resultat d'eleccions creatives.

· **La seua iconografia**, que evidencia com es representen idees, personatges i conceptes des d'una perspectiva imaginativa.

· **El llibre com a objecte** (edició, format, materials...), fruit també d'un procés de decisió creativa.

En estudis sobre creativitat, un llibre pot analitzar-se igual que un cartell, un vídeo o una obra d'art, perquè és producte d'una cadena d'eleccions creatives que donen forma al seu missatge. Per això, un llibre no és automàticament una obra creativa, però pot ser-ho quan l'observem pel seu procés de concepció, disseny i elaboració.

Pasqual Carrasquer i Joan Castelló.
Fotografia d'Adrián Castelló.

Pel que fa al protagonista, **Pasqual Carrasquer** és una figura essencial per entendre la creativitat fallera. El llibre dedicat a la seua vida i obra mostra com la seua imaginació i capacitat inventiva han marcat la festa. Parlar de Carrasquer és parlar de creativitat, art faller i patrimoni festiu.

Carrasquer, conegut també com a **“Pasqualet”**, va nàixer el 1926 i es va convertir en un dels artistes fallers més prolífics del segle XX. Va començar en 1945 “com a aficionat”, i la seua primera falla per a una comissió oficial la va plantar el 1950 a **Sueca**. Al llarg de seixanta anys de dedicació va realitzar **més de 500 falles**, i moltes comissions li van confiar la seua falla fundacional, senyal de la seua creativitat reconeguda.

La seua producció no es va limitar a Sueca: també va plantar falles en nombroses poblacions i ciutats de la província de València, incloent-hi la capital. Publicat per l'editorial **Carena**, el llibre ofereix una visió àmplia del seu univers creatiu, amb material gràfic divers —fotografies de falles, processos de treball, documents...—.

L'obra recorre les diferents etapes de la seua carrera, les comissions per a les quals va treballar, les temàtiques que va imaginar i el context social i històric en què va desenvolupar-se, incloent-hi períodes com la **censura del franquisme**, que també condicionaren les propostes creatives. El llibre és, així, no només una biografia, sinó un retrat de l'evolució creativa de la festa i de la seua expansió al territori valencià.

Per què és important parlar de Carrasquer per entendre les Falles?

Perquè la seua obra exemplifica la **creativitat popular** que ha permés que les Falles cresquen i arribaren a nous espais. Les seues falles mostren com la festa ha evolucionat en estètica, temàtiques, recursos i formes d'imaginar el món, i estudiar-les ens ajuda a comprendre la capacitat creativa de la societat valenciana.

En aquest sentit, el llibre **Creador de Falles** funciona com un **arxiu creatiu i documental**, una eina essencial per estudiar la festa com a expressió artística i creativa, més enllà de la celebració anual.

Pasqual Carrasquer i els fallerets de la nostra comissió llegint la biografia de l'artista.
Fotografia de l'arxiu Amparo Vendrell.

Els mobles del mestre Serrano

TRESORS AMB HISTÒRIA

El **Mestre Serrano** va decorar el seu domicili de Madrid amb un mobiliari únic i totalment inspirat en la música: taules amb forma de piano, cadires i sillons com instruments de percussió, i parets plenes de pentagrames i frases de les seues obres. Tot el conjunt reflectia la seua passió absoluta per la música i era una autèntica obra d'art creada expressament per a ell.

La seua família va cedir a la Unió Musical de Sueca aquest mobiliari tan peculiar. Degut al pas del temps, aquest mobiliari no va poder ser mostrat al poble suecà, i el nostre amic i faller, D. Jesús Soldado i Català, el va guardar per a evitar el deteriorament fins a trobar una millor ubicació.

Gràcies a això, el mobiliari es va poder utilitzar en l'obra de teatre infantil "*Pepet vol ser músic*" de la Falla Plaça Cervantes.

El nostre estimat Pepet, protagonista del conte, arribaria a convertir-se en un músic de fama mundial; autor d'obres tan conegudes com "*El Fallero*" o "*l'Himne de València*".

Aquests mobles són un autèntic tresor carregat d'història, que cal cuidar i preservar.

El mestre Serrano sentat a la seua peculiar butaca.
Foto de l'arxiu López Egea.

Brigitte Bardot i Pasqualet

Extret del llibre "Pasqual Carrasquer: Creador de
Falles" de Joan A.Castelló Lli.

Pasqualet i Brigitte Bardot.

Arxiu de Joan Castelló (Col·lecció Pasqual Carrasquer).

La gran atracció de la Falla Reis Catòlics de Sueca de l'any 1961, actualment Falla Plaça de l'Ajuntament, va ser, sens dubte, el ninot de l'actriu Brigitte Bardot, qui exhibia les seues esculturals qualitats (físiques i interpretatives) en pel·lícules com ara *Hel·lena de Troia* (1956), *I Déu va crear la dona* (1956), *Una parisenca* (1958) i *Babette se'n va a la guerra* (1959), encara que la censura espanyola s'encabotava que els espectadors hispans no gaudiren plenament de l'erotisme que irradiava el seu cos.

L'artista d'aquesta falla fundacional va ser Pasqual Carrasquer, qui va construir un cadafal de 14 metres d'alt amb el lema «Dalila no em prengues el pèl». Aquesta falla tenia el pressupost més elevat de les falles de Sueca d'aquell any: 120.000 pessetes.

La falla, ubicada a la plaça de l'Ajuntament, molt prop de l'església de Sant Pere, era un centre d'atenció, especialment a l'eixida de la missa major dels diumenges a les 12.00. La gent es parava encuriosida mirant Brigitte Bardot, la francesa molt sexi, en una època en què la censura espanyola ho prohibia tot.

Hem de reconèixer que el turisme del cos va nàixer amb ella. Abans d'Instagram, abans dels *influencers*, hi havia Brigitte Bardot, la francesa.

A la Bardot francesa,
que no és un call,
la «censura» espanyola
li ha fet un tall.
Li ha fet un tall
per tindre massa formes
de pebre i all.

Falla Reis Catòlics. Any 1961.
Arxiu de Joan Castelló (Col·lecció Pasqual Carrasquer).

La creativitat i la intel·ligència artificial en la creació de les falles

Amparo Vendrell i Fos

Fallera i membre de J.L.F.

Imatge d'una falla generada amb IA.
Imatge generada per freepik.com

«La mitjanit de Sant Josep és, per a València sencera, un moment d'exaltació jubilar: les flames escampen la seua fascinació per la dolça negror de l'aire, i la gent, apinyada entre les façanes i els pasdobles, sent la darrera alegria de la festa. En aquell mateix instant, un grapat d'hòmens que han passat setmanes i setmanes treballant amb il·lusió per donar cos de cartó i de cera a la malícia popular contemplen com el foc anihila el fruit del seu esforç. ¿El gran pintor no se sentiria íntimament colpit si veiera destruir una obra seua? Psicòlogicament, el dolor del faller és idèntic, perquè aquest dolor no depén de la qualitat de l'obra... Però l'artista faller sap que això forma part del seu destí, i no li importa reincidir-hi cada any. ¿No és admirable?»

Joan Fuster

Aprofitant aquest text, *Risc i ventura de l'artista faller*, escrit per Joan Fuster en el llibre *Combustible per a Falles* allà pels anys seixanta, volem manifestar el nostre reconeixement i admiració pel gran treball i la dedicació que fan els artistes fallers a la festa de les Falles.

Han passat molts anys i, lògicament, tot ha evolucionat. Amb aquest escrit farem una xicoteta entrevista a uns quants artistes fallers de Sueca, molts d'ells deixebles de Pasqual Carrasquer, per tal de conèixer la seua opinió al voltant de la intel·ligència artificial i la creativitat en la creació de les Falles, a partir d'aquestes preguntes:

1. Com veus el paper de la IA (intel·ligència artificial) en la creativitat fallera?

2. Penses que la IA és una ajuda o un risc per a l'ofici d'artista faller?

3. Com imagines el futur de les Falles amb la presència creixent d'aquesta tecnologia?

Andrés Martorell, Joan Martí, Toni Llopis i Pasqual Carrasquer.
Arxiu de Pasky Roda i Ferrando.

Andrés Martorell i Segovia

La intel·ligència artificial (IA), basant-me en les opinions de persones que la utilitzen, la veig molt positiva, perquè permet avançar en el temps i en l'aspecte creatiu de les falles, ja que fa falta trobar iniciatives noves. Sempre serà de molta utilitat i, a la llarga, encara ho serà molt més.

La IA, sense cap dubte, és una eina que ajuda, i ajudarà, però cada persona ha de tindre unes aptituds per a treballar amb la IA i saber traure-li partit, aportant-li totes les dades corresponents perquè trebal·le i t'ajude a aconseguir que tot siga perfecte.

Els que estan apoderant-se del panorama faller són els dissenyadors 3D. Hi ha una carència de talent i molts artistes fallers s'emparen en els dissenyadors; aquesta carència de facultats artístiques, a la llarga, pot crear addiccions cap als dissenyadors. Dissenyar a l'ordinador és fàcil, encara que en la realitat no saben que un ninot en diagonal no es podrà aguantar en l'aire recolzant-se només en la punteta del dit, perquè no és possible.

La IA serà molt positiva en la manera de fer les falles, perquè, a banda del talent, el multiplicaria per mil. Però a mi ja m'ha pillat major i jo ja no viure... per poder gaudir de tots aquests avanços i les noves tecnologies que estan per arribar.

Joan Martí i Martínez

La IA és una gran ajuda. L'artista se suposa que ha de ser creatiu i la IA li ha de servir per a facilitar-li el treball i millorar la seua creativitat.

Joan opina que la IA és una gran ajuda, mai un risc. Una ajuda pel que fa a tot el vessant intel·lectual. Quant a l'ajuda en el vessant material, mai la tindrem, perquè farà falta que l'artista pose les seues mans.

Sembla que, quan ens acostumem a ella, no podrem tornar arrere. Ho dic perquè jo ja estic treballant amb IA en la falla infantil de Pintor Goya-Brasil que faig a Valèn-

cia. L'ajuda que he tingut amb la IA ha sigut molt important, ja que m'ha fet avançar molt el treball, des de l'esbós fins a la crítica.

Juan Antonio Llopis i Sisternes

La creativitat és una de les qualitats més importants d'un artista, perquè la part tècnica se la pot ensenyar en un taller, en una escola o en la universitat, però la creativitat la portes dins o has de buscar alguna manera de desenvolupar-la. Copiar t'ensenyà tècnica, però el més difícil per a un artista és fer coses originals.

Fa quinze anys que no faig falles, però reconec que la IA és una eina important. Abans, per a inspirar-te, agafaves llibres, llibretes i dibuixos; però ara, amb la IA, en un minut et repassa tota la història de l'art i automàticament ho mescla tot i trau el que tu vols. Si no és exactament el que vols, serà paregut, i es fan coses que no sé si són per a bé o per a mal, però són impressionants. Al final, el pinzell està ahí, però si no l'utilitzes bé, no pinta; amb la IA passarà el mateix: farà el que tu li manes, i si no la utilitzes bé, no traurà el resultat que vols.

La IA farà el disseny, el dibuix, l'esbós, però no fa la falla. Si la falla cau, ja no és falla. A banda del disseny, la falla és alguna cosa més: eixa part d'enginyer i arquitecte que tenen els artistes fallers perquè la falla no caiga. El disseny pot quedar bonic en el paper, però si cau la falla, ja no és falla. Quan una persona es fa famosa, la copien i la intenten imitar.

L'ofici d'artista faller perilla i el 40 % dels tallers han tancat. Els materials han pujat molt, igual que els impostos. Els costos per obrir un taller s'han incrementat molt, mentre que s'està pagant menys per cada monument que fa vint anys. Les falles acabaran portant-les de la Xina. La pirotècnia, d'on ve ara? De la Xina. Els mobles, les sabates, tot ve de la Xina; les falles acabaran arribant també en contenidors, amb instruccions de muntatge com les prestatgeries d'Ikea. Si tenim vida i salut, no tardarem a veure-ho. Viure per a veure!

Pasky Roda i Ferrando

La IA no pot suplir l'estil de cada artista faller. L'estil i la creativitat de cadascun no es poden copiar. Reconec que és una eina molt bona per a l'artista faller. Amb la IA passarà igual que amb el suro: jo al principi m'hi negava, però ara reconec que és una ajuda extra.

Abans, per a modelar, ho fèiem amb fang; ara es modela amb l'ordinador. Per a l'artista faller és una ajuda molt gran i no és un risc, però per als dissenyadors sí.

Per a la gent que no té talent, la utilització de la IA pot ser perillosa, perquè sense tindre nocions de dibuix ni de modelatge, podrà triomfar i guanyar premis.

Francisco Vizcaíno i Palacios

La IA només serveix per a ajudar, ja que amb ella es pot alleugerir la faena. Com a exemple: abans segaven l'arròs a mà amb la corbella, i després van vendre les màquines recol·lectores, que fan la sega amb més facilitat.

La IA alleugereix la faena en la creació de volums a partir de fotografies, vídeos o fins i tot d'un text descriptiu, fent possible crear models 3D en menys temps, encara que, de moment, cal refinar detalls, errors i aberracions que s'han de corregir en programes de modelatge 3D.

Pel que fa al treball de les impressores 3D, hui en dia, encara que estan avançant molt, són lentes i no estan exemptes d'errades, ja que calen moltes hores per a generar volums de cert tamany; per exemple, un cap de ninot d'uns 28 cm d'altura pot estar imprimint-se durant 30 hores.

La IA t'ajuda a fer-ho més fàcil: una anatomia, figures de persones, un gerro, motlures, etc. La geometria la fa de seguida. La IA et planteja la idea i tu l'has d'acabar.

Pasky Roda i Ferrando

Francisco Vizcaíno i Palacios

Foc, filtres i masclatades digitals

ANA BLANCH I VIDAL

En temps de “likes” i “reels” sense mirament,
la falla ja no crema: es retransmet.
El foc és filtre d’Instagram daurat,
i el ninot, pobre, queda pixelat.

Els artistes lluiten contra un mal estrany:
no és la pluja... és el dron del veí de davant,
que grava en 4K la “plantà”
mentre gairebé atropella qui està pintant.

La comissió, armada de mòbils obsessionadament,
fa vídeos “verticals”, eternament.
I el president, amb veu solemne i clara,
fa un “directe” i no se li veu la cara.

Els monuments critiquen polítics i poder,
però els influencers també volen aparèixer en tot moment:
posen carasses, fan *stories*, riuen forçats,
i el satíric ninot queda... descontextualitzat.

La cremà ja no és llàgrima ni emoció,
és un “momentazo” que demana edició:
“posa-li música èpica, Miquel, per favor,
que així la flama dona més impressió!”

I quan la cendra cau com un tel d’olor salada,
ja hi ha un “TikTok” que diu:
“Així crema la nostra falla.”

Mirades

**CAP A LA CULTURA VISUAL
I AUDIOVISUAL**

PATRIMONI

Exploreu el Modernisme a Sueca

Bibliografia: Sueca Turisme

Ateneu Sueco del Socorro.
Interior de l'edifici.

La creixent industrialització i el caràcter obert dels suecans van permetre que el Modernisme, un moviment artístic europeu de finals del segle XIX i principis del segle XX, es difonguera ràpidament per la ciutat. Per aquest motiu, a Sueca i als seus poblats marítims, els habitants començaren a construir i a reformar edificis i cases, conscients de la transcendència d'aquelles noves formes arquitectòniques. Als inicis dels anys 20, aquest estil artístic va ser substituït per l'Art Déco, plenament vigent fins a l'esclat de la Guerra Civil el 1936.

Sueca, adherida a la **Ruta Europea del Modernisme** des de l'any 2006, s'aproxima a aquest moment històric a través dels edificis —modernistes, Art Déco i, fins i tot, alguns anteriors— més emblemàtics d'arquitectes locals com Bonaventura Ferrando, Joan Guardiola, Emili Artal i Julià Ferrando. Professionals suecans coneixedors de tot el que es movia artísticament a Europa. Per això, tan sols 30 anys foren suficients per a renovar la fisonomia del municipi i donar-li un caràcter més modern a un poble que volia ser ciutat.

PATRIMONI – EDIFICIS EMBLEMÀTICS DEL MODERNISME A SUECA.

- 1 - Asil d'ancians.
- 2 - Parc de l'Estació.
- 3 - Escoles Carrasquer.
- 4 - Cases d'Ignàsia Cardona.
- 5 - Ateneu Sueco del Socorro.
- 6 - Ajuntament de Sueca.
- 7 - Casino L'Agricultura.
- 8 - Passatge Vallés.
- 9 - Cases de Pasqual Fos i Joan Fuster.
- 10 - Casa Collantes.
- 11 - Escoles Jardí de l'Ateneu.
- 12 - Escoles Cervantes.
- 13 - Escorxador Municipal.

Asil d'ancians de Sueca.
Ruta del modernisme.

Els museus a Sueca

Bibliografia: Sueca Turisme

Museu Joan Fuster a Sueca.
Façana de l'edifici.

La ciutat de Sueca alberga quatre museus de temàtiques diferents: el Museu del Xocolate, el Museu de la Mare de Déu de Sales, el Museu Joan Fuster i el Museu Faller.

MUSEU DEL XOCOLATE

Museu dedicat al xocolate de la mà de Xocolates Comes, artesans del xocolate des de 1870.

La fàbrica-museu del xocolate artesanal Comes de Sueca rendeix culte a la fabricació artesanal d'aquest dolç tan apreciat. Seguint els processos tradicionals, durant dècades aquesta fàbrica purament valenciana s'ha encarregat de mantindre'ls fins als nostres dies.

Aquest museu permet al visitant observar el procés d'elaboració del xocolate, des del fruit del cacau fins al producte final tal com el consumim hui dia. Al museu podeu trobar tot tipus d'antiquíssims utensilis per a l'elaboració del xocolate de la manera més primitiva, denominat xocolate de braç o a la pedra.

A més, també podeu veure una de les primeres torradores de cacau que es conserven, així com totes les ferramentes originals emprades a la fàbrica Comes des de la seua fundació en 1870. El museu es completa amb una biblioteca relacionada amb el xocolate i una col·lecció de fotografies i documents vinculats al cacau. A la Comunitat Valenciana, és l'únic museu —junt amb el Museu Valor— dedicat al cacau, tots dos amb una llarga tradició que es remunta a la seua fundació.

Museu del xocolate a Sueca.
Fotografia de Sueca Turisme.

Museu de la Mare de Déu de Sales.
Fotografia de Sueca Turisme.

MUSEU DE LA MARE DE DÉU DE SALES

L'Església de Nostra Senyora de Sales, també coneguda com el Convent, acull el Cambril i el museu dedicat a la patrona de la ciutat de Sueca.

Per a poder accedir a aquest museu és indispensable realitzar una reserva prèvia a través de la Reial Associació de Nostra Senyora de Sales. Durant la visita es recorren tres espais: l'Església de Nostra Senyora de Sales, el Cambril i el Museu dedicat a la patrona de Sueca.

Concretament, a la zona del museu —inaugurat en 1992— trobem quadres i imatges dedicades a la Mare de Déu de Sales, objectes de culte religiós de diversa índole i diferents mantells que algunes persones devotes suecanes han donat com a obsequi a la Mare de Déu. El més antic i destacable data de l'any 1834.

MUSEU JOAN FUSTER

Coneix la vida i obra del nostre escriptor més insigne a través d'aquest museu ubicat en la seua pròpia casa.

La zona expositiva del museu ocupa la planta baixa de l'habitatge, on el conegut assagista suecà va transcórrer la major part de la seua vida.

D'entre tot el llegat material de Joan Fuster (Sueca, 1922 – 1992), cedit pel seu hereu, s'ha fet una acurada selecció de documents personals: manuscrits, llibres, cartes, notes de treball, originals de la seua obra o fotografies que permeten resseguir la trajectòria vital, literària i cívica de l'escriptor. Tot això s'acompanya del seu fons artístic amb obra gràfica: pintures, ceràmiques i escultures de Joan Miró, Tàpies, Renau, Alfaro, l'Equip Crònica, Francisco Lozano, Manolo Gil, Joan Ponç, Viladecans, Manuel Boix, Rafael Armengol, Artur Heras, Manuel Safont, Anzo, Antonio Saura, Joaquín Michavila, l'Equip Realitat i d'altres.

El museu, junt amb el Centre de Documentació i l'Aula Didàctica de Cultura Contemporània, formen l'Espai Joan Fuster. Aquest conjunt està situat en un àmbit de

Museu Joan Fuster.
Fotografia de Sueca Turisme.

gran valor visual i arquitectònic: dos edificis modernistes de principis del segle XX, obra de l'arquitecte local Bonaventura Ferrando. A l'Espai Joan Fuster també s'hi realitzen exposicions, activitats culturals i tallers impartits a l'Aula Didàctica de Cultura Contemporània.

MUSEU FALLER DE SUECA

El Museu Faller de Sueca, situat al Casal Multiusos, acull principalment els ninots que anualment són escollits per la població local per a evitar les flames. D'entre totes les comissions participants, se seleccionen els ninots indultats tant del monument infantil com del gran.

A l'interior també podem trobar llibres, fotografies i cartells de falles que mostren una part important de la història de Sueca en relació amb aquestes festes tradicionals. Per a accedir a aquest museu és imprescindible fer una reserva prèvia a través de la Junta Local Fallera de Sueca.

Museu faller de Sueca.
Fotografia de Sueca Turisme.

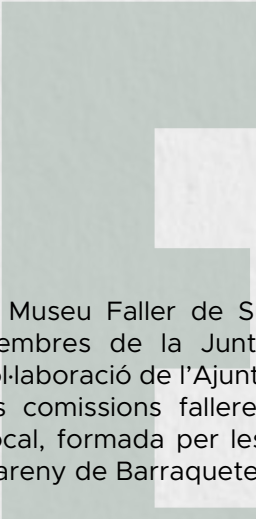

Museu faller de Sueca

Bibliografia: Dossier de J.L.F. de Sueca per sol·licitar formar part de la “Xarxa Valenciana de Museus Fallers”.

Equip llibret col·lectiu J.L.F.

Ninot indultat gran.
Falles 2024. Artista Francisco Vizcaino.

El Museu Faller de Sueca naix de la inquietud dels membres de la Junta Local Fallera (JLF), amb la col·laboració de l'Ajuntament de Sueca i a proposta de les comissions falleres que integren aquesta Junta Local, formada per les falles de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes.

Es va inaugurar l'any 2008, sent alcalde de Sueca Joan Baldoví Roda i president de la JLF José Vicente Carlos i Codoñer, faller de la Falla El Mercat. Està ubicat en les mateixes instal·lacions on es troba en l'actualitat, a l'Avinguda de les Cendroses (carrer Cronista Burguera), s/n, a Sueca. Es tracta d'un recinte expositiu que conserva els ninots indultats del foc i tota la documentació recopilada al llarg de la història de les falles de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes.

La resolució de Bé d'Interés Cultural (BIC) de les Falles de València (2012) i la de les falles de Xàtiva, Gandia, Sueca, Alzira i Torrent (2015) va propiciar la seua consideració com un bé cultural, i no sols festiu.

La declaració per la UNESCO de les Falles Valencianes com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, el 30 de novembre de 2016, impulsà la iniciativa

d'aprofitar la creixent demanda i l'interés pel món de les falles per part dels centres educatius, les associacions locals i el col·lectiu faller, així com la possibilitat d'enfocar des d'un punt de vista festiu, artístic i cultural les nostres tradicions i costums valencians de les terres de la Ribera Baixa.

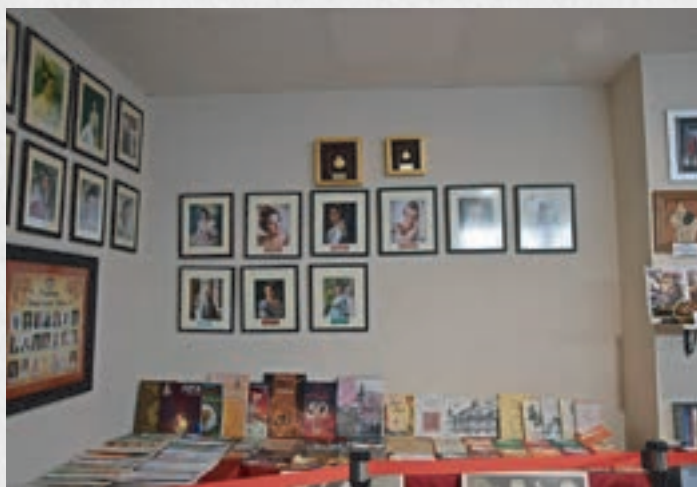
Sueca ha sigut, és i continuarà sent bressol de grans artistes i intel·lectuals que han engrandit el món de les falles. Cal destacar el reconegut **Josep Bernat i Baldoví**, autor del primer llibret de falla; **Josep Serrano**, més conegut com el *Mestre Serrano*, compositor de l'himne de la Comunitat Valenciana i del famós pasdoble *El Faller*; el gran artista faller **Pasqual Carrasquer** i l'escriptor **Joan Fuster**, que també dedica un gran reconeixement a les falles.

La Junta Local Fallera dona una gran importància a l'espai lúdic del Museu Faller per tal de mostrar tots els aspectes de la festa fallera i deixar una empremta festiva en tots els visitants, especialment en els xiquets, adolescents i joves, que són els qui portaran en el futur la nostra festa. Actualment, s'està negociant la cerca d'un emplaçament més gran, ja que l'actual té una dimensió reduïda.

Secció de ninots indultats infantils.

Fotografia de J.L.F de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes.

Secció de llibrets de JLF i retrats de FFMM.

Fotografia de J.L.F de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes.

DESCRIPCIÓ

El Museu Faller de Sueca, inaugurat l'any 2008 i situat al primer pis del Casal Multiusos, compta amb ascensor per tal de garantir l'accessibilitat a les persones amb discapacitat que utilitzen cadira de rodes, així com amb serveis adaptats.

Acull, principalment, aquells *ninots* que de forma anual són escollits per la població local per a evitar les flames. D'entre totes les comissions que es presenten, se seleccionen el **ninot indultat infantil** i el **ninot indultat gran**.

Podem trobar ninots indultats d'artistes fallers com **Pasqualet, Pasky, Mauri, Vizcaíno, Joan Martí, Guti, Juan Antonio Llopis** (infantil), entre altres.

A l'interior també podem trobar tots els llibrets col·lectius de falles, la col·lecció completa de "**Nostres Sainets**", les Guies Didàctiques per a escolars, fotografies de tots els presidents de la JLF, imatges de les Falleres Majors de Sueca i Falleres Majors Infantils, cartells de falles, insígnies, joies, guardons i els Nelos (premis al millor sainet). Tot aquest material exposa una part important de la història de Sueca en relació amb aquestes festes tradicionals i ha servit com a font d'informació per a l'elaboració del llibre del 50é aniversari de la Junta Local Fallera de Sueca.

Per a accedir al museu és imprescindible fer una reserva prèvia a través de la **Junta Local Fallera de Sueca** o de **Sueca Turisme**.

L'ENTRADA ÉS GRATUÏTA.

ELS GRUPS HAN DE CONCERTAR LA VISITA.

ACTIVITATS

- Visites guiades.
- Reunions de la Junta Local Fallera.
- Presentacions de llibrets de falles.
- Reunions dels representants de les diferents comissions falleres.
- Actes fallers organitzats per la Junta Local Fallera.

PROPOSTES DE MILLORA

És molt important la millora del Museu Faller de Sueca per a conèixer la història de la festa fallera dels pobles de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes, i poder mostrar, des d'un punt de vista festiu, artístic i cultural, les nostres tradicions i costums valencianes de les terres de la Ribera Baixa.

És molt important la millora del Museu Faller de Sueca per a conèixer la història de la festa fallera del nostre poble.

Cal buscar una millor ubicació i un espai més digne per a donar-li la importància que es mereix el Museu Faller de Sueca, ja que, amb el seu tamany reduït, no caben tots els ninots indultats ni tot el material faller.

Cal buscar una millor ubicació i un espai més digne.

En novembre de l'any 2023 es va iniciar la tramitació perquè el Museu Faller de Sueca poguera formar part de la Xarxa Valenciana de Museus Fallers. Ens agradaria que esta proposta poguera convertir-se en una realitat.

Volem que el Museu Faller de Sueca forme part de la Xarxa Valenciana de Museus Fallers.

Secció de ninots indultats grans.

Fotografia de J.L.F de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes.

Sala d'exposicions Els Porxets

Bibliografia: Sueca Turisme

Entrada principal de la sala d'exposicions "Els Porxets".
Fotografia de Sueca Turisme.

La sala d'exposicions Els Porxets està composta per dos zones: l'Espai Moret i l'Espai Claros. El primer, situat a la planta baixa i anomenat així en honor a l'escultor suecà Enrique Moret, acull les exposicions de major envergadura i les obres d'artistes de més renom. Per contra, l'Espai Claros, dedicat al pintor Alfredo Claros i ubicat al primer pis, és l'espai destinat a exposicions de format més reduït, ja que les dimensions de la sala són menors. En l'actualitat, i de forma temporal fins que se li trobe una nova ubicació, acull l'exposició permanent de Conrado Meseguer, "Als que sentiren la terra", de la Fundació Salvador Tatay i Meseguer.

Este espai forma part de l'edifici dels Porxets, construït per Vicent Gascó l'any 1793. Es tracta d'una obra de gran valor patrimonial i històric que, des de la seua inauguració, ha estat destinada a diferents usos de caràcter més o menys públic. Sembla que, en els primers anys, l'edifici servia per a la distribució de carn, motiu pel qual també és conegut com les carnisseries velles.

Placa ubicada als Porxets indicant que allí es trobaven les "Carnisseries velles".

Exposició del 50 aniversari de la J.L.F. de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes.
Espai Moret de la sala "Els Porxets".

Exposició "Els nostres ídols: Puchades"
Espai Moret de la sala "Els Porxets".

Entre les nombroses exposicions que s'han realitzat en este espai, trobem:

- L'exposició itinerant **Els nostres ídols**, del futbolista Antonio Puchades.
- Mostres i presentacions de llibrets de falles.
- 25 aniversari del **Club de Córrer Peus Quets**.
- 50 aniversari de la **Junta Local Fallera**.
- 50 aniversari de la **Falla Bernat Aliño**, de la **Falla El Portal** i de la **Falla El Mercat**.
- Exposicions de l'**Escola de Ceràmica**.
- Exposició del Grup Senderista de la Ribera del Xúquer **Olivetets Xafaes**.
- L'Exposició del Ninot, entre moltes altres...

Finalment, també seria convenient buscar una ubicació adequada perquè la ciutadania poguera gaudir del mobiliari del **Mestre Serrano** amb temàtica musical, atés el seu valor patrimonial i cultural.

Seria convenient buscar una ubicació adequada perquè la ciutadania poguera gaudir del mobiliari del Mestre Serrano amb temàtica musical.

Exposició permanent del pintor Conrado Meseguer
Espai Claros de la sala "Els Porxets".

Exposició permanent del pintor Conrado Meseguer

Ana Blanch i Vidal

Fallera i enginyera.

Quadre de la serie "Als que sentires la Terra".
Quadre de Conrado Meseguer.

L'Espai Claros de la sala Els Porxets acull l'exposició permanent de quadres del reconegut pintor suecà Conrado Meseguer, tal com desitjava l'artista en vida. En concret, la mostra presenta deu obres pictòriques que formen part del patrimoni de la Fundació Tatay Meseguer. *"Per a la família és un dia molt emotiu. El meu pare sempre va voler crear un museu i que fora al seu poble, que és d'on naix l'obra. Un museu dedicat als homes i dones que van treballar la terra i als animals que els van ajudar a fer-ho. Les coses succeïxen quan han de succeir. Ell ara no està, però per fi ha arribat el moment que ell desitjava, i d'alguna manera està ací, en els quadres, en les persones que han vingut hui... Estem molt agraïts a l'Ajuntament, al poble de Sueca i a Vicente González, que és qui ens ha ajudat en tot"*, va expressar Àgueda Meseguer, una de les filles del pintor, el dia de la inauguració.

L'Ajuntament de Sueca i la Fundació Salvador Tatay Meseguer, creada pel mateix Conrado Meseguer i propietària d'un inventari de les seues obres d'art, pintures i escultures, van signar un conveni de

Fotografia de Conrado Meseguer al seu estudi.
Fotografia exhibida a l'exposició.

Quadre de la serie “Als que sentires la Terra”.
Quadre de Conrado Meseguer.

col·laboració mitjançant el qual el municipi de Sueca acollirà de manera definitiva l'exposició del seu llegat artístic.

La inauguració de la mostra tingué lloc el 21 de novembre de 2022 i hi assistiren l'alcalde de Sueca, Dimas Vázquez; el regidor de Cultura, Vladimir Micó; i el seu predecessor, Joan Carles Vázquez, qui va iniciar els contactes per aconseguir portar l'obra a Sueca. També hi acudiren la dona i les filles del pintor; Vicente González, amic de Conrado Meseguer i una de les persones que més ha influït en la consecució del conveni; una representació de la corporació municipal i un nombrós públic.

“Tots estimem Conrado; forma part del nostre patrimoni cultural com un dels suecans més il·lustres. Per això, no sols sentim orgull de tindre ací un llegat artístic de tant de valor, sinó també estem molt satisfets d'haver complit el seu desig i que finalment l'obra de la Fundació que va crear, i que porta el nom del seu net, haja tornat a sa casa, a la seua ciutat. És una de les accions que més satisfaccions em proporcionarà com a gestor públic en esta legislatura”, va afirmar el regidor de Cultura, Vladimir Micó.

L'obra, propietat de la Fundació Tatay Meseguer, creada pel pintor, romandrà temporalment a l'Espai Claros fins que se li trobe una ubicació més adequada.

L'obra romandrà temporalment a l'Espai Claros fins que se li trobe una ubicació més adequada.

Conrado Meseguer amb el seu net.
Fotografia exhibida a l'exposició.

Exposició permanent de Conrado Meseguer.
Espai Claros de la sala "Els Porxets".

Exposició del ninot

Mariam Ruiz i Vendrell

Fallera i docent.

Inauguració de "l'Exposició del ninot".
Falles 2023.

Un dels actes més fallers abans de la setmana fallera és la inauguració de l'Exposició del Ninot i dels cartells de Falles. Eixe dia es donen cita, a l'Espai Moret de la Sala d'Exposicions Els Porxets, totes les comissions falleres de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes, esperant rebre algun premi.

Com és tradició, les Falleres Majors de Sueca són les encarregades de tallar la cinta inaugural i donar pas al públic. L'acte està presidit per l'alcalde de Sueca, el regidor de Falles i el president de la Junta Local, junt amb les Falleres Majors, acompanyades per les seues corts d'honor.

Després de realitzar la visita a tots els ninots exposats,

es fa el lliurament de premis que prèviament ha decidit un jurat. Per a recollir el premi hi acudeixen els representants de cada comissió fallera i, de vegades, també l'artista faller.

Atés que l'any 2026 serà l'**Any Pasqualet**, el dia 11 de setembre de 2025, i a proposta del membre de la Junta Local Fallera Josep Osca, es va aprovar per unanimitat en la reunió de la JLF que el premi al Ninot Indultat portarà el nom de **Pasqual Carrasquer**, a mode d'homenatge.

Com a curiositat, a Sueca es donen premis als ninots i, en canvi, és l'únic poble que no concedeix premis al cadafal faller.

Exposició del ninot. Falles 2024.
Sala Moret "Els Porxets".

Exposició del ninot. Falles 2024.
Sala Moret "Els Porxets".

EXPOSICIÓ DELS CARTELLS DE FALLES

L'Ajuntament de Sueca, a través de la Regidoria de Falles, convoca cada any el concurs del cartell anunciador de la festa de les Falles "SUECA FALLES 2026", que serà també la portada del llibret col·lectiu. Aprofitant l'Exposició del Ninot, es mostren al mateix espai tots els cartells participants en el concurs junt amb el cartell guanyador.

En els criteris de valoració es té en compte el caràcter original i innovador del disseny, així com la seua capacitat per a transmetre el significat i l'essència de les Falles.

Exhibició de il·lustracions participants al concurs de portades per al llibret de JLF. Falles 2025.
Sala Moret "Els Porxets".

“Sueca en Falles”

Dolors Ortells i Rubio

Fallera i membre de J.L.F.

Autorretrat.

2019 – 1r premi. Fotografia de J. Vicent Baldoví i Martines

Tantes fotos fem en Falles i mai ningú ha organitzat un concurs fotogràfic sobre la nostra festa?

Aquestes paraules foren el començament d'aquesta xicoteta aventura.

Com ja és ben sabut, des de la invenció i utilització de les meravelloses càmeres digitals i dels telèfons mòbils amb càmera, no hi ha cap succés, peripècia, efemèride ni esdeveniment que no quede registrat.

El nombre de fotos guardades ha passat de comptar-les en centenars a comptar-les en milers. I si no, doneu un cop d'ull a les carpetes de fotos del vostre ordinador i a la galeria fotogràfica del vostre mòbil!

Unes amigues i falleres de la falla Bernat Alinyo, Lorena Sendra, Mariola García i jo mateixa, Dolors Ortells, amb inquietuds pels nous reptes, enamorades del món de la fotografia i amb el vistiplau del nostre president, Jesús

López, a qui li va agradar el projecte i ens va recolzar a cada pas, vam anar a l'Ajuntament de Sueca per demanar suport al regidor de Cultura, Josep Navarro i Iborra, que es va mostrar entusiasmat amb la idea i ens va oferir suport econòmic patrocinant el projecte.

Així començarem l'organització d'aquesta tasca. La nostra idea anava prenent forma.

Seguidament, férem unes bases; bones o no, completament idònies, eren les primeres i amb elles havíem de començar.

Què més ens faltava? Doncs un jurat, completament compromés i entés en aquest món de les imatges. Contactàrem amb Francesc Vera, que acceptà amb molta il·lusió ser el primer membre del jurat i s'encarregà de buscar dos persones igualment qualificades per a formar-ne part.

Cal dir que hem comptat, des del principi, l'any 2013

Exposició del XIII Concurs de Fotografia "Sueca en Falles".
Espai Moret Els Porxets.

fins hui, amb la inestimable ajuda de gent anònima, gent que ha cregut en el nostre projecte i que sempre ha estat al nostre costat. Mai oblidarem aquesta frase: *«Tranquil·les, és el primer any, fareu algun error, com és normal, però sentiu-vos molt orgulloses; esteu fent cultura i tots us ho hem d'agrair».*

Aquesta frase va ser una veritable injecció de moral; sabíem que no estàvem soles.

49 fotografies presentades i un jurat de luxe, integrat per:

- **Francesc Vera i Casas:** professor de fotografia a la Facultat de Belles Arts, professor del Màster Universitari de Fotografia de la Universitat Politècnica de València i professor del Màster de Fotografia d'EAF.
- **Nicolás Llorens:** director d'Espai d'Art Fotogràfic de València.
- **Pep Aparisi:** coordinador de FotoespaiGandia i dels cursos de fotografia del FEG i de l'Escola Superior Politècnica de Gandia.

Organitzarem un acte al nostre casal, on els guardonats reberen els premis i els trofeus de les mans dels màxims representants de la nostra falla, de la Fallera Major de Sueca i del senyor alcalde de Sueca, Salvador Campillo.

Un Ajuntament donant-nos suport, i juntament amb la calor de la gent ens fa pensar que hem començat un bon projecte i, per això, seguirem lluitant, per fer que, any rere any, es consolide com un gran *“Concurs sobre Falles”* al nostre poble, perquè les Falles són un gran motor: de festa, però també de cultura.

“A través de les meues fotografies puc parlar de manera més intricada i profunda que a través de la paraula.” — Richard Avedon

La frase del fotògraf Richard Avedon expressa tot allò que podem sentir quan mirem una fotografia: records, converses, emocions, rialles i llàgrimes.

Especialment, les fotografies que reflecteixen la nostra festa fallera ens parlen i ens transmeten sentiments

Lliurament de premis del XIII Concurs de Fotografia “Sueca en Falles”.
Espai Moret Els Porxets.

dels diferents actes viscuts al món faller. Cada una d'elles conta una història i el motiu pel qual l'autor o autora va decidir immortalitzar eixe moment tan especial, simbòlic o rellevant.

I és per aquest motiu, i perquè la nostra falla vol que tothom pugua gaudir d'eixes imatges afavorint la **cultura visual**, que s'organitza, cada any, una exposició fotogràfica a l'Espai Moret "Els Porxets". Allà es mostren tant les fotografies guanyadores com totes les presentades, aconseguint que, quan es visita l'exposició, pugues estar immers i envoltat de records fallers.

El dia de la inauguració, els guardonats reben els premis i els trofeus de les mans dels màxims representants de la nostra falla: les Falleres Majors de Sueca, el president de la Junta Local Fallera, juntament amb el senyor alcalde de Sueca i regidors.

El concurs ha anat canviant i evolucionant; hui en dia, en la seua tretzena edició, està plenament consolidat, formant part de la programació cultural anual de l'Ajuntament de Sueca. El que no ha canviat és la nostra il·lusió organitzant cada edició i la resposta dels participants, que aconsegueixen que, siga el mes d'octubre o de novembre, el visitant de l'exposició tinga la sensació i el sentiment que Sueca està en Falles.

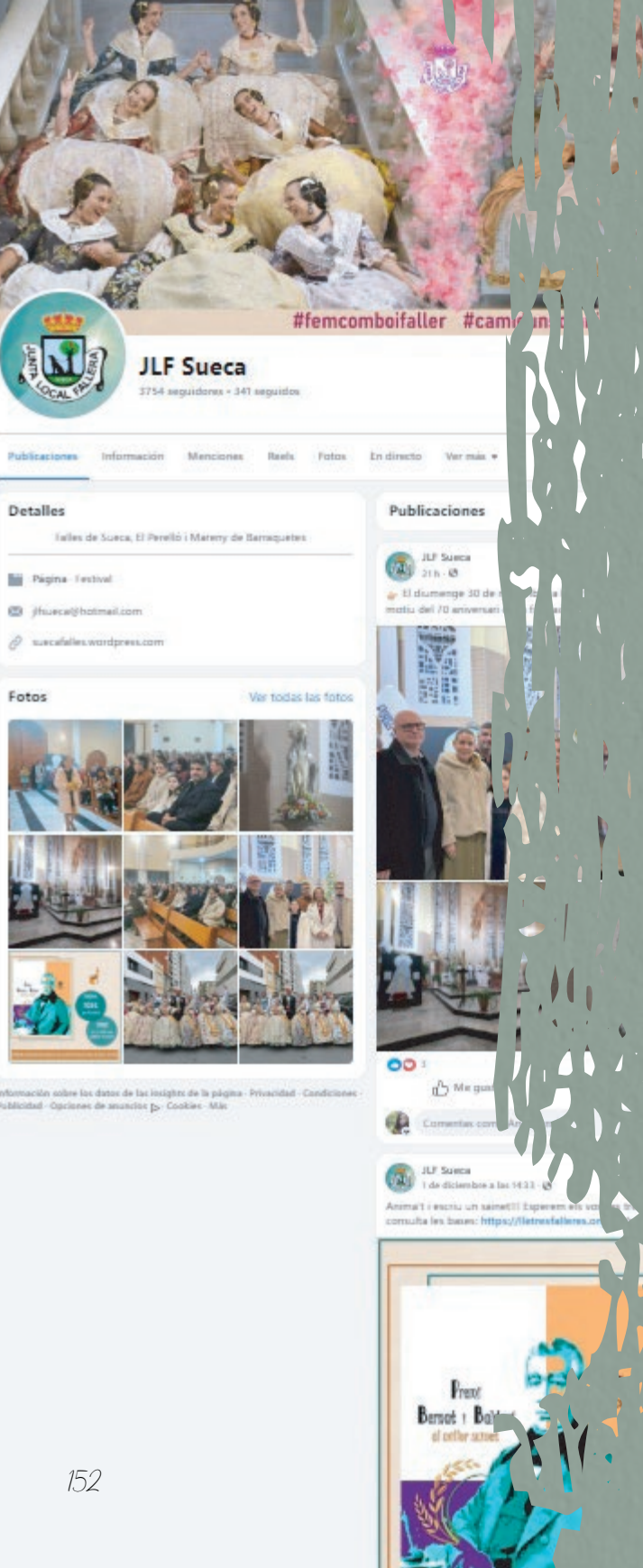
Des d'aquestes línies, volem agrair als autèntics i essencials protagonistes: els participants, que any rere any se superen amb les seues obres, i el jurat, que cada vegada ho té més complicat a l'hora d'elegir només tres fotografies com a guardonades.

I tu, t'animes a participar?

I ara què?

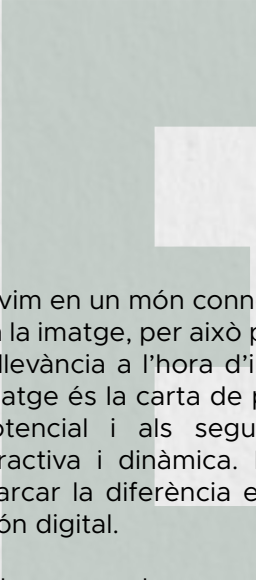
2025 – 1r premi. Fotografia de Lucia Solanes i Serrano.

**El poder de la imatge
en totes les
publicacions a les
xarxes socials i a la
premsa de la J.L.F.**

Lorena Sendra i Gómez
Vicepresidenta de Premsa i Comunicació de la J.L.F. de Sueca.

Pagina de presentació al Facebook de la J.L.F. de Sueca
facebook.com/JLFSueca

Vivim en un món connectat i cada vegada més centrat en la imatge, per això parlem del seu poder i de la seua rellevància a l'hora d'informar a les xarxes socials. La imatge és la carta de presentació que oferim al públic potencial i als seguidors, impactant d'una forma atractiva i dinàmica. Dominar el seu ús efectiu pot marcar la diferència entre l'èxit i l'estancament en el món digital.

A la premsa, les xarxes i tot l'àmbit de la comunicació de la **Junta Local Fallera**, igualment destaquem el valor de les imatges per fer visibles les falles en tots els seus vessants, a més de comunicar amb aquest llenguatge universal que pot ser entés per totes les persones, encara que no parlen el mateix idioma, perpetuant així el missatge. Podríem parlar de les xarxes com les millors ambaixadores de la nostra festa.

Les Falles són una festa molt visual i requereixen una interacció amb els usuaris a través d'imatges, vídeos, gifs, reels..., mostrant-nos el seu ambient, la seua gent, els actes fallers, els passacarrers, la pólvora, el foc de la cremà, el sentiment de l'ofrena, el treball il·lusionat de la plantà i un llarg etcètera.

Hui som milions de persones addictes a consumir continguts; és per això que les xarxes socials han passat a convertir-se en un canal de comunicació de summa importància per a diversos sectors de la societat, en el qual, si no tens presència, pràcticament no existeixes.

A les dècades de 1990-2000, la revolució va ser crear una web o blog a totes les comissions, passant actualment a sumar-se a la creació de totes les xarxes socials de les falles i de les Juntres Locals Falleres, com Facebook, Twitter (X), YouTube, Instagram, Snapchat i TikTok.

Immersos en el món digital, hem de destacar l'element gràfic que acompanya un text reduït; el seu poder resideix en l'atractiu que la imatge ofereix en un món que confereix a l'aspecte visual una consideració cada vegada més gran. Però, cal saber com utilitzar-ho!

No n'hi ha prou amb pujar la primera imatge que trobes; cal anar molt més enllà per a aconseguir l'èxit, i aleshores és el moment en què apareix la persona o el grup de persones que són els encarregats de

gestionar la comunitat en línia i administrar els continguts que es publicaran a les xarxes. I tenen un nom: és el *Community Manager*, o apassionats de les xarxes socials, amb una gran dosi d'empatia, enginy i creativitat.

A la J.L.F. de Sueca, i des de fa més de 10 anys, una servidora està encarregada de donar contingut a la web (suecafalles.wordpress.com), a Facebook (*JLF Sueca*), a X (*@jlfsueca*), a Instagram (*@jlfsueca*), a YouTube (*@juntalocalfallerasueca5928*) i a TikTok (*@jlfsueca*). Una funció que, actualment i degut a les nombroses publicacions, és necessari que compte amb ajuda. Tot un món en continu canvi, i per això, cal pensar en noves fórmules i investigar les tendències amb les quals convertir el perfil de la J.L.F. en únic per a cada xarxa social.

A Facebook, amb un gran impacte visual i 3.750 seguidors en la J.L.F., és la xarxa més utilitzada actualment. Encara que, si parlem d'efectivitat, li guanya Instagram, destacant pel seu contingut visual i la gran acceptació entre el públic més jove, seguit de molt prop per TikTok, amb molt de contingut viral i audiències joves.

Instagram s'ha convertit en la xarxa social de moda a escala internacional i la que crea tendència. A més de les publicacions, històries i reels, presenta una major interacció entre usuaris. La J.L.F. té el compte oficial amb 4.300 seguidors, i l'any 2023 es va decidir crear dos nous perfils per a les Falleres Majors de Sueca, administrats pel vicepresident de Protocol: *@falleramajorinfantildesueca* i *@falleramajordesueca*.

L'equip de xarxes, a més de crear contingut atractiu i de qualitat, implica els usuaris, redacta textos, soluciona problemes i decideix la freqüència i l'horari de publicació. També empra els *hashtags* per a augmentar la visibilitat d'una publicació o trobar contingut rellevant, sent una peça essencial del puzzle en l'estratègia de *màrqueting digital*. Aquesta combinació de diversos elements, que junts formen una representació completa de la identitat digital del perfil de la J.L.F.

A més, l'expert en xarxes socials ha de decidir quin dia i quina hora és la millor per publicar el contingut. Per a això, disposa d'eines que indiquen quin és el moment del dia (i quin és el dia de la setmana) en què el contingut tindrà una major acceptació (més *likes*).

Les imatges de la festa de les Falles són més ràpides de captar, més creïbles i, a més, està demostrat en multitud d'estudis que deixen una petjada emocional durant més temps en els nostres cervells. Igualment, el contingut de vídeo és altament efectiu per captar l'atenció i pot transmetre missatges complexos de manera més efectiva que les imatges estàtiques.

El poder de les xarxes socials radica, llavors, en això: en què tots som iguals i podem expressar lliurement el que pensem, i definitivament això és una cosa que cap altre mitjà havia aconseguit a tan gran escala. Arran d'això, hem observat com totes les comissions es manifesten a través d'aquests mitjans amb una constant interacció, aconseguint tornar-se "*virals*" o "*trending tòpic*", termes que s'han tornat molt populars.

En conclusió, retenim i recordem un 80% de tot el contingut audiovisual d'allò que veiem, mentre que només el 20% del que llegim. La imatge té eixe poder sobre els textos perquè és més senzilla d'entendre. Adeu a tant de text i tantes explicacions: tot s'entén amb unes instantànies que segueixen les modes de les xarxes i dels instagramers, amb la finalitat i la il·lusió de mostrar l'esplendor de la nostra festa en imatges i visualitzar-la arreu del món.

Volem entretenir-nos, passar temps, informar-nos però de manera àgil, a través de fotos i vídeos, que siguin curts i, en la mesura que siga possible, divertits. Això és el que s'intenta des de l'àrea de premsa i comunicació de la J.L.F., mantenint la confiança dels fidels seguidors i intentant atraure noves audiències.

Plantes invasores

EMPAR V.F.

Han arrencat els curatalls
de tots els arenals,
per ser plantes invasores.
Ara els arenals estan pelats.

Quan bufe el VENTORRO,
l'arena arribarà al veïnat.
La planta que diuen invasora
ja existia amb els nostres avantpassats.

Una nova invasió
trobem a vora mar:
corda i postes de fusta
i l'arenal acordonat.

Cal protegir el corriol,
això diuen els ecologistes.
Però, finalment, les persones
no podrem eixir a vora mar?

Un passeig ecològic
per a caminar les persones
per les dunes de vora mar.
Això no és important?

Rompeolas Tutankamen

Comida genuinamente vegetariana

En hoy las más gloriosas ultteriores, por el
tumba precedente **Vegetari Mortuoris** en
es de hoy de tot lañ y de Alcher de es
ricola y agrupación catastral de calabaza
a y berengena con rábanos, zanahorias y
variedades de esta caravana especie por
es propios y extranjeros.

Esta caraterística y afrodisiaca función
oso en los melonares y otras hierbas.

Enfilado del espectáculo

EL AS DE REYES

12ª una COMICA en 2 partes y una FERIA

5 partes:

Lo más grande es

una COMICA en 2 partes de **TOMAS**

5 partes:

La Reina de Mafalda

una COMICA en 2 partes para final
ay la inventaremos.

DE LAS ENTRADAS: Para las perso
nierno portarán 1 melón que no sea colom
uación serán pasados por 1 melón que no sea
entrada general equivalente a 1 real y si de
erencia de 15 céntimos o una morcilla.

niengo
ores
ar
que són
e están.

Y puesto que en este
estamos muchos de
para cuando guar
el Diluvio Uni

Tutankamen

**El Saló Tutankamen,
un meló, una
entrada:**

**“Si passa, no passa i
si no passa, passa”**

Article íntegre a la Web de l'Arxiu Municipal de Sueca

Brígida Alapont i Ferri

Tècnica de l'Arxiu Municipal de Sueca

El dia 7 de juliol de 1923, el suecà Vicente Rodríguez i Esteve obrí a Sueca el café cantant **Folies Bergère**. Pocs recordareu el nom d'aquest local, perquè va ser un teatre de menor incidència social respecte als dos grans teatres suecans, el **Teatre La Paz** i el **Teatre Serrano**; però la singular personalitat de l'empresari que el va dirigir durant la segona temporada, Carlos Salazar, ha deixat en la memòria col·lectiva una anècdota que ha passat de generació en generació, que dona títol a aquest text i que més avant explicarem.

El **Folies Bergère** va ser un saló de varietats situat als afores de la població, en una zona aleshores despoblada, entre horts. El lloc s'anomenava *la prolongació del passeig de la Llibertat*, ara conegut com avinguda del Mestre Serrano, i feia cantó amb el carrer que hui s'anomena Cronista Ribera, on actualment està ubicada la farmàcia Brull-Roses.

Este saló va tindre diversos noms: primer es va nomenar **Folies Bergère**, després **Bataclán**; al cap de poc temps, l'any 1924, s'anomenà **Tutankamen**, i als anys trenta **Saló Rompeolas Tutankamen**. Posteriorment, l'empresa es va traslladar al carrer d'Utxana, ocupant l'edifici de l'antic molí de Martínez, on acabà tancant.

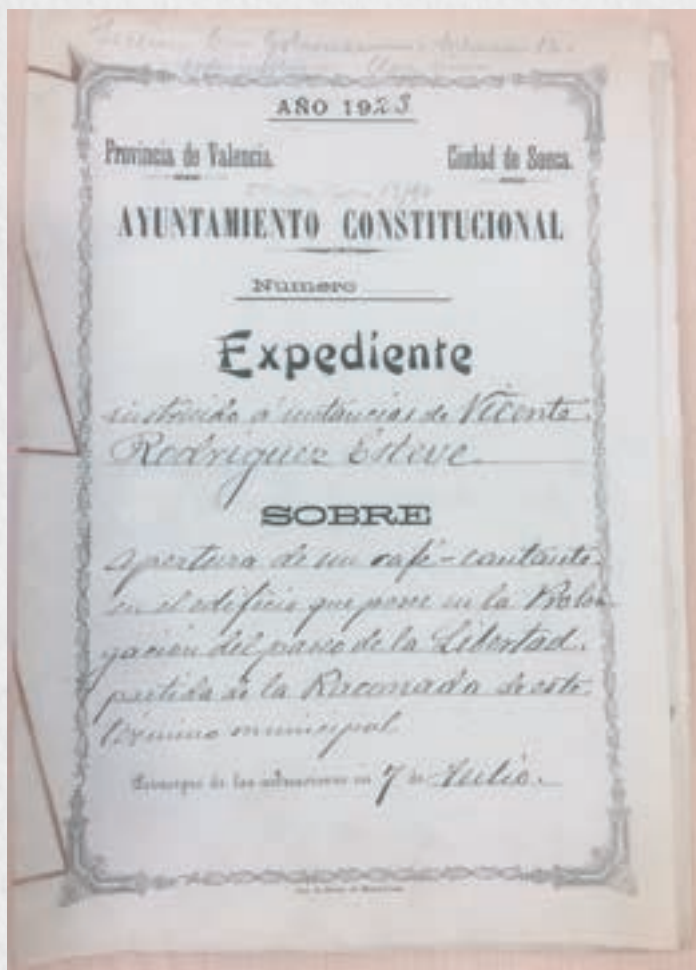
Com veiem en l'expedient que reproduïm, el **Folies Bergère** el va fer l'any 1923 Vicente Rodríguez i Esteve rehabilitant un magatzem de la seua propietat, tal com diu a la instància: «*para el servicio de café con tablado capaz para el canto de artistas, ofreciendo un espectáculo de diversión honesta para las personas que concurran*».

El certificat que va fer l'arquitecte Julián Ferrando i Ortells per tal que el *Folies* obtinguera la llicència descriu detalladament l'edifici i ens dona una idea de com seria: s'accedia des del carrer directament a la planta baixa, on estava la sala destinada al públic. Allí, hi havia dotze files de butaques amb una capacitat de 182 espectadors; en esta planta baixa hi havia també oficina, cuina, magatzem i dos habitacions per als artistes. Des de la planta baixa, i mitjançant una escaleta d'un sol tram, s'accedia al foyer, amb una capacitat de 50 espectadors i huit llotges per a 40 espectadors més. Estes llotges estaven situades quatre a cada costat del xicotet escenari, que era de sis per sis metres. Sota la planta baixa hi havia un soterrani per a magatzem que comunicava amb les dependències de servei.

El **Folies Bergère** no era un lloc menut: cabien un total de 272 espectadors i tenia ja, l'any 1923, una cabina per a l'electricista on estava instal·lat el cinematògraf, quan el cinema encara era mut.

Julián Ferrando conclou l'informe dient que, si bé era veritat que l'edifici no reunia absolutament totes les condicions prescrites pel Reglament d'Espectacles, reunia les necessàries per a poder funcionar; per la qual cosa, i amb el vistiplau també del subdelegat de medicina del districte de Sueca, el dia 10 de juliol Vicente Rodríguez va obtindre la llicència per a poder obrir.

Poc més d'un any després, el 4 d'agost de 1924, **Carlos Salazar i Puerta**, natural de Cambil (Jaén), apareix ja com a arrendatari del local. Sembla que ell li va posar el nom de Saló Tutankamen, i amb este empresari

Expedient d'opertura del café cantant Folies Bergère.
Arxiu Municipal de Sueca.

andalús de singular personalitat es forjà una anècdota que, quasi cent anys després, encara recordem: el cas va ser que la seua esposa li va dir a Salazar que aquell any no tenien melons al rebost i l'empresari, que era un home ocurrent, l'endemà va col·locar un cartell a l'entrada del cinema fent saber que l'entrada seria a canvi d'un meló. Com podeu imaginar, els xiquets i les xiquetes es van afanyar a aconseguir melons d'on fora i, clar, la majoria eren menuts, el que en Sueca nomenem *colombros*.

Davant aquella situació, Salazar va haver de matisar el seu comunicat i va col·locar en la taquilla un cartell nou que deia: «*Si passa, no passa, i si no passa, passa*», referint-se al meló que duia el públic; si el meló passava per la finestreta de la taquilla, era massa menut i no valia per a una entrada; en canvi, si no passava perquè era gros, sí que valia per a una entrada.

Per a fer-nos una idea de les ocurrències de Salazar, reproduïm un fullet publicitari de la *Sala Rompeolas Tutankamen* dels anys trenta, en el qual es pot apreciar l'originalitat i el sentit de l'humor de Carlos Salazar. El fullet està encapçalat amb un títol que anuncia una funció «*genuïnament vegetariana*» i explica els «*Justiprecios de las entradas: para las personas mayores en edad, saber y gobierno, portarán 1 melón que no sea colombro; niños y militares sin graduación serán pasados por 1 melón que no sea grande ni chicón, que es una entrada general equivalente a 1 real, y si ocupa una silla pagarán la diferencia de 15 céntimos o una morcilla*».

El fullet és una bona mostra de l'humor agut del moment. Està signat per *Tutankamen Films S.P.*, que s'acomiada dient: «*Y puesto que en este mundo estamos muchos de más ¿Para cuándo guarda Dios el diluvio universal?*».

I amb estes sàvies paraules i sense més que afegir, fins al pròxim document.

SALÓ ROMPEOLAS TUTANKAMEN

Funció genuïnament vegetariana

On es donaran hui les més glorioses, ulteriors, posteriors i últimes funcions d'ultratomba procedent **Vegetari Mertnoris Campis** i a malefici dels melonars d'avui i de tot l'any i d'Alger d'aquest terme municipal, sindicat agrícola i agrupació cadastral de carabasses, cogombres, cebes, alls, verdolaga i albergínia amb raves, safanòries i moniateres sense anomenar les altres varietats d'aquesta caravana especial per mig als vegetarians i animals propis i forasters.

Enfilat de l'espectacle

1r — A les 8.30

EL AS DE ESPADAS

episodis 10, 11 i 12, una CÒMICA en dos parts i una REVISTA.

2n — Drama en 5 parts

LO MÁS GRANDE ES EL AMOR

una REVISTA i una CÒMICA en tres parts de **TOMASÍN**

3r — Drama en 5 parts

LA REINA DE MAJALANDRÍN

una REVISTA i una CÒMICA en dos parts per al final d'una tempesta, si n'hi ha, i si no n'hi ha, l'inventarem.

JUSTIPREUS DE LES ENTRADES: Per a les persones majors en edat, saber i govern portaran un meló que no siga colombró; xiquets i militars sense graduació seran passats per un meló que no siga gran ni xicotet que és una entrada general equivalent a un real i si ocupen una cadira, pagaran la diferència de 15 cèntims o una botifarra.

Andantino i estiuenc en esta funció senyors es tracta de demostrar ni estan tots els que són ni són tots els que estan.

I com que en este món estem molts de més per a quan guarda Déu el Diluvi Universal?

Tutankamen Films, S.P.

Salón Rompeolas Tutankamen

Función genuinamente vegetariana

Donde se darán hoy las más gloriosas ulteriores, posteriores y últimas funciones de ultratumba procedente **Vegetari Mertnoris Campis** y a maleficio de los melonares de hoy de tot l'any i de Alger de este término municipal, sindicación agrícola y agrupación catastral de calabazas, pepinos, cebollas, ajos, verdolaga y berengena con rábanos, zanahorias y moniateras sin mentar las demás variedades de esta caravana especie por medio a los vegetarianos y animales propios y extranjeros.

Estadística de esta característica y afrodisíaca función para hoy sábado día aciago y luctuoso en los melonares y otras hierbas.

Enfilado del espectáculo

1.ª A las 8:30,

EL AS DE ESPADAS

episodios 10, 11 y 12: una COMICA en 2 partes y una REVISTA.

2.ª Drama en 5 partes:

Lo más grande es el amor

una REVISTA y una COMICA en 3 partes de **TOMASIN**.

3.ª Drama en 5 partes:

La Reina de Majalandrin

una REVISTA y una COMICA en 2 partes para final de una tormenta si la hay y si no la hay la inventaremos.

JUSTIPRECIOS DE LAS ENTRADAS: Para las personas mayores en edad, saber y gobierno portarán 1 melón que no sea colombró; niños y militares sin graduación serán pasados por 1 melón que no sea grande ni chico; que es una entrada general 1 real y si ocupen una silla pagarán la diferencia de 15 céntimos o una morcilla.

Andantino y veraniego en esta función señores se trata de demostrar ni están todos los que están ni son todos los que están.

Y puesto que en este mundo estamos muchos de más para cuando guarda Dios el Diluvio Universal?

Tutankamen Films, S. P.

Imp. Pelam—Sueca

Fullet publicitari de la Sala Rompeolas Tutankamen.

Extreta del llibre Apunts per a una història de la cultura a Sueca, J. Antoni Carrasquer i Artal, Ajuntament de Sueca, 2006.

PROYECTO

de instalación de
cine de verano "LA PAZ"
el patio posterior de la finca
nº 17 de la calle de la Virgen
San Miguel nº 7

SUECA

Propietario:
Dr. Aniceto Maseguer

ARQUITECTO:
D. JUAN GUARDIOLA MARTINEZ

Cinema d'estiu a Sueca

Article íntegre a la Web de l'Arxiu Municipal de Sueca

Brígida Alapont i Ferri
Tècnica de l'Arxiu Municipal de Sueca

Portada del projecte del cinema d'estiu Monterrey.
Propietari Enrique Egea i Senabre, Maig 1954.

En la dècada dels anys cinquanta, a causa de la demanda del públic suecà, a la ciutat es van projectar dos cinemes nous d'estiu: el **cinema Monterrey** i el **cinema La Paz**.

Les dos cares de la mateixa moneda: el cinema Monterrey era un nou cinema que es volia fer l'any 1954 i, malgrat que el Govern Civil li va denegar la llicència, sí que es va arribar a obrir. En canvi, el **cinema La Paz** ja estava en funcionament i, l'any 1956, es va ampliar i canvià de lloc.

Actualment, ens sorprén que, en una ciutat menuda com Sueca, hi haguera tants cinemes. Cal recordar que, també en eixa època, estaven en actiu el **Teatre Serrano**, el **cinema La Paz** al carrer de Sant Cristòfol, el **cinema d'estiu Serrano** i el **cinema d'estiu Lido**.

Malgrat aquesta quantitat de sales, hi havia suecans emprenedors que encara en volien fer més, com s'explica en aquest document. Durant els anys cinquanta, una dècada de profunda crisi social i econòmica, el cinema va esdevindre el principal espectacle d'entreteniment.

El cinema era un espai on poder evadir-se, on poder viatjar i conèixer altres realitats sense moure's del lloc; era un bàlsam reparador a l'abast de tots.

A més a més, cal recordar que a les cases no hi havia

televisió; els únics mitjans de comunicació de masses eren la premsa i la ràdio.

Era tal l'ús que es feia de les sales de cinema que, depenent de la temporada, se n'obrien unes o altres. Les sales tancades s'utilitzaven durant l'hivern i la tardor, i les d'estiu en primavera i durant la temporada estival. Durant tot l'any, era habitual anar al cinema, i molts joves hi anaven cada dia; per tant, era un negoci rendible.

Amb tot, els anys cinquanta van ser, com apunten els especialistes en història del cinema, una època daurada per al cinema espanyol i, sobretot, per al gènere del cinema còmic o comèdia.

La crisi i la necessitat van aguditzar l'enginy; malgrat que era un cinema modest, la comèdia era un gènere optimista i, amb la seua ironia i aparent innocència, va saber esquivar millor que altres gèneres la censura.

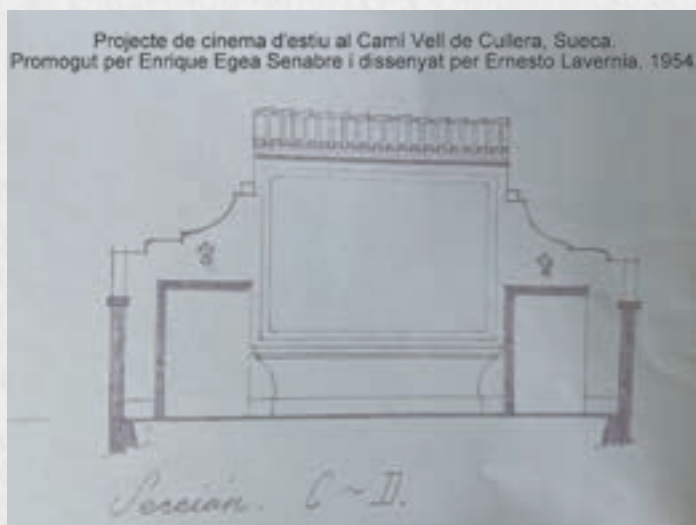
La comèdia era també el gènere més popular i sembla que, per això, els censors eren més permissius amb ella.

L'humor va saber endolcir l'amargor de la dictadura i era, per a les persones més humils, una dosi d'optimisme necessària en aquells moments.

Títols com *"El último caballo"*, *"Esa pareja feliz"*, *"Viaje*

Plànol de la façana del cinema d'estiu Monterrey.
Disseny d'Ernesto Lavernia, 1954.

Plànol de la pantalla del cinema d'estiu Monterrey.
Disseny d'Ernesto Lavernia, 1954.

de novios”, “Manolo guardia urbano”, “El inquilino”, “La vida por delante”, “El pisito”, “Ha llegado un ángel”, “Salto mortal” o “Plácido”, juntament amb altres títols de diferents gèneres cinematogràfics, es projectaren a les diverses sales suecanes per a la distracció de tots els públics.

Per ordre cronològic, començarem mostrant-vos el projecte del **cinema d'estiu Monterrey**, situat al Camí Vell de Cullera i promogut per Enrique Egea i Senabre l'any 1954. Com podeu veure a les imatges, Egea demanava construir murs i coberta per a instal·lar, en un solar, un cinema.

Al projecte, signat per l'arquitecte Ernesto Lavernia, es descriu l'edifici com un immoble senzill, però ampli, amb un xicotet remat a la façana i tres entrades: una per a l'accés als serveis de cabina i dos per a l'accés a la pista de butaques, on hi havia 450 seients per als espectadors. El recinte també comptava amb un bar.

A Enrique Egea, la Junta Consultiva i Inspectora d'Espectacles, a la vista d'un informe del “*Sindicato de Espectáculos*”, li denegà el permís per a construir el cinema, al·legant que a Sueca ja hi havia dos cinemes que, segons ells, cobrien en excés el deu per cent del cens establert.

A més, en l'ofici del Govern Civil de la Província, es diu que anteriorment ja se li havia denegat un permís similar a Francisco Bonet i Iranzo, un altre emprenedor suecà que volia fer una nova sala de cinema.

El segon projecte que us mostrem el promou Aniceto Meseguer i Lázaro, propietari del **cinema La Paz**, que ja estava en funcionament al carrer de Sant Josep.

Aniceto demanà, l'any 1959, permís per a traslladar el **cinema d'estiu La Paz** al carrer de la Verge, número 17, un immoble més ampli que tenia eixida pel carrer de Sant Miquel, número 7.

El projecte del nou **cinema d'estiu La Paz** el dissenyà el mateix any l'arquitecte també suecà Juan Guardiola i Martínez.

Guardiola, com ja sabeu, és un dissenyador actualment molt valorat, per ser un dels arquitectes més originals del segle XX i autor de diversos edificis modernistes a tot l'estat.

Per a Sueca va dissenyar edificis tan emblemàtics com l'*Ateneu Sueco del Socorro* l'any 1927 i el *Teatre Serrano* l'any 1934, tots dos d'estil Art Déco.

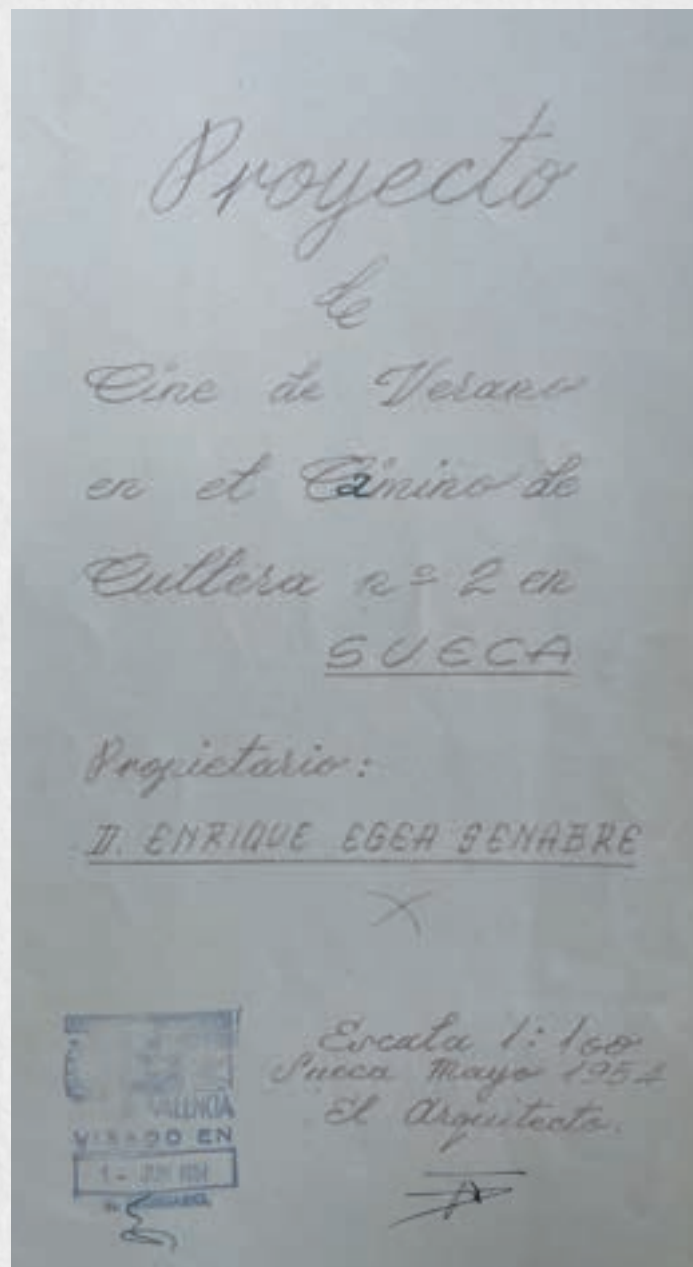
Guardiola no era un arquitecte a l'ús; en tots els seus projectes s'aprecia una gran imaginació i un gust destacat pels detalls i l'ornamentació, inclosa la tipografia que utilitza per a escriure els textos als plànols. Malgrat que el projecte del **cinema d'estiu La Paz** era molt bàsic, en ell s'aprecia clarament el seu estil personal.

Com descriu l'arquitecte a la breu memòria del projecte, el solar on anava a construir-se el cinema estava completament tancat; per tant, les obres consistien tan sols en la instal·lació de la cabina, els sanitaris i la pantalla.

A banda del **cinema La Paz** de Sueca, Guardiola va dissenyar altres sales de cinema, com el **cinema Califòrnia** a Castelló de la Ribera, el **cinema Monterrey** a la Pobla Llarga i el **cinema Casablanca** a Alzira. Per als arquitectes, els teatres i els cinemes van ser, al llarg del segle XX, els edificis on podien deixar volar la seua imaginació i plasmar els seus coneixements tècnics, ja que eren els immobles més luxosos i moderns del moment.

A escala més menuda, els teatres i els cinemes eren, també en ciutats com Sueca, els immobles més moderns i luxosos, i contenien el major espectacle del segle.

En aquestes sales es podia veure, a més del cinema, una gran diversitat d'espectacles i actes, com ara representacions teatrals, varietés, ball, actuacions musicals, vetlades de boxa, mítings polítics o parlaments de personalitats del món de la cultura i la política.

Primera pàgina del projecte del cinema d'estiu Monterrey. Propietari Enrique Egea i Senabre, Maig 1954.

★ SUECA PRESENTA ★

CINEMA

★ A LA PLATJA

★ JULIOL I AGOST

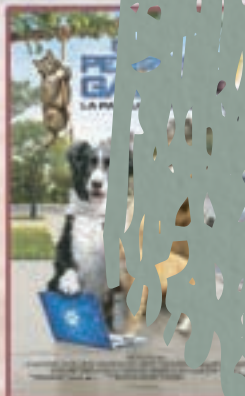
LES PALMERES • LA LLASTRA

8 JULIOL
A LES 22 HORES
LES PALMERES
LOS ODS 2
LA VA ERA

DIVENDRES 22 JULIOL
A LES 22 HORES
LA LLASTRA
A TODO TREN
DESTINO ASTURIAS

DIJOUS 11 AGOST
A LES 22 HORES
BEGA DE MA
COMO PERRO
LA PATRULLA

Cinema a les platges de Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes.

Cinema a les platges. València Turisme.
Diputació de València.

Carla Bou i Ruíz

Fallera i estudiant.

Cartell "Cinema a les platges 2022"

Cartell anunciador de l'Ajuntament de Sueca.

El programa **“Cinema a les Platges València Turisme”**, organitzat per la Diputació de València, ofereix projeccions gratuïtes a diverses platges, encabint Sueca, el Perelló i el Mareny de Barraquetes, amb sessions de cinema a l'aire lliure, a les platges i “baix les estrelles”. Aquestes sessions formen part d'una iniciativa que abasta 19 municipis de la província de València, incloent-hi Sueca, amb un total de 38 projeccions entre el 21 de juliol i el 31 d'agost.

“Cinema a les Platges València Turisme” 2025 ha oferit 38 projeccions, dues en cada municipi: Alboraya, Bellreguard, Canet d'en Berenguer, Cullera, Daimús, el

Perelló, el Puig de Santa Maria, Gandia, la Pobla de Farnals, Mareny de Barraquetes, Meliana, Navarrés, Oliva, Piles, Puçol, Sagunt, Sueca, Tavernes de la Valldigna i Xeraco. Totes les projeccions comencen a les 22.00 h.

Aquest estiu de 2025, les sessions dels pobles marítims de Sueca s'han dut a terme:

- El Perelló: Platja del Perelló (25 de juliol i 9 d'agost)
- Mareny de Barraquetes: Platja de Mareny de Barraquetes (31 de juliol i 25 d'agost)

“Cinema a les Platges” de la Diputació de València.
“Projecció baix les estrelles”.

“Cinema a les platges”.
Fotografia de Germán Caballero.

· Sueca: Platja Les Palmeres (28 de juliol) i Platja de la Llastra (27 d'agost)

La cartellera general inclou títols d'allò més variats, adreçats a públics de totes les edats: *“La infiltrada”*, *“Marco”*, *“Wonka”*, *“El arca de Noé”*, *“Momias”*, *“La familia Benetton”*, *“Los renglones torcidos de Dios”*, entre altres.

Són projeccions pensades per ser experimentades **“baix les estrelles”**, amb pantalla inflable i en un entorn natural apte per al públic familiar.

Al **“cinema baix les estrelles”** a la platja de Sueca, la infraestructura està pensada perquè tot el públic puga gaudir còmodament de la projecció en un espai obert.

“Reprenem el popular programa estival de la Diputació per a la temporada turística alta i donem continuïtat a la seua celebració també en platges continentals i d'interior, amb la finalitat que residents i visitants dels nostres municipis puguem gaudir de les seues platges durant tot el dia”, ha destacat el diputat de Turisme i Esports de la corporació, Pedro Cuesta. A més, afegí:

“Amb aquestes accions, a més, volem oferir experiències que complementen l'oferta turística local existent, on el visitant interactue, participe de l'esdeveniment i accedisca també als productes turístics, gastronòmics i artesanals de les comarques valencianes, coneixent de primera mà la diversitat d'opcions que ofereix la província de València, contribuint a la promoció turística d'aquesta.”

CONSELLS ÚTILS PER VIURE L'EXPERIÈNCIA AL MÀXIM

· Cal portar la teua butaca de platja, una tovallola o una manta per seure còmodament sobre l'arena i gaudir d'un entorn relaxat.

· És recomanable consultar amb Sueca Turisme o amb informació oficial local per confirmar la pel·lícula prevista i qualsevol canvi de programa.

- No hi ha grades: la gent se situa a l'arena amb tovalloles, gandules o cadires baixes.
- Tot l'entorn es manté amb la llum mínima possible per gaudir de la projecció sota el cel estrellat.
- És un muntatge mòbil i temporal, pensat perquè en poques hores quede instal·lat i, després, es pugui retirar, deixant la platja tal com estava.

CARACTERÍSTIQUES DE LA PANTALLA I DEL SO

1. Pantalla inflable

Es tracta d'una pantalla inflable: una estructura lleugera que es munta fàcilment sobre l'arena. El marc està fet de lona extrafora, i un ventilador silencios manté la pressió i la rigidesa de la pantalla.

La superfície de projecció sol ser àmplia; en molts casos, s'utilitzen pantalles d'uns 90 m², equivalents a aproximadament 9 × 10 metres.

El muntatge es realitza en poques hores, està pensat per ser temporal i permet desmuntar-se ràpidament sense deixar impactes a la platja.

2. Sistema de so

Tot i que no s'ha trobat informació específica sobre el sistema d'àudio exacte a Sueca, és habitual utilitzar altaveus potents col·locats a cada costat de la pantalla, amb possibles torres o altres reforços, per garantir que el so arribi de forma clara fins a les últimes files.

Cartell "Cinema a les platges 2025"
Cartell anunciador de l'Ajuntament de Sueca.

07

INFANTIL

JOAN

el mini xef

Una vegada hi havia un xiquet anomenat Joan, un menut curiós que sentia una passió immensa per la cuina. Des de ben menut podia passar hores observant la seua família preparar el menjar, i cada volta que algú li donava l'oportunitat, ell es posava el davantal i començava a experimentar amb ingredients, sabors i colors. Sa mare solia bromejar dient que, en lloc de joguets, Joan colleccionava cullerots, motles i espècies.

Un dia, mentre veia sa iaia cuinar, Joan va sentir una espurna especial. La seua iaia preparava una paella que omplia la casa d'aromes càlids, i ell es va adonar que no sols volia cuinar: volia convertir-se en cuiner professional quan fora major. Sa iaia, amb afecte, va començar a ensenyar-li la recepta familiar pas a pas, i Joan, fascinat, la va memoritzar com si fora un tresor.

A partir d'aquell dia, Joan va començar a cuinar tots els caps de setmana per a la seua família i els seus amics. Els seus pares tornaven de la compra i trobaven la taula plena de plats nous que ell havia creat amb molt d'entusiasme. Però res superava la seua especialitat: la paella. Era tan saborosa que qui la tastava deia que tenia "el toc màgic valencià".

I, com a bon cuiner en formació, Joan no es limitava al plat principal. Poc després, també va aprendre a preparar un dolç que es va tornar imprescindible al seu receptari: bunyols de carabassa, una recepta que també havia après de sa iaia. Els feia esponjosos, daurats i lleugerament cruixents, empolvorats amb sucre. La seua família deia que aquells bunyols eren el final perfecte per a qualsevol menjar de Joan.

Un dia, arran de la fama que estaven agafant els seus plats al barri, Joan va ser convidat a participar en un concurs de cuina local. Ell estava emocionat i nerviós al mateix temps. Era la seua oportunitat de demostrar tot el que havia après. Va decidir preparar la seua paella estrella acompanyada, per descomptat,

dels seus adorats bunyols de carabassa com a postres.

Quan va arribar el dia del concurs, Joan es va posar el seu davantal preferit, va respirar profund i es va col·locar davant de la seua taula de cuina. Va començar a preparar la paella amb calma i dedicació, seguint cada pas de la recepta que sa iaia li havia ensenyat. Mentre l'arròs absorbia els sabors del pollastre i les verdures lluien amb la calor de la paella, diversos participants s'acostaven, atrets per l'aroma.

Els jutges prompte van passar per la seua estació. En tastar la paella, es van mirar entre ells amb sorpresa i aprovació. Després van degustar els bunyols de carabassa, encara calentets, i un d'ells va exclamar que li recordaven les receptes tradicionals que menjava de menut. Al final del concurs, van cridar Joan a l'escenari. Amb veu emocionada van anunciar que era el guanyador del primer premi.

Joan no s'ho podia creure. Els jutges li van demanar que compartira la seua recepta amb la resta de participants i el van felicitar pel seu talent i dedicació. Ell somreia d'orella a orella, orgullós d'haver dut els sabors de casa seua al concurs.

Aquell dia va confirmar allò que ja sabia: volia dedicar la seua vida a la cuina. Amb el temps, la seua passió i esforç el van portar a convertir-se en un cuiner reconegut a tota la ciutat. La seua paella es va tornar un dels plats més populars del seu restaurant, i els bunyols de carabassa es van convertir en les postres preferides de molts clients. Els xiquets l'admiraven i somiaven ser com ell algun dia.

Joan havia trobat el seu propòsit, i el millor de tot era que podia compartir-lo amb tots els qui l'envoltaven. Cada plat que preparava portava amb ell un trosset de la seua història, de la seua família i del seu amor per la cuina.

Passa-temps cuiner

TROBA LES 7 DIFERÈNCIES!

Mira aquests xiquets fent una amanida. Saps trobar les 7 diferències entre aquests dibuixos?

TROBA ELS INGREDIENTS DE L'AMADINA

En aquest dibuix hi ha una amanida amb molts ingredients. Alguns estan amagats! Mira bé i encercla'ls.

LLETUGA
TOMACA
OU
PÈSOLS
PIMENTÓ GROC
CARLOTA
COGOMBRE

SOPA DE LLETRES

Ingredients de la paella. Busca i encercla aquestes paraules:
ARRÒS – POLLASTRE – CONILL – BAJOQUES – GARROFÓ – OLI – SAL – AIGUA

P	U	C	O	N	I	L	L	S
A	O	L	I	V	N	A	O	O
Q	V	L	S	T	I	R	F	A
L	E	S	L	R	R	O	L	I
A	I	G	U	A	R	N	O	U
L	T	S	A	R	S	I	L	A
N	E	U	A	A	M	T	I	A
S	I	G	C	L	O	O	R	R
I	B	A	J	O	C	A	N	E

ORDENA ELS PASSOS PER A FER LA PAELLA

El cuiner està molt despistat i se li ha oblidat l'ordre per a fer la paella!
Ajuda'l a posar els passos de l'1 al 6 en el seu lloc correcte.

PASSOS DESORDENATS:

- Afegir l'aigua i deixar que bullga.
- Sofregir el pollastre i el conill fins que estiguen daurats.
- Tirar el safrà o colorant i tastar de sal.
- Sofregir la tomaca i les verdures.
- Tirar l'arròs i repartir-lo bé per tota la paella.
- Preparar tots els ingredients i encendre el foc.

Enlaira el dit índex

Enlaira
Eleva
Ensenya

plana
grossa
tova

pintats
mullats
ruixats

el dit índex
si has endevinat
els plats que m'
i jo sé cuinar.

Canonets de pasta
de roig ben ,
tapats amb formatge,
i al forn rossejats.

d'un tubercle
redó o allargat.
Es grilla si passa
dies amagat.

Nada dins de l'oli
com si fora un sol.
El rovell se'l
perquè està molt bo.

De carn ben picada,
 com la mà,
redona, ovalada,
sempre entre el pa.

palets
bastons
tronquets

agraden
encisen
encanten

mullen
mengen
suquen

Extret del llibre "Versos foradats" de Fina Girbés. Andana Editorial

La Rita i el millor pa del món.
Enric Sangrà i Anna Baquera.
IRTA Edicions.

La meva cuina de xef.
Susie Brooks.
Brúixola Edicions.

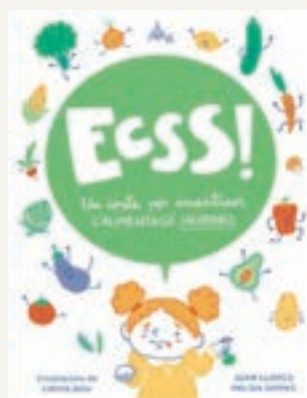

La Tina gaudeix menjant.
Conchi García.
Estrella Polar Edicions.

El menjar no es llença.
Espigoladors.
Pollen Edicions.

Lectures recomanades

Ecss!
Juan Llorca i Melisa Gómez.
Beascoa Editorial.

Nyam!
Diana Oliver.
Andana Editorial.

La Marcellina a la cuina.
Gracia Iglesias i Sara Sánchez.
Edicions Jaguar.

La ceba ploranera.
Sebastià Serra.
Baula Edicions.

08 RECORDS

RAL·LI HUMORÍSTIC

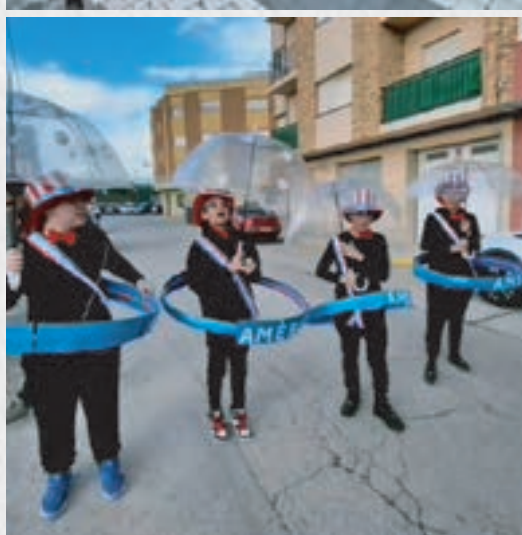
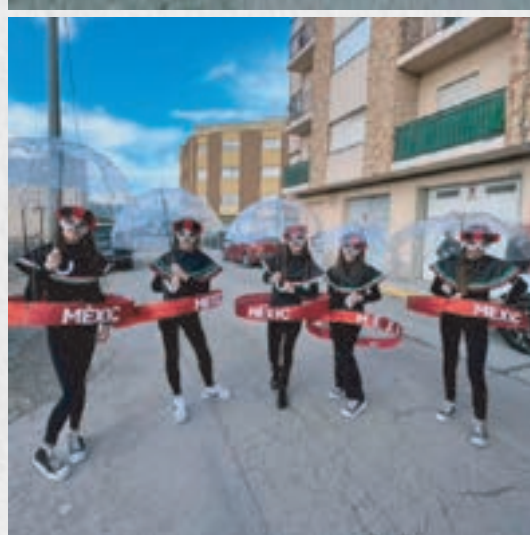

CAVALCADA DEL NINOT

CAVALCADA INFANTIL

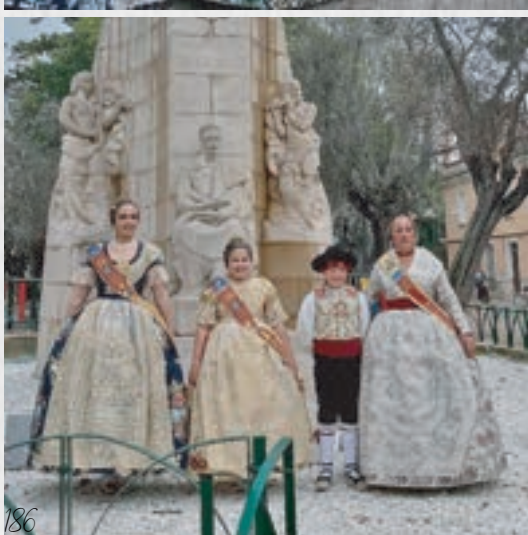
DIA DEL XIQUET

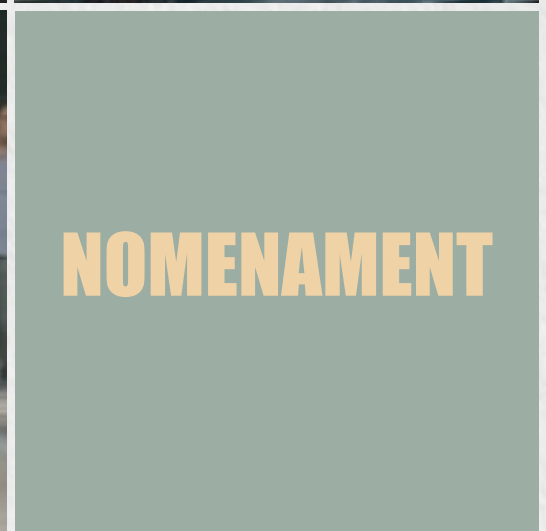
PAELLES AL CAU

PROCLAMACIÓ

09

PUBLICITAT

 /culleracash

 /culleracash

C/ Guàrdia Civil, 10 Cullera 46400 962 010 040

- BODES
- BATEJOS
- COMUNIONS
- ESMORZARS POPULARS

RESTAURANT L'HERETAT

☎ 655 999 901

Jordi

• Polígon Industrial el Teular C/ Ferrers, 4 SUECA

pinder mym, s.l.

**pintura mural - decorativa
i restauració**

Avda. Bernat Alinyo, 12 - A 2º Pta. 8ª
46410 SUECA - València

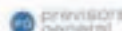
Miguel: 670 40 14 61
Màxim: 670 40 49 52

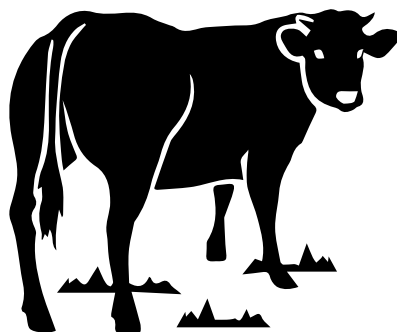
**multi
seguros**
correduría

Sus seguros en buenas manos.

C/ Sequial, 26 - 46410 sueca · Tel. 96 170 22 50
multiseguros@multiseguroscorreduria.es

Ganados Blayet s.l

*Tel: 657 83 87 20 - 658 99 44 95
C. Tollana 35-4-11
Sueca - València*

SERVEIS PROFESSIONALS

FOTOCOPIES COLOR / BLANC I NEGRE

IMPRESSIÓ DES DE QUAISEVOL SUPT, USB, CD, DVD...

CARTELLERIA GRAN FORMAT

POSTER, FOTOGRÀFIC, LLENÇ...

PLOTEJATS I CÒPIES PLANOLSS

ESCANEJAT GRAN FORMAT COLOR-B/N

PLANOLS, POSTERS, FOTOGRAFIES...

ESCANEJAT DE DOCUMENTS

MUNTATGE FOAM

PLASTIFICACIONS

ENQUADERNACIONS

TARGETES VISITA, DIPTICOS, FULLS DE MÀ...

CARTES RESTAURANTS, BARS, MENÚS...

INVITACIONS PERSONALITZADES

BODES, COMUNIONS, BATEJOS, ANIVERSARIS...

DISSENY I MAQUETACIÓ...

Tel. 96 170 11 47

Plaça del Convent, 1 Esq.

46410 SUECA - Valencia

clientesuecopy@hotmail.com

Indumentària Valenciana • Confecció a Mida

C/. Sant Cristòfol, 22 1er. 2n. • SUECA • Tel. 679 993 693

 [instagram.com/artmoda_sueca](https://www.instagram.com/artmoda_sueca)

 [fb.com/artmoda](https://www.facebook.com/artmoda)

AITANA
PIROTECNIA

piro_aitana

Pirotecnia Aitana

962390772 - 628199761

RICARDO CAÑAVERA BLAY
Pintor

669 95 00 35

C/ Polinyà, 48 - Sueca

pintorsueca@hotmail.com

- .Automòvils
- .Habitatges
- .Lloguer d'habitatges
- .Comunitats
- .Responsabilitat civil
- .Col·lectiu d'accident
- .Vida
- .Estalvis
- .Inversions
- .Assegurances agràries

Corredoria
Lliure de Multiassegurances

**Assegurem la teua
tranquil·litat**

C/ Cullera 28 baix 46410 Sueca (València)
tlf:96 205 29 97/98 Fax:96 205 29 99
info@lliurecorredoria.com

Olives
Antoni Cebolla
"Toni l'Olivero"

La cantant Vendrell, 17 SUECA

	Mòbil	619 41 11 96
	Magatzem	96 170 27 72

Peu Sa

Clínica Podològica

Lucía Carbonell José
Nº Col. 2337

C/ Les Sorts, 4 - SUECA - M 692 170 676

- Quiropòdia
- Berrugues Plantars
- Tractaments Ungueals
- Peu Diabètic
- Podologia Esportiva
- Podologia Infantil
- Biomecànica de la Carrera
- Plantilles
- Cirurgia del Peu
- Fisioteràpia

#somriuresambpersonalitat

dr.carlos palacios
DENTISTA

Odontologia
integral

96 194 38 86 / 679 595 247

C/ MARE DE DÉU N°6 SUECA

Jardins
BLAU MAR
sala banquetes i restaurant

amb les Falles

Avda Mareny Blau, s/n, Sueca, Spain

Telf. 962 13 71 14

Info@jardinsblaumar.com

www.jardinsblaumar.com

ABDON COLOMAR

**SOM LA TEUA
ASSESSORIA**

C/ POU 8 SUECA

96 170 29 65

abdon-colomar.com

info@abdon-colomar.com

IMMOBILIÀRIA I ADMINISTRACIONS

PERELLÓ S.L.

GESTIÓ IMMOBILIÀRIA
ADMINISTRACIÓ DE FIN UES

www.inmobiliariaperello.com

OFICINES

C. Patilots, 67-baix 46410 SUECA

Tel. 96 171 17 66 · Mv. 616 477 191

E-mail: info@inmobiliariaperello.com

C. Las Américas, 5-ba x 46420 EL PERELLÓ

Tel. 96 177 21 77 · Mv. 669 564 793

E-mail: inmoperello@telefonica.net

www.inmobiliariaperello.com

Via Sant Roc, nº6 - 51
46410, Les Palmeres, Sueca
669 156 355
637 398 510

Des de 1888
Amadeo
CARNISSERIA

MERCAT CENTRAL, LA PLAÇA
PARADA #1 SUECA ☎ 605 52 60 00

Vent de
Mar
IMMOBILIÀRIA

Demelsa Martí Fos

672 629 709

inmoventdemar@gmail.com

VÍCTOR BERNABÉ MONCHO
ADVOCAT

96170 0223 / 656 19 21 23

victor.bernabe@icasueca.com

C/Sant Cristòfol, 9, 1, pta 2 Sueca (VLC)

Dels Ferrers, 17 - Pol. Ind. - Apt. 306

extinsu@telefonica.net

Tel. i Fax: 96 170 56 55

46410 SUECA (València)

JOVIAN

MARCS
PERGAMINS

Toni Bou
instal·lacions
electricitat i fontaneria

Telf.: 616 82 26 37 / 96 062 74 23
Avda. José Maiques 16 baix
46410 Sueca (València)

tonibouinstal.lacions@gmail.com

HORNO ~ PASTELERIA
Iborra
Bones falles!

Forn • Pastisseria Iborra
Plaça La Miraculosa, 4 • Mareny de Barraquetes
Telf. 96 176 01 03

Luis Serra
muebles

CORBERA **ALZIRA** **SUECA** **ALZIRA** **CORBERA**
Avd. Ribera Balza, 1 Avd. Luis Suñer, 20 C. Valencia, 11 Zona cines el punt C. Canal fondo s/n
tel. 96 256 10 58 tel. 96 241 08 39 tel. 96 170 83 08 tel. 96 240 33 38 tel. 96 297 86 50

FERRER & LÓPEZ

centre odontològic

629 807 846

Dr. José Manuel Ferrer Cutanda
Nº col 46004133

Dra. Sara López Sánchez
Nº col 46004132

Ramón Llull 24 baix
46420 El Perelló
València

perruqueria

mar gregori
estilisme

Tel.: 96 170 09 67

C/ Cullera 7
Sueca València

bar cafeteria
mosset's

bar cafeteria pizzeria hamburgueseria

961 718 962

620 799 033

mossetssueca@hotmail.com

C/ Sequial, 29 · Sueca · València

— Details —
Punt i Seguit
SUECA
658 81 61 77

Sylvie Carsí
indumentària
valenciana

C/. Dr. Manuel Candela, 72 46021 València 96 372 56 88	C/. Mare de Déu, 7 46410 Sueca 96 171 21 56
--	---

ASSESSORIA LABORAL • FISCAL • COMPTABLE • ASSEGURANCES

CLAUDIO MODESTO
Assesor Fiscal nº Col. 959

C/ Ronda del Materal, 3 baix • Tel. 96 170 46 78 • 96 171 81 95
46410 SUECA • asesoriacaudiomodesto@gmail.com

CREDIT SUECAMAR
Immobiliària

	Ronda de Bernat Alinyo, 47, Sueca
	96 170 21 45
	inmo@creditsuecamar.com

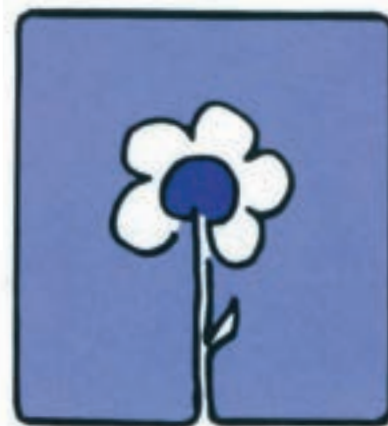

BAÑÓ · ORBEZO

DISTRIBUCIONS

TEL: 96 222 53 43

Comercial de Zona: 609 72 75 68 (Àngel)

Flors Daria

Sant Domènec, 51

Tel. 96 170 05 86

46410 Sueca (València)

CORRENT

LLUM I AIGUA S.L.L.

instal·lacions d'electricitat i fontaneria

961 712 283

C/ SOR ISABEL DE VILLENA 77
46410 SUECA

CORRENT@CORRENT.ES

PATATAS FRITAS y FRUTOS SECOS

TONI BENEDITO ESCRIVÀ
COMERCIAL

C/ Sor Isabel de Villena, 61 • 46410 SUECA València

☎ 645 988 015

tlf: 653 862 683

PERFUMERIA

DROGUERIA

Roy

COSMETICA

Paco 625 439 825
Roís de Corella, 22
Tel. 96 170 10 59
46410 SUECA

FORN
Pa de Nit
PASTISSERIA

PA DE POBLE - BOLLERIA - PIZZA - ENTREPANS

C/ La Punta, 20 - Telf. 675 91 42 66
SUECA
padenit@hotmail.com

carrer utxana 68
46410 sueca
tel. 96 203 87 10

HORARI
De dilluns a divendres
de 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Dimarts tancat
Dissabte de 9 a 17 h.

INSTAL·LACIONS I ENERGIA, S.L.

C/ ALBERCOQUERS, 22 - SUECA (VALÈNCIA)
TLF: 96 203 88 99
gmr@gmrinstalacions.com

 C/ Nicolàs J Figueres, 16 (Baix)
46410 SUECA (València)
 Tel 96 170 24 32
 Fax 96 170 37 22
 segursueca@generalimediadores.es

TOT EL QUE NECESSITES PER A UN DIA INOLVIDABLE

CASTELLS INFLABLES
PERSONATGES INFANTILS
INFLABLES ESPORTIUS
INFLABLES AQUÀTICS
INFLABLES PUBLICITARIS

FESTES INFANTILS
ESPECTACLES INFANTILS
ANIMACIÓ INFANTIL
ATRACCIONS INFANTILS
DISCOMÒBIL, DJ, FESTES DE L'ESPUMA
ETC.

El present llibret va posar punt i final el dia 24 de gener, festivitat de Sant Francesc de Sales, bisbe i doctor de l'Església, patró de les persones escriptores i periodistes. Aquest llibret no és només paper i tinta, sinó també records, esforços i emocions compartides.

Aquesta obra representa el treball conjunt de tota una comissió que estima les Falles i que, any rere any, manté viva la flama de la tradició. Gràcies a totes les persones que heu fet possible aquest projecte: des dels artistes fallers fins als qui ens han regalat somriures en cada reunió, a qui han participat amb el seu talent o simplement amb el seu temps i afecte.

Amb el llibre tancat, però el cor ple d'il·lusió, comencem el compte enrere per a plantar el monument que simbolitzarà tot allò que som. Esperem que cada pàgina d'aquest llibre vos inspire, vos emocione i, sobretot, vos faça sentir orgullosos i orgulloses de formar part d'aquesta meravellosa comissió fallera.

Per als nostres representants —Josep, Isabel, Mario i Eva—, el nostre agraïment més especial. Que aquest siga un any inoblidable per a vosaltres.

Amb orgull i estima,

La Comissió.

AP fotografies

